

USK
STOCKHOLMS STADS UTREDNINGS-
OCH STATISTIKKONTOR AB

Brukarundersökning inom
Förskoleverksamheten i
Stockholm 2008

*En enkätundersökning genomförd av USK
på uppdrag av Utbildningsförvaltningen
Jan-Ivar Ivarsson*

INNEHÅLL

Innehåll	3
Förord	5
Sammanfattning	7
Förskoleverksamheten i Stockholm 2008.....	9
Bakgrund och syfte	9
Undersökningens genomförande	10
Frågor och frågeformulär	10
Population, urval och svarsfrekvens	11
Litet statistik om förskoleverksamheten.....	14
Enkätresultaten.....	19
Omdömen om förskoleverksamheten i staden som helhet 2008.....	19
Valet av förskola.....	19
Utveckling och lärande	20
Bemötande och relationer.....	22
Inflytande och samverkan.....	23
Yttre och inre miljö.....	25
Helhetsomdömen	26
Överblick med medelvärdespoäng	28
Jämförelser över tiden	31
Utvecklingen av brukartillfredsställelsen i staden som helhet.....	31
Förändrad brukartillfredsställelse stadsdelsområdesvis.....	34
Omdömen om förskoleverksamheten i olika kategorier	36
Skiljer sig olika kategoriers helhetsomdömen?	36
På mer detaljerad spaning efter skillnader i omdömen.....	38
Omdömen av svarande med svensk respektive utländsk språkbakgrund	39
Omdömen om kommunalt och enskilt driven förskoleverksamhet.....	40
Skillnader i föräldraomdömen om familjedaghem och förskolor	45
Kommunalt driven förskoleverksamhet per SDO	47
På det hela taget – rätt så lika omdömen per SDO	47
SDOvisa skillnader i brukaromdömen för olika bedömningsaspekter.....	49
Variationen i brukaromdömen på SDO- respektive förskolenivå.....	53
Lyckligt slut.....	56

Bilagor : Tabeller

FÖRORD

Utbildningsförvaltningen följer på olika sätt hur stadens förskole- och skolverksamheter utvecklas. Ett led i uppföljningen är att genomföra återkommande brukarundersökningar. Under de senaste fem åren har USK på Utbildningsförvaltningens uppdrag genomfört en lång rad sådana brukarundersökningar inom olika pedagogiska verksamheter i staden. Föräldrar, elever och vuxenstuderande har fått säga sin mening om hur deras förskola, grundskola, gymnasium, särskola, vuxenutbildning fungerar.

Det är nu fjärde gången USK genomför en stor stadstäckande brukarundersökning inom förskoleverksamheten. Undersökningarna speglar hur verksamheten fungerar och utvecklas ur användarnas perspektiv. Den aktuella undersökningen ger en övergripande bild av vad föräldrarna tycker om förskoleverksamhetens innehåll och kvalitet. Undersökningen kan ses som en temperaturtagning av hur nöjda Stockholms förskoleföräldrar är med förskolor och familjedaghem i Stockholm år 2008.

Det är en stor enkätundersökning som genomförts. 15 000 förskoleföräldrar har besvarat våra frågor om hur de ser på sina barns förskola/familjedaghem. Ett stort tack för denna medverkan som möjliggjort undersökningen! Datainsamlingsarbetet har varit omfattande. Bodil Ivarsson och Agnes Lidman vid USK har sett till att detta flutit korrekt och smidigt. Pernilla Melin har bidragit med att ta fram färska statistikuppgifter om förskoleverksamheten.

Jan-Ivar Ivarsson har varit projektledare och sammanställt rapporten. Kicki Berg och Inger Willner vid Utbildningsförvaltningen har läst rapportutkastet och bidragit med värdefulla kommentarer och synpunkter. De slutliga formuleringarna inklusive eventuella felaktigheter och brister i texten svarar dock rapportförfattaren själv för.

Christian Rockberger (VD USK AB)

SAMMANFATTNING

Utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna följer på olika sätt hur förskoleverksamheten i staden utvecklas. Återkommande brukarundersökningar är en del i uppföljningen. Syftet med dessa är att få en bild av hur verksamheten fungerar och utvecklas ur användarnas perspektiv.

Under våren 2008 har en stor enkät genomförts inom förskoleverksamheten i Stockholm. Nästan 20 000 förskoleföräldrar i staden har tillfrågats om hur nöjda de är med sitt barns förskola/familjedaghem. Svarsbenägenheten var god. 80 procent besvarade enkäten. Föräldrarna har bedömt sina barns förskolor/familjedaghem i drygt trettio avseenden och också avgett sammanfattande helhetsomdömen om verksamheten. Resultaten av undersökningen visar bl a

- ❖ Stockholms förskoleverksamhet får 2008 mycket positiva helhetsomdömen av brukarna. Över 90% av föräldrarna är på det hela taget nöjda med barnens förskola/familjedaghem, är beredda att rekommendera denna till sina vänner och upplever att deras barn trivs där.
- ❖ Mest beröm får förskolan av föräldrarna för barnens trygghet och trivsel. Mycket uppskattad är också personalen och personalens sätt att möta barn och föräldrar. Mindre nöjda är förskoleföräldrarna med inom- och utomhusmiljön och framför allt med personaltätheten och barngruppernas storlek i förskolan
- ❖ När årets undersökning jämförs med de tidigare gjorda undersökningarna är stabiliteten i resultaten slående. 2008 års resultat är minst lika positiva som tidigare och bekräftar fullt ut den höga uppskattning som funnits och finns av förskoleverksamheten. Mönstren i föräldrarnas bedömningar är likartade över tiden. Förskolan får hela tiden goda omdömen i vissa avseenden och mindre goda i andra. I ett par avseenden pekar resultaten dock på förändrade trender i brukartillfredsställelsen den senaste 10-årsperioden. Föräldrarna har blivit något mer kritiska till förskolornas utemiljö/gård och något mindre kritiska ifråga om personaltäthet och barngruppsstorlek.
- ❖ Föräldrarnas tillfredsställelse med förskoleverksamheten är ungefär lika stor oberoende av barnets ålder och kön, av om barnet gått en längre eller kortare tid vid förskolan och av om de vistas där få eller många timmar. Mammorna och papporna är också ungefär lika nöjda. Mer betydande skillnader i brukartillfredsställelsen framkommer däremot mellan kommunalt och enskilt driven förskoleverksamhet och mellan förskolor och familjedaghem.
- ❖ Den enskilt drivna förskoleverksamheten får något positivare föräldraomdömen i nästan alla avseenden än den kommunalt drivna. Särskilt märkbara är skillnaderna ifråga om tillfredsställelsen med barngruppernas storlek och personaltätheten.

- ❖ Familjedaghemmen får genomgående bättre omdömen av sina föräldrar än förskolorna. Störst är skillnaden i föräldratillfredsställelse för barngruppernas storlek och utemiljö/utevistelse. Även för sådana aspekter som möjligheter till lugn och ro för barnen, informationen om barn och verksamhet är föräldraomdömena mer positiva om familjedaghemmen än om förskolorna.
- ❖ Stadsdelsförvaltningarna har det övergripande ansvaret för de kommunalt drivna förskolorna och familjedaghemmen i sina stadsdelsområden. Föräldrarnas helhetsomdömen om den kommunalt drivna förskoleverksamheten varierar bara måttligt mellan olika stadsdelsområden. När det gäller hur nöjda föräldrarna är med personaltätheten och barngruppernas storlek finns dock mer betydande skillnader mellan olika stadsdelsområden.
- ❖ I de avseenden som vår enkät täcker är föräldrarna genomsnittligt mest nöjda med den kommunalt drivna förskoleverksamheten i Östermalms och Södermalms SDO. Förskoleföräldrarna i Kungsholmens och Älvsjö SDO är tvärt om genomsnittligt minst nöjda. Den stora variationen i föräldratillfredsställelse med förskoleverksamheten återfinns dock inte mellan stadsdelsområden utan mellan olika individuella förskolor inom stadsdelsområdena.

FÖRSKOLEVERKSAMHETEN I STOCKHOLM 2008

Bakgrund och syfte

Utbildningsförvaltningen följer på olika sätt hur stadens förskole- och skolverksamhet utvecklas. Ett led i uppföljningen är att genomföra återkommande brukarundersökningar. Den senaste kommunövergripande undersökningen inom förskolan gjordes år 2005 av USK. Redan 1996 och 1999 genomfördes stadstäckande brukarundersökningar inom förskoleverksamheten i samband med utvärderingen av stadsdelsnämndsreformen. Under våren år 2008 har USK på utbildningsförvaltningens uppdrag genomfört ytterligare en brukarundersökning inom hela stadens förskoleverksamhet.

Utbildningsförvaltningens uttalade syfte med brukarundersökningarna är

- Att mäta den upplevda kvaliteten av stadens pedagogiska verksamheter
- Att vara underlag för stadens och verksamheternas uppföljning av kvalitet och jämförelser över tid mellan verksamheter.
- Att ge information till brukarna om de pedagogiska verksamheterna.

Brukarundersökningarna speglar hur verksamheten fungerar och utvecklas ur användarnas perspektiv. Den aktuella undersökningen ger en övergripande bild av vad föräldrarna, brukarna av stadens förskola, tycker om verksamhetens innehåll och kvalitet. Undersökningen kan ses som en temperaturtagning av hur nöjda Stockholms förskoleföräldrar är med förskoleverksamheten i Stockholm år 2008.

Genom att urvalet i undersökningen dimensionerats för att täcka alla stadsdelsnämndsområden (SDO) kan omdömena om förskolan i olika nämndområden jämföras. Redovisningen av resultaten sker både för staden som helhet och på stadsdelsområdesnivå. Då flera av frågorna dessutom är identiska med de frågor som ställts i USKs tidigare undersökningar kan utvecklingen över tid studeras.

Ansatsen med en urvalsundersökning lämpar sig mindre bra om man vill studera situationen vid enskilda förskolor och göra jämförelser på förskolenivå. För sådana studier krävs i praktiken totalundersökningar där samtliga föräldrar vid de aktuella förskolorna ingår. Alla stadsdelsförvaltningar har erbjudits att utvidga urvalet och göra totalundersökningar i sina stadsdelsområden. Elva förvaltningar har beställt sådana tilläggsurval. Dessa elva får resultat redovisade ner på förskolenivå för det egna stadsdelsområdet i särskilda delrapporter. Redovisningen ger underlag för att jämföra hur nöjda föräldrarna är i olika avseenden vid olika förskolor.

Det insamlade materialet och de redovisade resultaten kan användas i planering och utveckling av förskoleverksamheten på alla nivåer – från insatser och förbättringsåtgärder på stadsövergripande och stadsdelsområdesnivå, till diskussioner ute på förskolorna bland föräldrar och personal om hur man ska åstadkomma kvalitetsförbättringar vid den egna förskolan.

Undersökningens genomförande

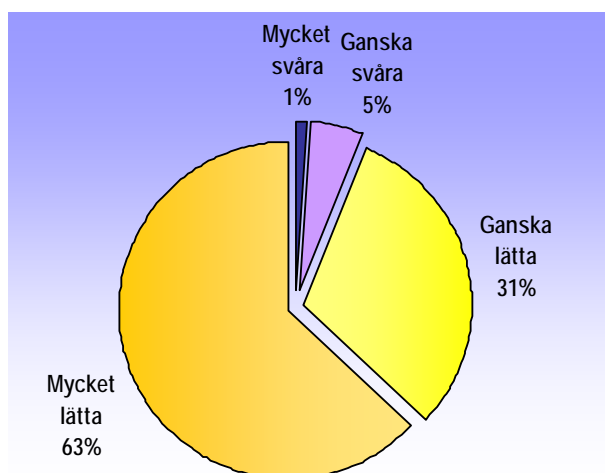
Datainsamlingen genomfördes huvudsakligen under februari-mars 2008 genom en enkät till föräldrar med barn inom Stockholms förskoleverksamhet. Insamlingsarbetet fungerade bra och svarsbenägenheten var god. Efter tre skriftliga påminnelser uppnåddes en total svarsfrekvens på 80%. Under våren har materialet datalagts, bearbetats och sammanställts i form av tabeller och diagram. Resultaten redovisas och kommenteras i denna rapport och i elva delrapporter till de stadsdelsförvaltningar som gjort totalundersökningar i sina stadsdelsområden.

Frågor och frågeformulär

Frågeformuläret innehöll huvudsakligen frågor med fasta svarsalternativ. I de fall där föräldrarna hade mer än ett barn i förskolan var det det yngsta barnets situation man tillfrågades om. Föräldrarna ombads bedöma sin förskola i drygt trettio olika avseenden. Frågorna gällde hur nöjda de var med situationen vid förskolan beträffande alltifrån mat, utom- och inomhusmiljö till pedagogisk stimulans, trygghet och föräldrainflytande. I stort tycks frågorna ha fungerat väl. Det interna bortfallet på enskilda frågor är oftast litet. Föräldrarna fick också avge flera helhetsomdömen om verksamheten. På frågeformulärets baksida fanns plats för att skriva ner synpunkter och kommentarer om förskolan och om enkäten för de som så önskade.

I en avslutande enkätfråga fick de svarande själva uppge om de tyckte att frågorna varit lätta eller svåra att besvara.

Figur 1: Var frågorna lätta eller svåra att förstå och besvara?

En stor majoritet, 94% av de svarande, uppger att frågorna varit ganska eller mycket lätta att förstå och besvara.

En del svarande har tyckt att frågorna har haft en alltför snäv inriktning bara på nu-situationen och på den enskilda förskolan. Det räcker inte med att bara bedöma personalen och deras insatser. Personalen gör så gott den kan under nuvarande förhållanden. – Men hur länge ska de orka och hur blir det i framtiden med resurser, per-

sonal, satsningar och inriktningen på verksamheten? Som förälder vill man kunna framföra sina svar och åsikter också om sådana frågor till politiker och tjänstemän.

Ett tecken på att förskoleföräldrarna är engagerade i verksamheten och då de besvarat enkäten är alla de synpunkter och kommentarer som framförts på formulärens baksida och i bifogade kort och brev.

Population, urval och svarsfrekvens

Undersökningen omfattar alla former av förskola i staden, i såväl enskild, kooperativ som kommunal regi och innefattar både vanliga förskolor och familjedaghem. Urvalet har gjorts ur kommunens register för barnomsorg och skola, BOSKO, bland de där registrerade förskolebarnen i åldrarna 1 – 5 år. I familjer med flera förskolebarn har enbart det yngsta barnet ingått i populationen. Avgränsad på detta sätt kom populationen att uppgå till totalt 32 845 förskolebarn.

I alla 14 stadsdelsförvaltningarna gjordes ett slumpmässigt urval av $350 \times 14 = 4\,900$ barn (i kommunala och enskilda förskolor och familjedaghem). I de 11 stadsdelsförvaltningar som beställt utvidgade urval (Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm, Södermalm, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen) har dessutom samtliga barn inskrivna vid de kommunala förskolorna och familjedaghemmen (ej enskilda) ingått i undersökningen. Detta resulterade i att av de ca 33 000 registrerade barnen utvaldes totalt 19 070 att ingå i undersökningen.

När man ska dra slutsatser från undersökta urval till en större population ger det en viss osäkerhet i resultaten. Då måste resultaten omges med en viss "osäkerhetsmarginal". För de SDO som inte gjort totalundersökningar kan en tumregel vara att de erhållna procentvärdena ska omges med ett osäkerhetsintervall på $\pm 5-6$ procentenheter för att vara statistiskt säkerställda. (95-procentigt konfidensintervall). Då urvalet skett med olika urvalssannolikheter i olika SDO har resultaten efterhandsviktats för att rätt skattningar ska erhållas för staden som helhet. Ytterligare kommentarer till den statistiska säkerheten ges i den löpande texten vid resultatredovisningen.

När de utvalda individerna kontaktas påträffas alltid ett antal som felaktigt ingår i registret, hunnit flytta, slutat i verksamheten mm. De är att betrakta som urvalsfel och utgår ur populationen. När dessa personer borträknats från de ursprungliga 19 070 återstod 18 807 individer i urvalet. Av dessa besvarade 14 954 enkäten. Det innebär en total svarsfrekvens på 80% och ett bortfall på 20%. I tabell 1 framgår urvalets storlek för olika stadsdelsområden och hur svarsfrekvensen varierar mellan dessa.

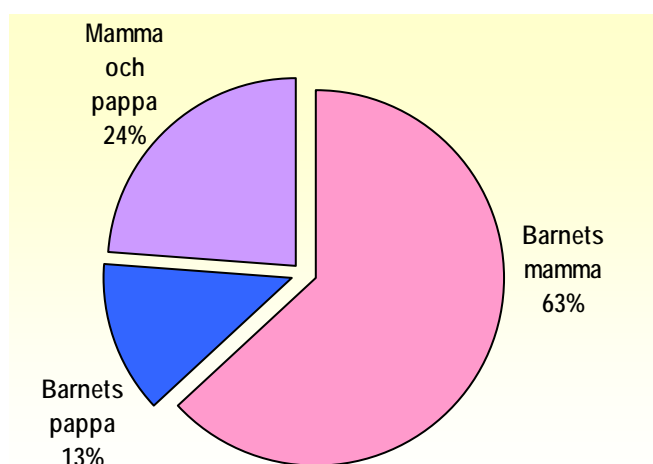
Tabell 1: Svarsfrekvens per stadsdelsområde (kommunal och enskild verksamhet)

Stadsdelsnämndsområde	Urval	Antal svarande	Svarsfrekvens %
Rinkeby-Kista	1628	1039	64
Spånga-Tensta	1612	1197	74
Hässelby-Vällingby	343	287	84
Bromma	347	296	85
Kungsholmen	1275	1098	86
Norrmalm	1335	1130	85
Östermalm	1395	1176	84
Södermalm	2448	2035	83
Enskede-Årsta-Vantör	2323	1806	78
Skarpnäck	341	266	78
Farsta	1370	1123	82
Älvsjö	923	774	84
Hägersten-Liljeholmen	2348	1953	83
Skärholmen	1119	774	69
Hela staden	18807	14954	80

I Rinkeby-Kista och Skärholmen ligger svarsfrekvensen under 70%. I övriga SDO ligger svarsfrekvensen annars klart över 70%. Allra högst är svarsfrekvensen i Kungsholmens SDO. Där har enkäten besvarats av 86% av de tillfrågade. Svarsfrekvensen är i stor sett lika hög inom den enskilt drivna som den kommunalt drivna verksamheten, 79% respektive 80%. Totalt får svarsfrekvensen ses som mycket god. Bortfallet är mindre än vad som är vanligt vid den här typen av undersökningar.

Enkäterna adresserades till ”målsman för” plus barnets namn och sändes ut till barnets registrerade adress. Vilken/vilka de målsmän är som i praktiken besvarat enkäten, vet vi, genom att en fråga ställdes om detta i enkäten.

Figur 2: Vem har svarat på frågorna

Vanligast är att barnets mamma besvarat enkäten. För 87% av alla insända enkäter har mamma varit med som svarande, antingen själv (63%) eller tillsammans med pappa (24%). På motsvarande sätt har papporna varit med och tyckt till om barnets förskola i 37% av fallen, varav själva i 13% och tillsammans med mödrarna i 24%.

Med det stora urvalet, de höga svarsfrekvenserna och seriöst ifyllda frågeblanketterna håller det insamlade materialet enligt vår bedömning mycket god kvalitet. Det utgör därmed ett bra underlag för att på olika nivåer bedöma och följa upp förskoleverksamheten ur brukarnas perspektiv.

När man vill utvärdera hur olika verksamheter utvecklas väger naturligtvis kundernas/brukarnas omdömen tungt. Det är ändå viktigt att minnas att brukarperspektivet är ett av flera möjliga perspektiv och inte det enda kriteriet för att bedöma och följa hur verksamhetens kvalitet utvecklas. Brukarnas bedömningar är starkt beroende av rådande förväntningar och anspråksnivåer. Med goda tider stiger kraven och brukarna förväntar sig mer av servicen för att vara nöjda.

Brukarnas betyg ska således inte betraktas som ”den absoluta sanningen” om förskoleverksamheten. De ska tas för just vad de är, användarnas subjektiva mening om verksamheten vid ett visst tillfälle. Detta är dock nog så viktigt. Det är ju för kunderna/brukarna som verksamheterna finns till.

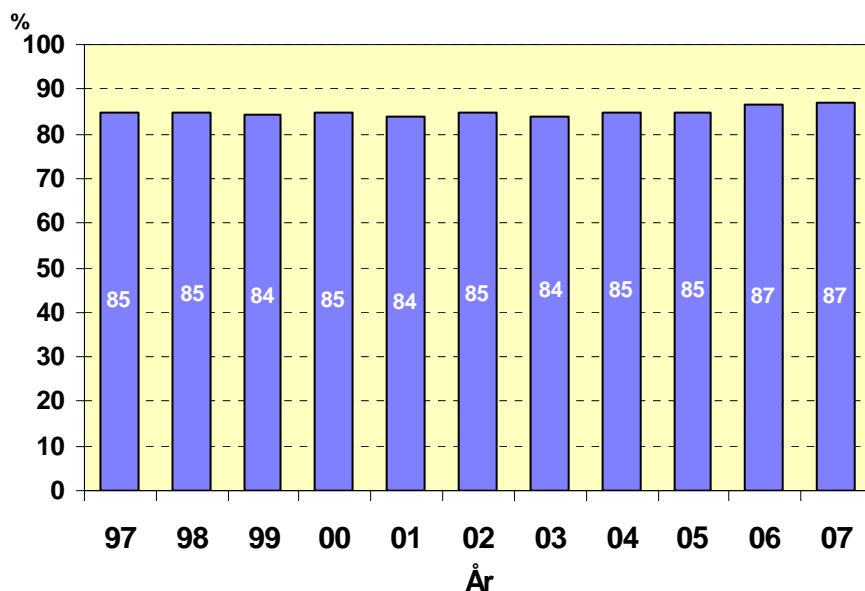
LITET STATISTIK OM FÖRSKOLEVERKSAMHETEN

Som en bakgrund till de resultat vi kommer att redovisa om föräldrarnas tillfredsställelse med förskolan i olika avseenden presenterar vi litet statistik som belyser förutsättningarna för och utvecklingen av förskoleverksamheten i Stockholm.

Under 60-talet tog utbyggnaden av den offentliga barnomsorgen fart på allvar. En kraftig utbyggnad skedde av verksamheten under hela 60-, 70- och 80-talet både i Stockholm och andra kommuner. Under 90-talet började utbyggnaden komma i takt med behoven. 1995 införde staten en barnomsorgsgaranti, där kommunerna ålades att tillhandahålla barnomsorg till alla barn inom kommunen utan oskälig väntetid (tre månader).

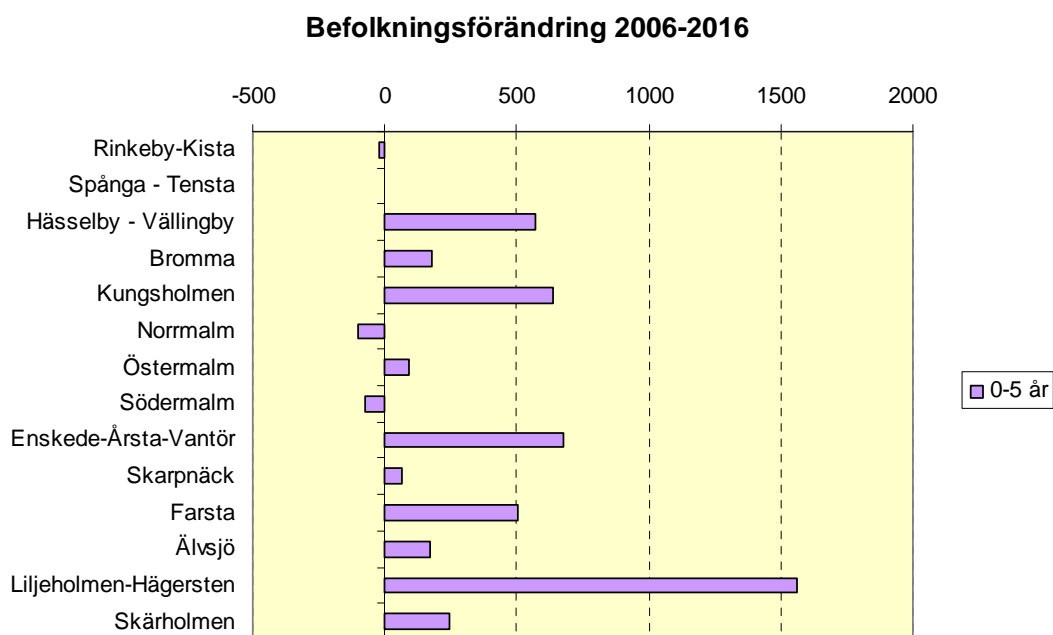
Av figur 3 nedan framgår att den andel av 1-5 åringarna som varit inskrivna inom förskoleverksamheten i Stockholm under den senaste 10-årsperioden stabilt legat runt en inskrivningsgrad på 85%.

Figur 3: Andel av 1-5 åringarna inskrivna i förskoleverksamhet i Stockholm 1997-2007

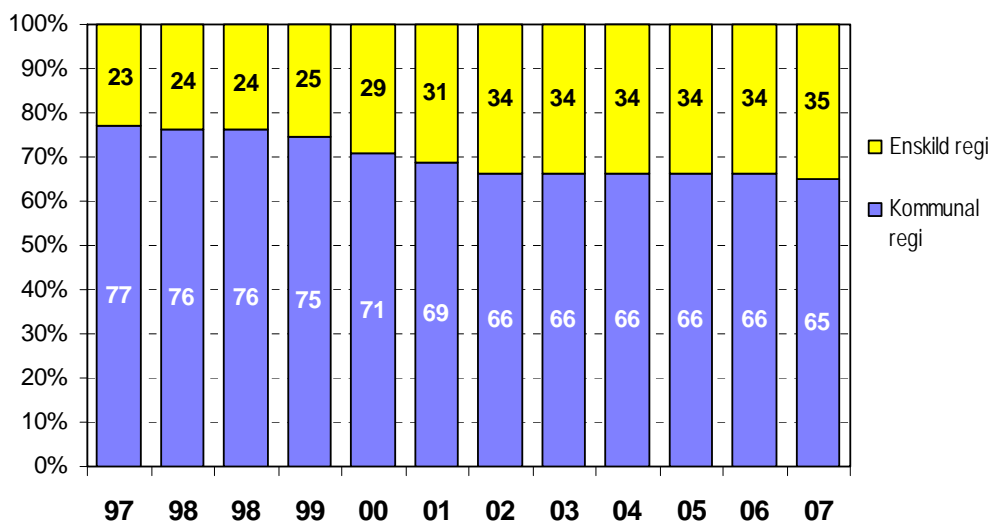
Även om andelen 1-5 åringar som börjar på förskolan skulle förbli ganska konstant, kan man förutse stora behov av anpassning av förskoleverksamhetens omfattning i olika delar av staden den närmaste 10-årsperioden. Enligt USKs befolkningsprognos (Befolkningsprognos 2007 för perioden 2006 till 2016) kommer antalet barn i åldern 0-5 år nämligen att öka betydligt under denna period. Av figur 4 framgår också att förändringarna förutses bli mycket olika i olika stadsdelsområden.

Figur 4: Prognostiserad befolkningsförändring 0-5 år per SDO för perioden 2006-2016

På 80-talet och dessförinnan bedrevs i stort sett all barnomsorg i kommunal regi. År 1990 var bara 6% av förskolebarnen inskrivna vid enskilt drivna förskolor. Till 1997 hade den andelen ökat till 23%. Den senaste 10-årsperioden har ökningen fortsatt, men i långsammare takt. 2007 går 35% av förskolebarnen i Stockholm i enskilt driven förskoleverksamhet.

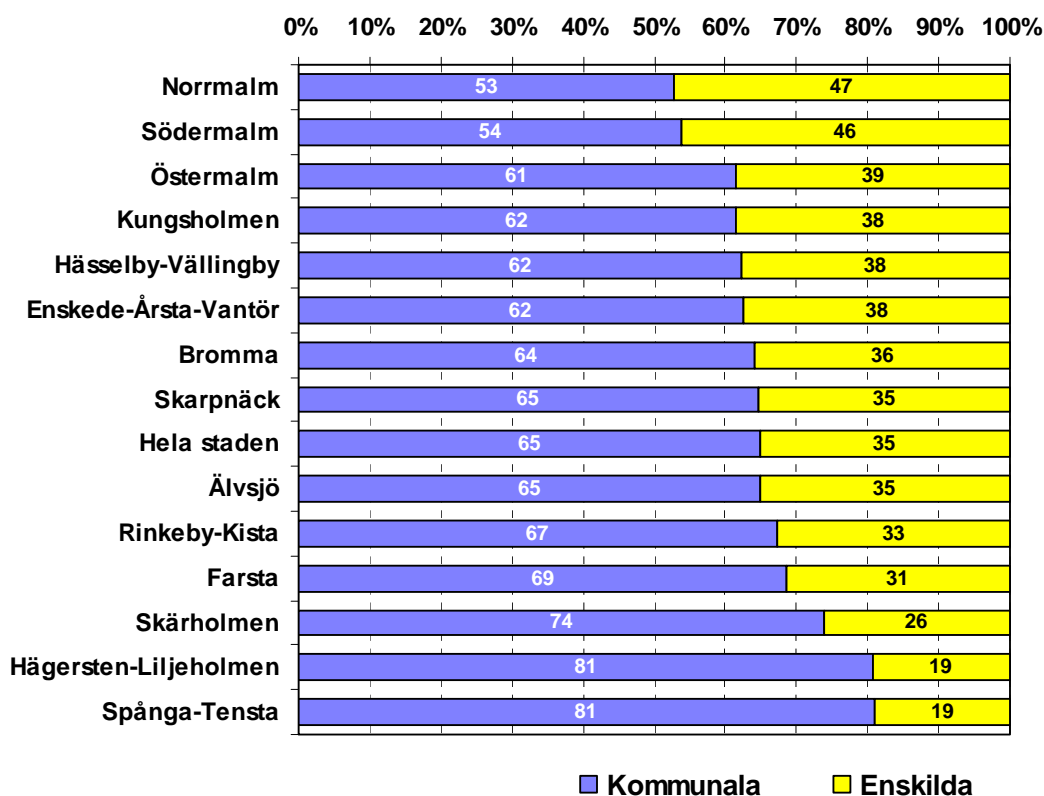
Figur 5: Andel barn inskrivna i kommunala respektive enskilt drivna förskolor i Stockholm 1997-2007

Stadsdelsförvaltningarna har ansvaret för den kommunalt drivna förskoleverksamheten i sina stadsdelsområden. Utbildningsförvaltningen har ett övergripande ansvar för den enskilda förskoleverksamheten i staden när det gäller tillståndsgivning, tillsyn, stöd och utveckling/uppföljning.

Hur stor andel av förskoleverksamheten som bedrivs i enskild regi varierar mellan olika stadsdelsnämnder.

Figur 6: Andel barn inskrivna i kommunala respektive enskilt drivna förskolor per SDO (årsskiftet 2007/08)

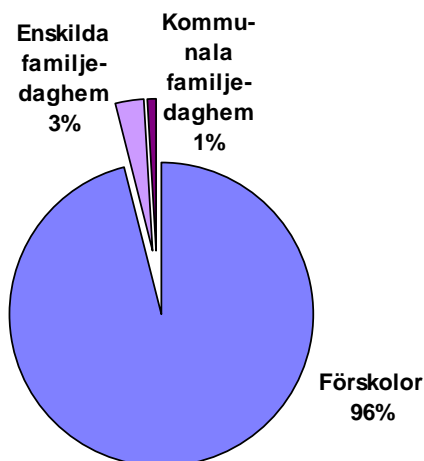
Det är i innerstadens stadsdelsområden som de enskilda förskolorna är vanligast. Där svarar de enskilda alternativen för ca 40-50% av förskoleverksamheten. Motsvarande andel är betydligt lägre, 19%, i Hägersten-Liljeholmen och Spånga-Tensta.

En annan utvecklingstrend inom förskoleverksamheten har varit den fortgående professionaliseringen. Förskoleverksamheten har getts en starkare pedagogisk inriktning och fått egen läroplan. Knytning till skolan har stärkts och förskolans betydelse som ett steg i det livslånga lärandet betonas. Strävan har också varit att stärka förskolepersonalen i sin yrkesroll genom att höja utbildningsnivån och den pedagogiska kompetensen bland dem som arbetar inom verksamheten.

I takt med att förskoleverksamheten utvecklats i en mer professionell/pedagogisk riktning har de mer omsorgsinriktade familjedaghemmen (förr s k dagmammor) minskat i omfattning. I början av åttiotalet var 20% av alla förskolebarn inskrivna i familjedaghem. Idag har den andelen krympt till 4%.

Figur 7: Andel barn inskrivna i förskola respektive familjedaghem i Stockholm 2007

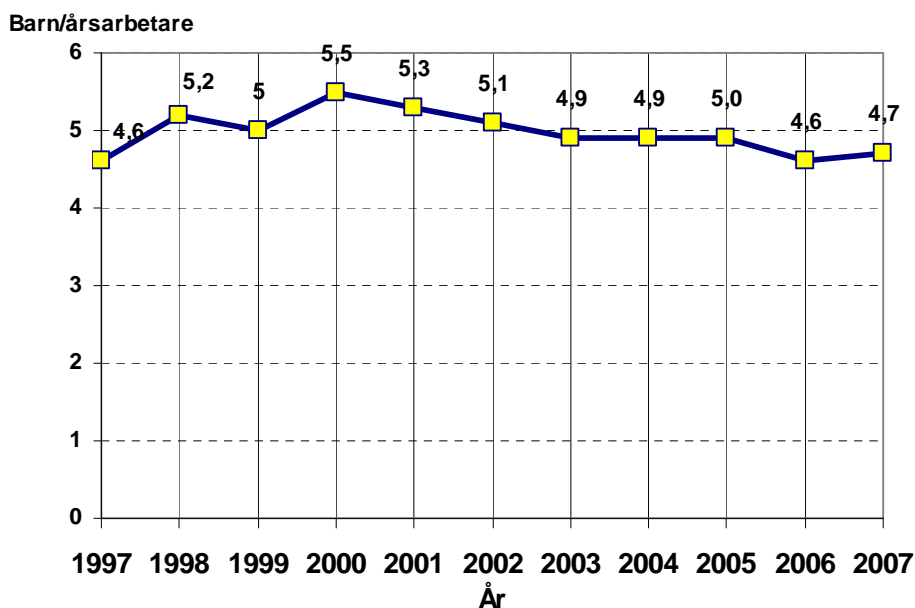

De familjedaghem som fortfarande finns kvar drivs oftare i enskild regi än kommunal.

Under 90-talet försämrades kommunernas ekonomi kraftigt. Det mer pressade ekonomiska läget möttes genom besparingar, effektivisering, personalnedskärningar och organisationsförändringar inom verksamheterna. Sedan början av 2000-talet har politikerna i Stockholm dock enstämmigt talat om behovet av att bibehålla en hög personaltäthet och minska barngruppsstorlekarna i förskolan. Verksamheten har också tillförts resurser i detta syfte.

Grovt taget gick det 1 anställd på ca 4 barn vid de kommunala förskolorna i Stockholm under slutet av 80-talet och till början av 90-talet. Under 90-talet minskade personaltätheten därpå till 1 anställd på ca 5 barn. Sedan 1997 har Skolverket publicerat översiktliga uppgifter om personaltätheten inom barnomsorgen i landets kommuner. Uppgifterna i figur 8 är hämtade därifrån

Figur 8: Antal inskrivna barn per anställd (årsarbetare) vid kommunala förskolor i Stockholm (Källa: Skolverket)

Under 90-talet minskade personaltätheten alltså till 1 anställd på ca 5 barn I diagrammet ser vi att personaltätheten de senaste 10 åren legat kvar och pendlat runt denna nivå. År 2007 anger Skolverket personaltätheten till 4,7 barn per årsarbetare i Stockholms kommunalt drivna förskolor. Siffran är exakt densamma, 4,7 barn per vuxen (årsarbetare), för Stockholms enskilda förskolor.

I Stockholm framstår förskolornas personaltäthet och barngruppsstorlek således som någorlunda stabil den senaste 10-årsperioden.

I följande avsnitt kommer vi att redovisa vad föräldrarna subjektivt tycker om förskoleverksamheten i Stockholm. Resultaten kan ibland speglas och tolkas mot den här presenterade mer faktainriktade bilden av hur förutsättningarna och utvecklingen av förskoleverksamheten i staden ser ut.

ENKÄTRESULTATEN

Enkätresultaten redovisas i fyra avsnitt. I det första avsnittet ges en bild av hur föräldraomdömena om förskolan ser ut för staden som helhet år 2008. Här beskrivs i vilka avseenden Stockholms förskoleföräldrar är mer eller mindre nöjda med sin förskola och vilket deras helhetsomdöme om denna blir. Både den kommunalt och enskilt drivna verksamheten ingår.

I det andra avsnittet studerar vi om, och i så fall hur, bedömningen av förskoleverksamheten förändrats över tiden. En stor del av de enkätfrågor som ställts nu 2008 ställdes på samma sätt vid undersökningen 2005 och delvis också 1999 och 1996. Har brukaromdömena utvecklats i positiv eller negativ riktning sedan föregående mätning? Är stockholmsföräldrarna mer eller mindre nöjda med sin förskola nu, 2008, än tidigare? Fortfarande gäller resultaten för både kommunalt och enskilt driven verksamhet.

Det tredje avsnittet handlar om ifall förskoleverksamheten bedöms olika positivt/negativt av olika kategorier brukare. Mycket av fokus ligger här på att se om det finns några skillnader mellan hur positivt/negativt föräldrarna i enskilt och kommunalt drivna förskolor upplever att verksamheten fungerar. Får någon av dessa driftsformer genomgående högre/lägre betyg för sin verksamhet än den andra, eller skiftar detta beroende på bedömningsaspekt? – Och vilka betyg får familjedaghemmen jämfört med övrig förskoleverksamhet?

Avslutningsvis redovisas resultat på stadsdelsområdesnivå. Det är på denna nivå som huvudansvaret för de kommunalt drivna förskolorna och familjedaghemmen ligger. Är det stor skillnad mellan olika SDO ifråga om hur nöjda föräldrarna är med den kommunalt drivna förskoleverksamheten? I vilka avseenden är variationen i föräldratillfredsställelse stor och i vilka är den liten när man jämför stadsdelsområden? Är variationen av den storleksordningen att det finns skäl att tala om att rätten till likvärdig kommunal service för alla invånare i staden kan ifrågasättas?

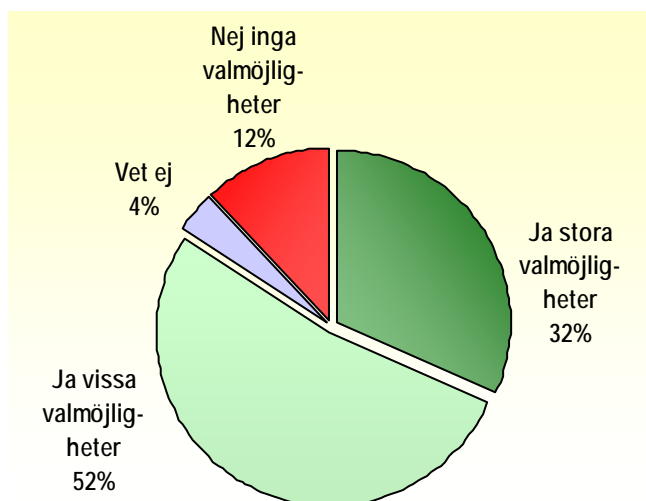
Omdömen om förskoleverksamheten i staden som helhet 2008

Valet av förskola

I Stockholm har barn som fyllt ett år rätt till en plats i den kommunala förskoleverksamheten inom tre månader efter platsansökan (barnomsorgsgarantin). I den nuvarande majoritetens politiska plattform för 2006-2010 framhålls ökad valfrihet inom förskola, skola och äldreomsorg som ett prioriterat område. Den 1 juli införs ett nytt kösystem för förskolor och familjedaghem i staden. En gemensam kö skapas då för hela Stockholms stad. Via Internet ska föräldrarna kunna få information om det totala platsutbudet i staden, kunna jämföra olika förskolor och ansöka om förskoleplats.

Redan innan det nya systemet för kö/platsfördelning införts har vi i vår enkät tillfrågat de nuvarande förskoleföräldrarna hur de upplever sin valfrihet i samband med att deras barn fått plats inom förskoleverksamheten.

Figur 9: Har du haft möjlighet att välja vilken förskola/familjedaghem ditt barn ska gå på?

84% av förskoleföräldrarna upplever att de åtminstone haft vissa valmöjligheter då det gäller valet av vilken förskola/familjedaghem deras barn ska gå i. 32% anser att de haft stora valmöjligheter i detta avseende. Något mer än var tionde förskoleförälder, 12%, uppger att de inte haft några möjligheter alls att välja förskola/familjedaghem till sitt barn.

Om samma fråga ställs vid kommande förskoleundersökningar kan resultaten ge fingervisningar om ifall det nya kösystemet och sättet att fördela förskoleplatser i staden innebär att brukarna/förskoleföräldrarna upplever att deras valfrihet ökat/minskat beträffande valet av förskola/familjedaghem.

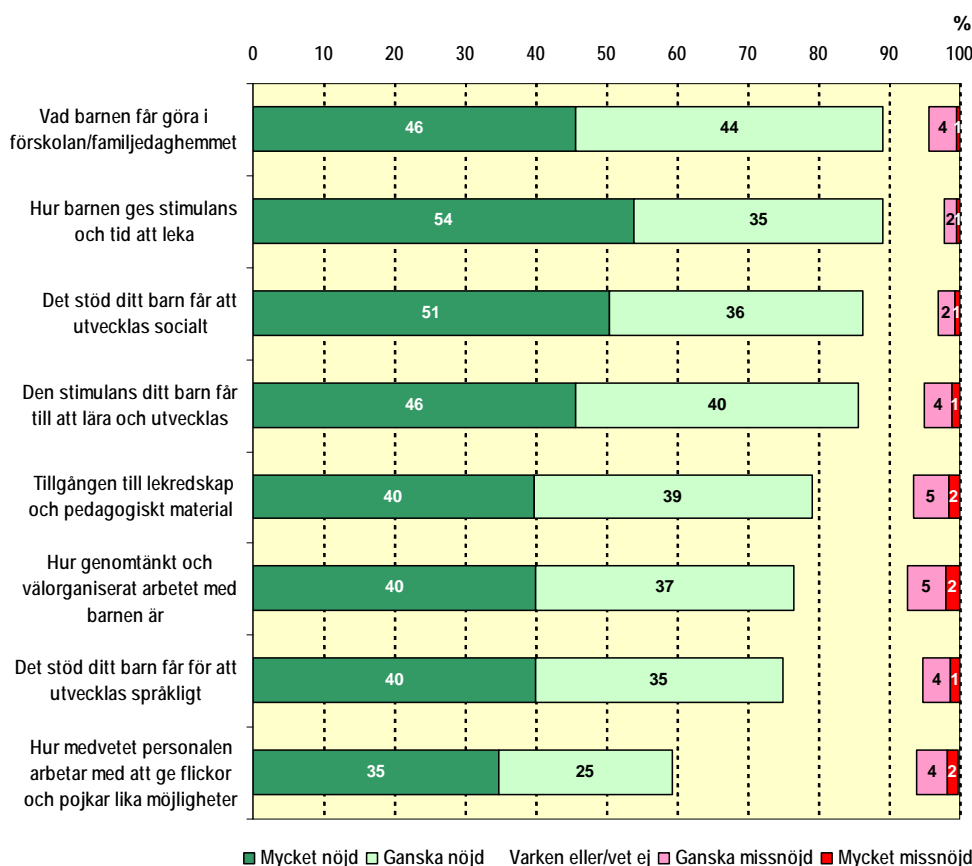
I följande avsnitt redovisar vi föräldrarnas omdömen om den förskola/familjedaghem där deras barn nu går. Föräldrarna har bedömt förskolan/familjedaghemmet i 36 olika avseenden. Frågorna har sorterats in under de fyra rubrikerna ”utveckling och lärande”, ”bemötande och relationer”, ”inflytande och samverkan” samt ”yttre och inre miljö”.

Utveckling och lärande

I läroplanen beskrivs hur förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. *Bar-nen ska erbjudas en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en enhet* (Lpfö 98). Den språkliga och sociala utvecklingen betonas liksom att pojkar och flickor ska ha lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

I figur 10 ser vi hur nöjda/missnöjda föräldrarna är med sin förskola ifråga om åtta olika aspekter som har med barnens utveckling och lärande att göra.

Figur 10: Tillfredsställelse med utveckling och lärande på förskolan/familjedaghemmet

De gröna staplarna till vänster i diagrammet betecknar de föräldrar som är mycket respektive ganska nöjda. De rosa/röda längst till höger betecknar de ganska och mycket missnöjda. Mellanrummet mellan staplarna står för dem som varken har någon bestämd positiv eller negativ uppfattning och har svarat ”varken eller” eller ”vet ej” på frågorna.

De bedömda aspekterna har sorterats så att de som fått högst andel positiva omdömen (mycket + ganska nöjd) hamnar överst i figuren. Och tvärt om - ju lägre andel nöjda desto längre ner i figuren hamnar den bedömda aspekten.

Tar vi en snabb titt på figur 8 ser vi genast att de gröna nöjdfälten till vänster i staplarna dominerar. De omfattar ofta 80-90% av de svarande. I förhållande till dessa är de röda missnöjesfälten i staplarna mycket små (3-7%). Mellanrummen mellan staplarna, de som saknar bestämd positiv eller negativ uppfattning, varierar för olika frågor. I stort blir bilden således att, som det mätts här, är de flesta förskoleföräldrarna nöjda med förskolan när det gäller barnens utveckling och lärande.

Mest positiva, med 85-90% ganska eller mycket nöjda, är föräldrarna med vad barnen får göra i förskolan/familjedaghemmet, hur barnen ges tid och stimulans till lek, stöd för att utvecklas socialt och stimulans till att lära. Det innebär att själva innehållet i verksamheten och de pedagogiska och fostrande inslagen i denna ges mycket goda betyg av föräldrarna.

Tillgången till lekredskap, hur genomtänkt och välorganiserat arbetet med barnen är och stödet till språklig utveckling samlar en något lägre, men fortfarande hög andel nöjda föräldrar (75-80%). Föräldrarna är alltså inte riktigt lika nöjda med förskolans stöd till barnens språkliga utveckling som stödet till barnens lärande och deras sociala utveckling.

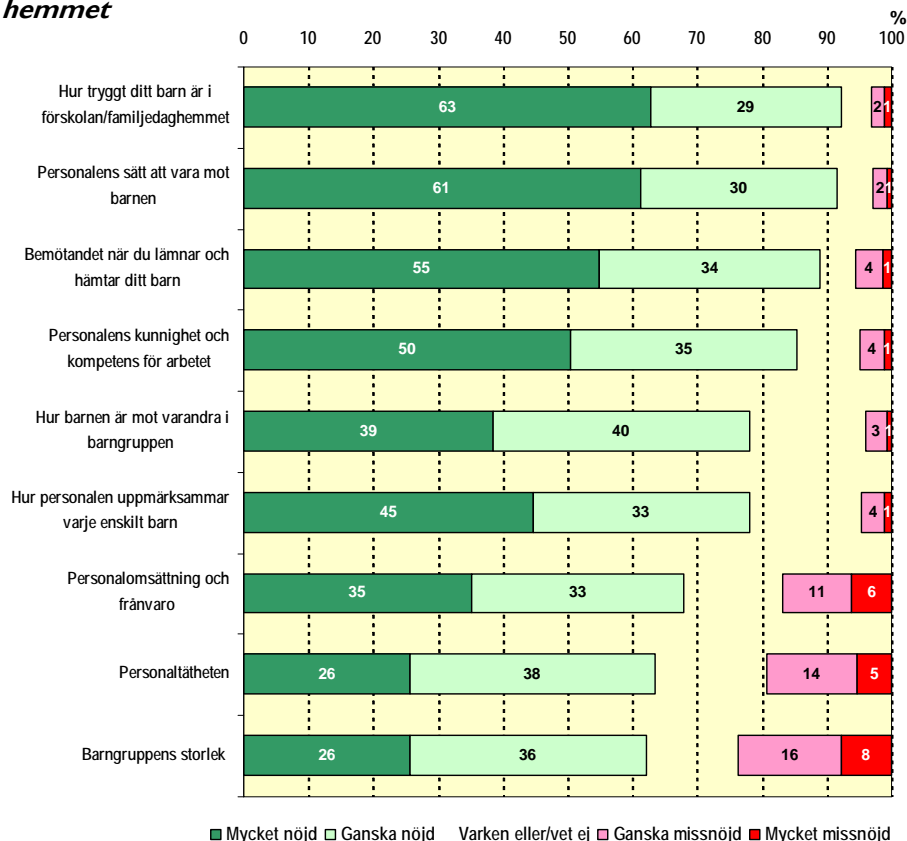
Minst andel nöjda föräldrar samlar bedömningsaspekten ”Hur medvetet personalen arbetar med att ge pojkar och flickor lika möjligheter”. Här är andelen nöjda betydligt lägre, 60%. Samtidigt är stapeln till höger, de uttalat missnöjda (ganska + mycket missnöjda), inte längre än för de övriga aspekterna i figuren. Däremot är mellanrummet mellan staplarna ovanligt stort. Det innebär att många svarat ”varken eller” eller ”vet ej” på frågan.

I tabellbilagan kan man granska svarsfördelningen mer i detalj. Där framgår hur stor andel som svarat ”varken eller” respektive ”vet ej”. För den här frågan är ”vet ej”-svaren betydligt vanligare (21%) än för övriga frågor. Delvis beror alltså den lägre andelen nöjda beträffande ”Hur medvetet personalen arbetar med att ge pojkar och flickor lika möjligheter” på att föräldrarna inte anser sig veta tillräckligt mycket om hur förskoleverkligheten ser ut i det avseendet för att kunna utfärda något omdöme alls.

Bemötande och relationer

Bemötande och relationer mellan personal, föräldrar och barn bedöms i nio avseenden. Här ingår även barngruppsstorlek, personaltäthet och personalomsättning. Frågorna om personaltäthet och personalomsättning har inte besvarats för familjedaghem utan endast av föräldrar med barn på förskola.

Figur 11: Tillfredsställelse med bemötande och relationer på förskolan/ familjedaghemmet

Även när det gäller bemötande och relationer i figur 11 är det helt klart de gröna ”nöjdstaplarna” som dominerar. Bara ifråga om några få aspekter är de röda ”missnöjesstaplarna” mer omfattande. Det gäller för personalomsättning/frånvaro och framför allt personaltäthet och barngruppsstorlek.

Mest nöjda är föräldrarna med barnens trygghet, personalens sätt att vara mot barnen, bemötandet när de lämnar och hämtar sitt barn samt personalens kunnsighet och kompetens. I alla dessa avseenden är ca 85-90% av föräldrarna ganska eller mycket nöjda med sin förskola. Personalens ges m a o mycket beröm av föräldrarna för sin kompetens och för sina insatser som bidrar till att kunna skapa trygghet för barnen.

När det gäller frågorna om hur barnen är mot varandra i barngruppen och hur personalen uppmärksammar varje enskilt barn är andelen nöjda något lägre, 78-79%, men andelen uttalat missnöjda fortfarande liten, 4-5%. Den något lägre andelen nöjda i dessa avseenden beror också till viss del på att föräldrarna inte anser sig ha tillräcklig kännedom om dessa förhållanden för att kunna ta ställning till frågorna och då svarar ”vet ej”, 9%.

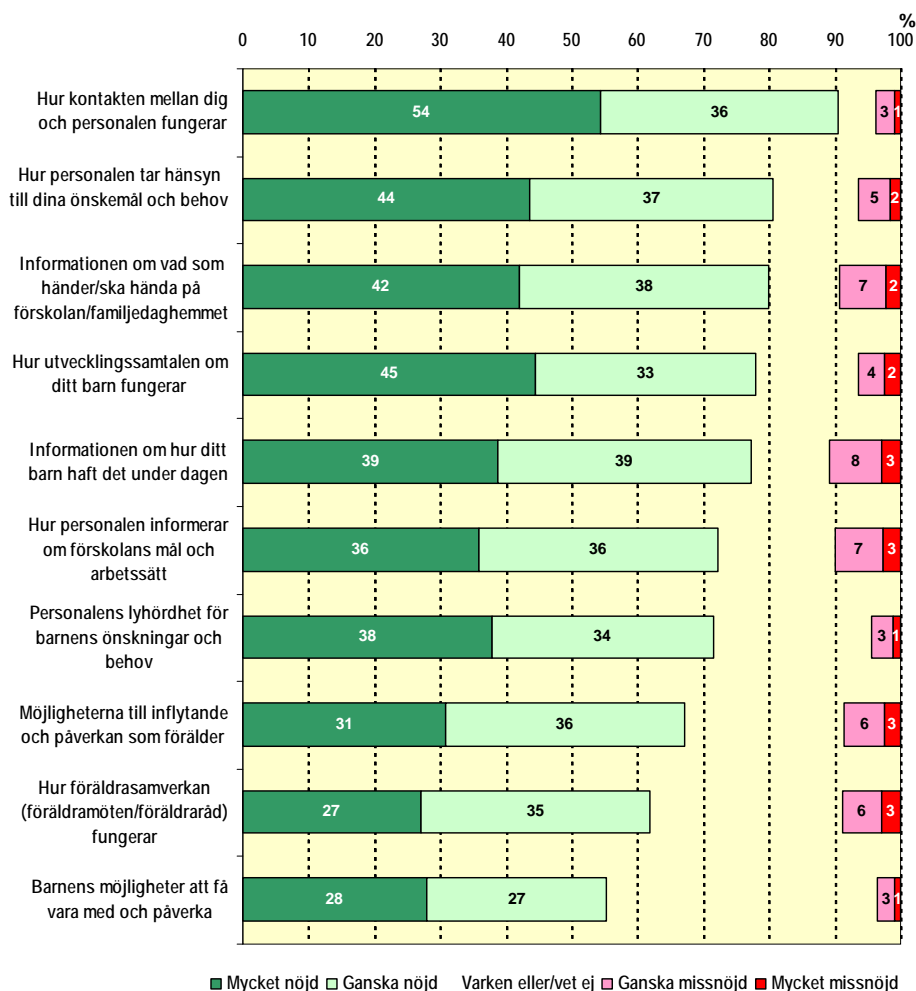
Personalomsättning/frånvaro, personaltäthet och barngruppens storlek har mera med förutsättningarna för verksamheten att göra, än med det direkta bemötandet och relationerna i verksamheten. Dessa aspekter får sämst föräldraomdömen och hamnar längst ner i figuren. När det gäller personalomsättning/frånvaro uttalar 17% av föräldrarna sitt missnöje. För personaltätheten är motsvarande siffra 19% och för barngruppens storlek 24%. 20-25% av förskoleföräldrarna är alltså ganska eller mycket missnöjda med tillgången på personal och barngruppens storlek vid sina barns förskola i Stockholm år 2008. I dessa avseenden kan vi alltså avläsa klara brister i kundnöjdhet/brukartillfredsställelse.

Inflytande och samverkan

Läroplanen tar upp vikten av att barnen får vara delaktiga och ges inflytande vid sin förskola. Genom inflytande utvecklar barnen sin förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer, sin förmåga att ta ansvar för sina handlingar och sin miljö, och sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter. *Barns sociala utveckling förutsätter att de allt efter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan* (Lpfö 98). Även samarbetet med föräldrar och deras inflytande betonas; *Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan*.

Tio frågor i undersökningen avser att ge en bild av hur föräldrarna upplever sina och barnens möjligheter till inflytande och samverkan. En del av frågorna handlar om hur informationen till föräldrarna fungerar. Att föräldrarna får information är en första förutsättning för att de ska kunna bli delaktiga och vara med och påverka.

Figur 12: Tillfredsställelse med inflytande och samverkan på förskolan/ familjedaghemmet

Bilden domineras här precis som tidigare av de gröna staplarna. De uttalat missnöjda (rosa/röda staplarna) omfattar genomgående 10 procentenheter eller mindre av de svarande. För några frågor är andelen med obestämmd åsikt stor. Det avspeglar sig i att mellanrummen mellan gröna och röda staplar då blir osedvanligt stort.

90 % av föräldrarna är mycket eller ganska nöjda med den allmänna kontakten med personalen. Även i det avseendet lovordas alltså personalen. Ca 80 % av föräldrarna är också nöjda med hur personalen tar hänsyn till deras önskemål och behov. Tillfredsställelsen ligger på samma nivå (78% nöjda) när det gäller hur utvecklingssamtalen om det egna barnet fungerar på förskolan. De flesta föräldrarna upplever således att utvecklingssamtalen ger dem delaktighet och möjlighet att diskutera det egna barnets behov och utveckling med förskolepersonalen.

Bedömningen av informationen är något mer positiv när det gäller den allmänna informationen ”om vad som händer eller ska hända på förskolan” och ”om hur barnet haft det under dagen”, ca 80% nöjda. - Men minskar något när det gäller ”hur personalen informerar om förskolans mål och arbetssätt” (72% nöjda). I alla dessa tre avseenden är ungefär var tionde förskoleförälder missnöjd med den information de får.

När föräldrarna ombeds bedöma sina möjligheter till inflytande och påverkan som föräldrar mer allmänt och att sätta betyg på hur föräldrasamverkan (föräldramöten/föräldraråd) fungerar sjunker andelen nöjda till 67% respektive 62%.

Hur det står till med personalens lyhördhet för barnens behov och framför allt med barnens möjligheter att få vara med och påverka är frågor som föräldrarna upplever som svåra att besvara. Det innebär att andelen som svarar litet obestämt ”varken eller” eller ”vet inte” blir hög. När det gäller barnens möjligheter att få vara med och påverka är det över 40% som inte anser sig kunna ta positiv eller negativ ställning och svarar varken eller/vet ej. Följden blir en låg andel nöjda (55%) utan att andelen missnöjda är hög (4%)

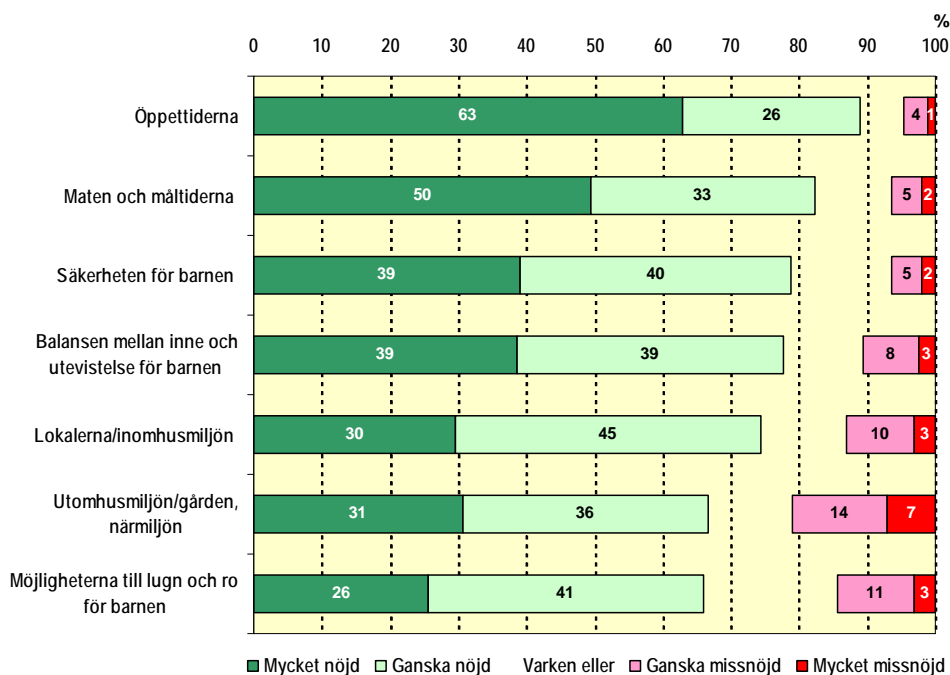
Sammanfattningsvis tyder resultaten här på att information, inflytande och samverkan fungerar bäst när det gäller den vardagliga verksamheten och kontakten med personalen. Något sämre blir betygen för den mer formaliserade föräldrasamverkan och allmänna informationen om verksamhetens mål och arbetssätt. Vilka möjligheter barnen har att göra sina röster hörda anser sig föräldrarna ofta ha svårt att ha någon uppfattning om.

Yttre och inre miljö

Läroplanen betonar vikten av en god miljö för barnen i förskolan. *Förskolan ska erbjuda barnen en i förhållande till deras ålder och vistelsetid väl avvägd dagsrytm och miljö.... Verksamheten skall ge utrymme för barnens egna planer, fantasi och kreativitet i lek och lärande såväl inomhus som utomhus. Utomhusvistelsen bör ge möjlighet till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö.* (Lpfö 98).

Hur upplever föräldrarna att dessa grundläggande värden tillgodoses? Är de nöjda med den miljö förskolan erbjuder deras barn inomhus och utomhus? Sju av frågorna i enkäten behandlar aspekterna yttre och inre miljö inkluderande även säkerheten, maten och öppettiderna.

Figur 13: Tillfredsställelse med inre och yttre miljö på förskolan / familjedaghemmet

Även den här ”flaggan” domineras av den gröna nöjdtonen. De röda missnöjesinslagen är dock betydande i några avseenden, t ex för barnens möjligheter till lugn och ro och för utomhusmiljön. Där är andelen missnöjda 14 respektive 21%.

De längsta gröna fälten i figuren avser öppettiderna. Ca 90% av föräldrarna är nöjda med öppettiderna vid förskolan/familjedaghemmet. Det är ett bra betyg med tanke på de krav som dagens föräldrar kan förväntas ha på generösa öppettider på förskolan.

Det har skrivits och debatterats mycket om maten i skolan och förskolan de senaste åren. När vi ser på hur föräldrarna bedömer situationen när det gäller mat och måltider vid förskolan blir bilden positiv. 83% är nöjda eller mycket nöjda och bara 7% missnöjda.

Säkerheten för barnen är naturligtvis också en viktig aspekt för föräldrarna. Även här är de flesta föräldrar nöjda, 79 %. Det hindrar ändå inte att det är ett problem att 7% av föräldrarna är missnöjda med och oroar sig för barnens säkerhet på förskolan.

Inne- och utemiljön på förskolan är något som de flesta föräldrar brukar ha en åsikt om. I tabellbilagan framgår också att andelen som svarat ”vet ej” på dessa frågor är 0%. Fler är nöjda med lokalerna/inomhusmiljön (75%) än med utomhusmiljön/ gården (67%). När det gäller barnens utomhusmiljö är var femte förskoleförälder uttalat missnöjd.

Ett vanligt föräldrakrav är att barnen ska komma ut och få tillräckligt med frisk luft. När föräldrarna tillfrågas om de är nöjda med balansen mellan barnens ute- och in-
nevistelse är 79% nöjda medan 11% är missnöjda.

Att ”möjligheterna för barnen till lugn och ro” hamnar längst ner i figuren med lägst andel nöjda (67%) kan ses som ett indirekt underkännande för inomhusmiljön. Både höga ljudnivåer och att det är svårt att finna utrymme för lugn och ro har åtminstone delvis ofta med lokaliteterna att göra.

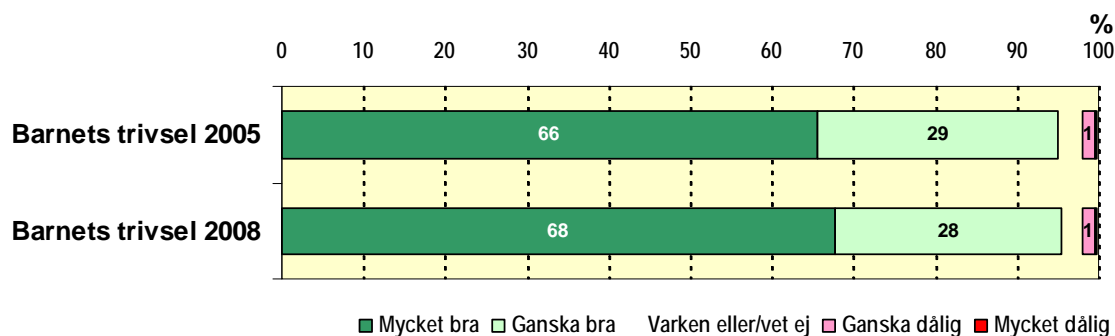
Både när det gäller inomhusmiljön och de möjligheter den erbjuder förskolebarnen och beträffande utomhusmiljön finns således ett relativt utbrett missnöje bland förskoleföräldrarna. Här finns klara önskemål och behov av förbättringar om brukaromdömena ska blir mer positiva.

Helhetsomdömen

Efter att ha bedömt sin förskola/familjedaghem i alla de ovan redovisade avseendena fick föräldrarna summera sin uppfattning i tre olika helhetsomdömen. ”Hur trivs ditt barn i förskolan/familjedaghemmet?”, ”Hur nöjd är du på det hela taget med ditt barns förskola/ familjedaghem?” och ”Skulle du kunna rekommendera ditt barns förskola/familjedaghem till en god vän?”.

I den första frågan ”Hur trivs ditt barn i förskolan/familjedaghemmet?” får barnen indirekt komma till tals. Hur barnen trivs i förskolan är en av de viktigaste aspekterna på förskolan/familjedaghemmet för alla föräldrar. Att barnen ska gilla att gå till förskolan och trivas där är ett grundläggande krav för att vardagen ska fungera för alla.

Figur 14: Barnens trivsel i förskolan/familjedaghemmet, enligt föräldrarna 2005 o 2008

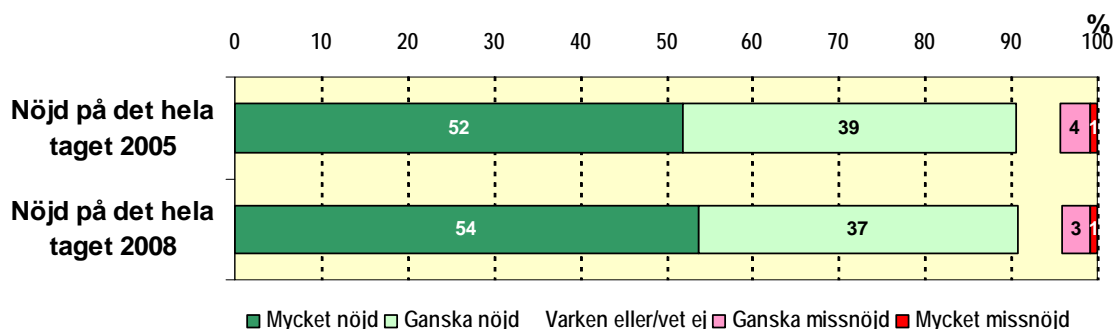

Enligt föräldrarna trivs 68% av barnen mycket bra på sin förskola eller i sitt familjedaghem år 2008. Ytterligare 28% trivs ganska bra. Endast 1% trivs ganska eller mycket dåligt. Brukarnas svar ger således i detta viktiga avseende en mycket positiv bild av förskoleverksamheten i Stockholms stad. Totalt sett bedöms en mycket stor majoritet (96%) av barnen trivas mycket eller ganska bra inom förskoleverksamheten medan det bedöms som mycket ovanligt att barnen inte trivs.

Jämför vi med 2005 års undersökning är föräldrarna i årets undersökning lika nöjda med barnens trivsel i förskolan som då - och kanske t o m ”obetydligt ännu nöjdare”.

Nästa helhetsomdöme utfärdas helt ur föräldraperspektiv. ”Hur nöjd är du på det hela taget med ditt barns förskola/familjedaghem?”. Även då blir totalomdömet om förskoleverksamheten i staden mycket positivt.

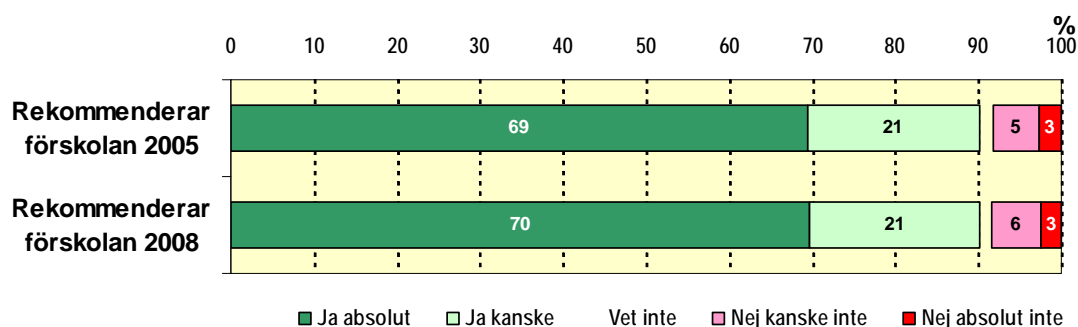
Figur 15: Föräldrarnas helhetsomdöme om den egna förskolan 2005 och 2008.

Också i det här avseendet är resultaten/staplarna i stort sett identiska för år 2005 och 2008. År 2008 är 54 % av föräldrarna på det hela taget mycket nöjda med barnens förskola/familjedaghem och 37 % är ganska nöjda. Totalt sett avger alltså 90% av föräldrarna här ett positivt helhetsomdöme om verksamheten. 5 % av föräldrarna är varken nöjda eller missnöjda. Bara 4 % är ganska eller mycket missnöjda.

I det tredje helhetsomdömet har föräldrarna tagit ställning till om de "skulle kunna rekommendera sitt barns förskola/familjedaghem till en god vän?".

Figur 16: "Kan du tänka dig att rekommendera ditt barns förskola till en god vän?"

Åter är staplarna och resultaten i stort sett identiska för 2005 och 2008. 70 % av föräldrarna är helt klar beredda att rekommendera sin förskola/familjedaghem till sina vänner 2008 och svarar "Ja, absolut" Ytterligare 21 % ställer sig mer försiktigt positiva och svarar "Ja, kanske". 6 % av föräldrarna svarar "Nej, kanske inte" och 3 % har en helt klar negativ uppfattning om sitt barns förskola/familjedaghem och vill absolut inte rekommendera den till sina vänner.

Vi har ovan fått en synnerligen positiv bild av hur föräldrarna idag år 2008 upplever förskoleverksamheten i Stockholm. Resultaten stämmer bra med mätningar som gjorts på andra håll. Förskolan är ett av de områden som får allra bäst betyg av sina brukare då olika typer av offentlig service utvärderas. I den senaste analysen från Svenskt Kvalitetsindex (hösten 2007) som beskriver brukarnas värdering av centrala samhällsområden ligger förskolan och tandvården i topp ifråga om nöjd-kund-index (NKI). Förskolan skiljer ut sig från övriga utbildningsområden med synnerligen höga betyg för såväl upplevd kvalitet på verksamheten som på personal och kring-service samt för hög prisvärdhet.

Överblick med medelvärdespoäng

För att sammanfatta och få en bra överblick över resultaten ska vi se på dem på ytterligare ett sätt och beskriva dem med hjälp av medelvärden. För varje fråga räknar vi ut en medelvärdespoäng på skalan mycket nöjd – mycket missnöjd. I beräkningarna har svarsalternativen tilldelats följande värden:

Mycket nöjd	+2
Ganska nöjd	+1
Varken eller / Vet ej	0
Ganska missnöjd	-1
Mycket missnöjd	-2

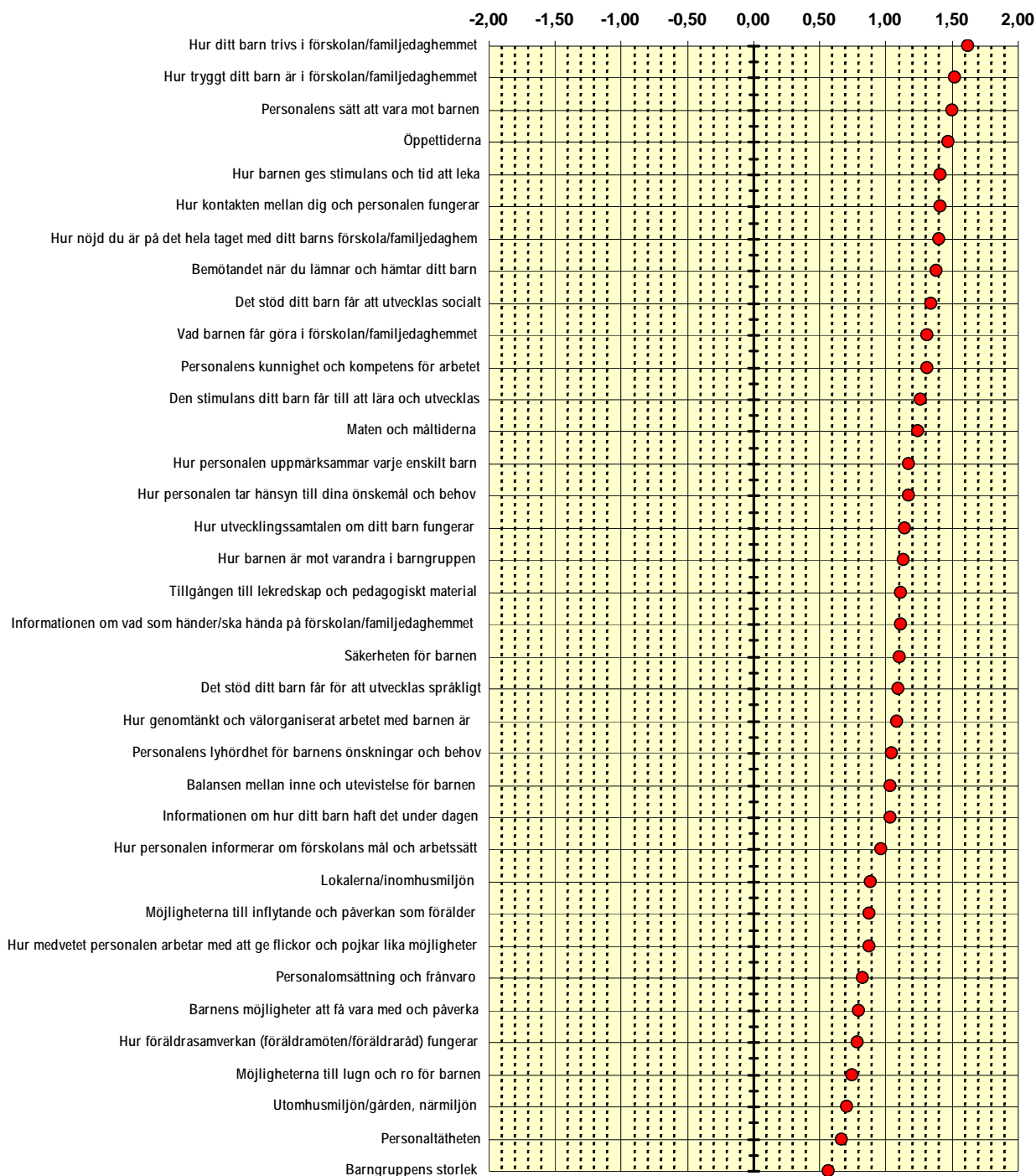
Medelvärdespoängen kan då i princip variera mellan -2 och +2. Ett medelvärde på +2 innebär att precis alla svarat "Mycket nöjd" på frågan medan -2 skulle motsvara att alla är mycket missnöjda. Medelvärden kring 0 innebär att antalet nöjda och

missnöjda är ungefär lika många eller att de svarande markerat alternativen ”varken eller” eller ”vet ej”.

Fördelen med att använda medelvärdespoängen är att det i ett enda enkelt mått sammanfattar hur nöjda de svarande i genomsnitt är. Det tar också hänsyn till alla delar i svarsspektrat. Både nöjda och missnöjda får ge sitt bidrag till medelvärdespoängen.

I figur 17 har de bedömda aspekterna rangordnats efter tillfredsställelsesgrad. Det innebär att de aspekter av förskole-/familjedaghemsvirkligheten som föräldrarna ger högst betyg hamnar överst i figuren medan aspekterna med sämre betyg hamnar längre ner.

Figur 17: Tillfredsställelse med olika aspekter av förskoleverksamheten 2008 (medelvärdespoäng)

Vi kan börja med att konstatera att markeringarna för medelvärdespoäng ligger långt till höger i figuren för alla bedömningsaspekter. Det avspeglar den generellt positiva uppfattning som föräldrarna har om förskoleverksamheten i de flesta avseenden. Ingen av aspekterna får en lägre medelvärdespoäng än noll. Det innebär att de nöjda föräldrarna överväger över dem som är missnöjda för alla våra undersökningsaspekter.

Rangordnas aspekterna på detta sätt, efter medelvärdespoäng, kommer barnets trivsel högst på skalan. Föräldrarna bedömer i mycket hög utsträckning att barnen trivs på sin förskola respektive i sitt familjedaghem. På andra plats kommer barnets trygghet i förskolan. Att man är mest nöjd i dessa två avseenden är extra positivt eftersom de utgör viktiga grundläggande kvaliteter för föräldrarna.

Mycket nöjda är föräldrarna också med personalens sätt att vara mot barnen, med öppettiderna, hur barnen stimuleras till lek och hur kontakten med personalen fungerar. Relationen mellan personal – barn – föräldrar i förskolorna och i familjedaghemmen bedöms alltså som mycket god av föräldrarna. Dessa aspekter hamnar alla högt i betygsrangordningen.

Allra mest missnöjda är föräldrarna med barngruppens storlek och personaltätheten. De två aspekterna återfinns vi i botten av rangordningen. Dessa frågor hänger i hög grad samman. Det handlar om förutsättningarna för att kunna bedriva verksamheten på ett bra sätt.

Även den aspekt som hamnar på fjärde plats nerifrån – möjligheterna till lugn och ro för barnen – kan hänga samman med bristande personaltäthet och stora barngrupper. Är barngruppen stor och personaltätheten låg är möjligheten för barnen att få lugn och ro mindre. En annan aspekt som kan ha betydelse i det sammanhanget är naturligtvis hur lokalerna och innemiljön ser ut. Även innemiljön hamnar ganska långt ner i betygsrangordningen. Det finns alltså ett ganska utbrett missnöje bland föräldrarna med innemiljön på förskolan. - För att inte tala om utemiljön, som hamnar på tredje sämsta plats i rangordningen. Utemiljön är den aspekt av förskoleverkligheten som föräldrarna är minst nöjda med bortsett från barngruppsstorleken och personaltätheten.

I den nedre delen av rangordningen hamnar också ett par aspekter som har med samverkan och inflytande att göra. Det gäller t ex frågorna om barnens möjligheter att få vara med och påverka och hur föräldrasamverkan fungerar. De låga medelvärdespoängen för dessa aspekter beror, som vi tidigare framhållit, åtminstone delvis på att ovanligt många föräldrar inte haft någon bestämd positiv eller negativ uppfattning i dessa avseenden och svarat ”vet ej”. Svaret ”vet ej” och ”varken eller” innebär att poängvärdet är lika med 0. Då många haft svårt att ta ställning till en fråga bidrar det alltså till att medelvärdespoängen närmar sig 0.

Sammanfattningsvis får förskoleverksamheten i Stockholm 2008 högsta beröm av föräldrarna för barnens trygghet och trivsel i förskolan. Mycket lovprisad blir också personalen och personalens sätt att möta barn och föräldrar. Mindre nöjda är förskoleföräldrarna med inom- och utomhusmiljön och med personaltätheten och barngruppernas storlek i förskolan.

Jämförelser över tiden

2008 får förskoleverksamheten i Stockholm utmärkta betyg av brukarna både när det gäller helhetsomdöme och för de flesta aspekter av verksamheten. Har omdömena alltid varit lika positiva eller kan man se någon förändring över tiden? I så fall vad har föräldrarna blivit mer respektive mindre nöjda med?

USK har tidigare, 1996, 1999 och 2005 genomfört undersökningar av liknande slag som den nu genomförda. Det ger möjligheter att belysa hur föräldrarnas tillfredsställelse med förskoleverksamheten förändrats under denna period. I första hand jämför vi årets resultat med föregående undersökning 2005, men redovisar också några resultat från de tidigare undersökningarna. Det ger ett drygt tioårigt perspektiv på utvecklingen.

Utvecklingen av brukartillfredsställelsen i staden som helhet

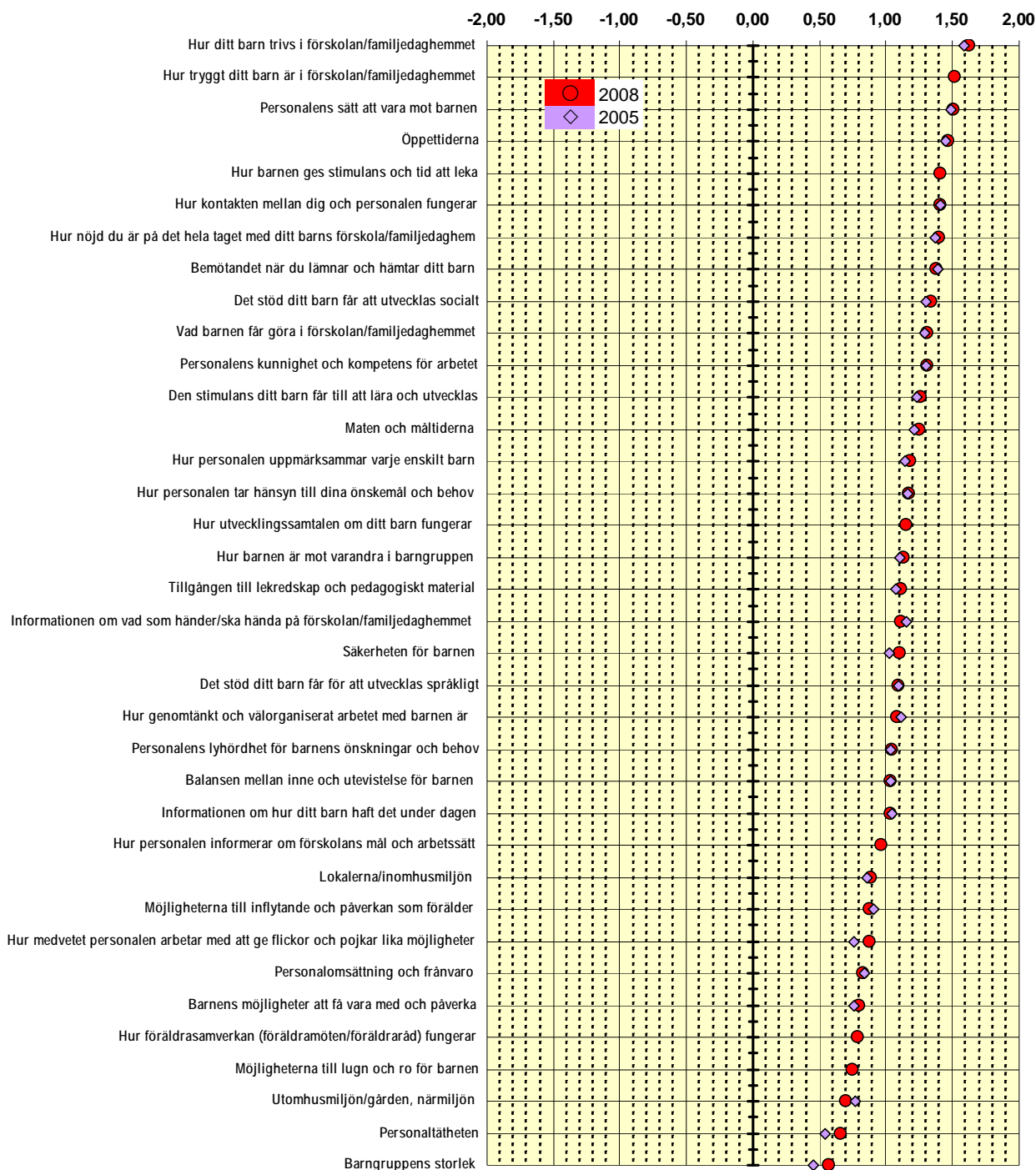
Då förändringarna av brukartillfredsställelsen beskrevs 1999 talade vi om att man kunde spåra en viss tendens till att omdömena om förskolan blivit aningen mindre positiva 1999 jämfört med 1996 i de flesta av de undersökta avseendena. I ett par avseenden ”personalomsättning/frånvaro” och ”säkerheten för barnen” var betygs-sänkningen ganska rejäl.

När 2005 års föräldraomdömen om förskolan jämfördes med 90-talsundersökningarna var tendensen klart positiv. För nästan alla bedömningsaspekterna var föräldrabetygen år 2005 minst lika höga eller högre än motsvarande betyg vid de tidigare mätningarna. Efter tendenser till en viss nedgång mellan 1996 och 1999 hade brukartillfredsställelsen återhämtat sig och låg 2005 i de flesta avseenden t o m högre än 1996. I ett par aspekter, barngruppsstorlek och personaltäthet var förändringen i positiv riktning särskilt stor.

I figur 18, på nästa sida, jämför vi föräldraomdömena om förskolan för olika bedömningsaspekter 2005 och 2008. Vi har där kompletterat medelvärdespoängen för 2008 (figur 17) med motsvarande värden för 2005. I figuren markeras betygen för 2005 med ljuslila romber och 2008 års omdömen med röda punkter. För fem av de 2008 bedömda aspekterna saknas motsvarande mätvärden för 2005.

Ju längre till höger i diagrammet medelvärdesmarkeringen hamnar desto positivare omdöme. För att skillnaderna i bedömning ska vara så stora att de är värda att uppmärksamma bör avståndet mellan punkt och romb uppgå till ca 0,10 medelvärdesenheter. Det är lika med avståndet mellan två streckade hjälplinjer i figuren, alternativt när de parvisa markeringarna (punkt och romb) inte alls täcker över eller nuddar vid varandra. En medelvärdeskillnad av den storleksordningen (0,10) motsvarar oftast att 5-6 procent av föräldrarna förändrat sin uppfattning från missnöjd till nöjd, eller tvärt om.

Figur 18: Tillfredsställelse med olika aspekter av förskoleverksamheten 2005 och 2008 (medelvärdespoäng)

Det mest slående i figur 18 är den stora överensstämmelsen i föräldrarnas bedömning av förskoleverksamheten 2005 och 2008. I nästan alla avseenden är skillnaden i medelvärdespoäng så liten att markeringarna för 2005 och 2008 delvis täcker varandra. Det är samma aspekter som fick goda omdömen 2005 som får det också 2008 och vice versa för dåliga omdömen.

Det är bara i några enstaka avseenden som skillnaden i föräldraomdömen är så stor att den är värd att kommentera. I ett av dessa avseenden är föräldraomdömena något negativare 2008 än 2005. Det gäller gården/utomhusmiljön. Frågan om gården/utomhusmiljön har varit med ända sedan 1996. Förskoleföräldrarnas bedömning av utomhusmiljön har successivt blivit mer negativ, från 74% nöjda 1996 (Mv=0,90) till 67% nöjda i årets undersökning (Mv=0,69). Den negativa utvecklingen av brukaromdömena om förskolans utomhusmiljö/gård, närmiljö kan vara en signal på att förskolornas utomhusmiljö försämrats under den aktuella tidsperioden. Alternativt kan föräldrarnas krav på en god utomhusmiljö för barnen ha ökat och fått ett tilltalande missnöje till följd när de höjda anspråken inte uppfyllts.

I tre avseenden är förändringarna i positiv riktning så pass stora att de kan vara värda att uppmärksamma. Det gäller hur medvetet personalen arbetar med att ge flickor och pojkar lika möjligheter. Medelvärdespoängen har där stigit med 0,11 enheter från 0,76 till 0,87 mellan 2005 och 2008. År 2005 var 54% av förskoleföräldrarna ganska eller mycket nöjda med hur medvetet personalen arbetade med jämställdhet mellan barnen vilket kan jämföras med 60% år 2008. - Ingen dramatisk förändring men ett litet steg i positiv riktning. Denna fråga fanns inte med i de tidigare undersökningarna. Därför kan vi inte säga om förändringen är en del i en längre utvecklingstrend.

Ett par aspekter av förskoleverkligheten som genomgående fått låga betyg av föräldrarna är barngruppsstorleken och personaltätheten. För dessa aspekter utdelar föräldrarna även 2008 de mest negativa omdömena. Just i dessa avseenden kan vi emellertid avläsa en liten men tydlig förändring i positiv riktning mellan 2005 och 2008. Den röda punkten ligger helt till höger om romben.

Föräldrarnas tillfredsställelse med personaltätheten och barngruppsstorleken mättes också i undersökningarna 1996 och 1999. Från 1996 till 2008 har andelen förskoleföräldrar som är nöjda med barngruppens storlek successivt ökat från 52% till 62% (Mv 0,20 till 0,56). När det gäller personaltätheten var 50% av föräldrarna nöjda 1996 jämfört med 64% 2008 (Mv 0,26 respektive 0,64). Det har alltså funnits en klar trend till förbättrade brukaromdömen om både barngruppsstorleken och personaltätheten i förskolan hela den senaste 10-årsperioden.

I de tidigare undersökningarna har en mycket påtaglig oro framkommit för personalnedsskärningar och ytterligare utökning av barngruppernas storlek. Föräldrarna har ofta sagt sig vara nöjda med verksamheten som den ser ut för tillfället, men hyst en stor oro för hur det ska gå i framtiden. Förvisso framkommer de här synpunkterna och farhågorna även i årets undersökning, men inte i samma utsträckning som tidigare. Möjligen kan det hänga ihop med samstämmiga politiska signaler om satsningar på förskolan och den stabilitet i personaltätheten som funnits inom förskoleverksamheten den senaste tioårsperioden. (se s.17-18)

Om en viss stabilisering av läget kunnat medföra att föräldrarnas oro över eventuella framtida nedskaeringar minskat så innebär det i sig en stor förbättring av brukarnas tillfredsställelse med förskoleverksamheten.

När vi sökt efter förändringar över tiden ovan har ett par intressanta noterbara förändringstendenser framkommit. - Ett minskat missnöje med barngruppsstorlek och personaltäthet och ett tilltagande ifrågasättande av utomhusmiljön/gården.

När detta är sagt måste vi dock åter poängtera att det helt dominerande intrycket är likheten i föräldraomdömen om förskolan över tiden. Speciellt om vi jämför 2005 och 2008 är både helhetsomdömena och bedömningarna av de flesta mer specifika aspekterna av förskoleverksamheten nästan identiska.

Stabiliteten i resultaten gäller även när mätserien utvidgas med de tidigare undersökningarna till ett tioårsperspektiv. Betygsnivån och mönstret i bedömningarna är i sina huvuddrag mycket konstanta över tiden. Förskolan får goda omdömen i vissa bestämda avseenden hela tiden och mindre goda omdömen i andra. En allmänt mycket positiv inställning till förskoleverksamheten har länge funnits bland föräldrarna. I det avseendet är 2008 års resultat bara en bekräftelse av att uppskattningen av förskolan är hög och lever vidare.

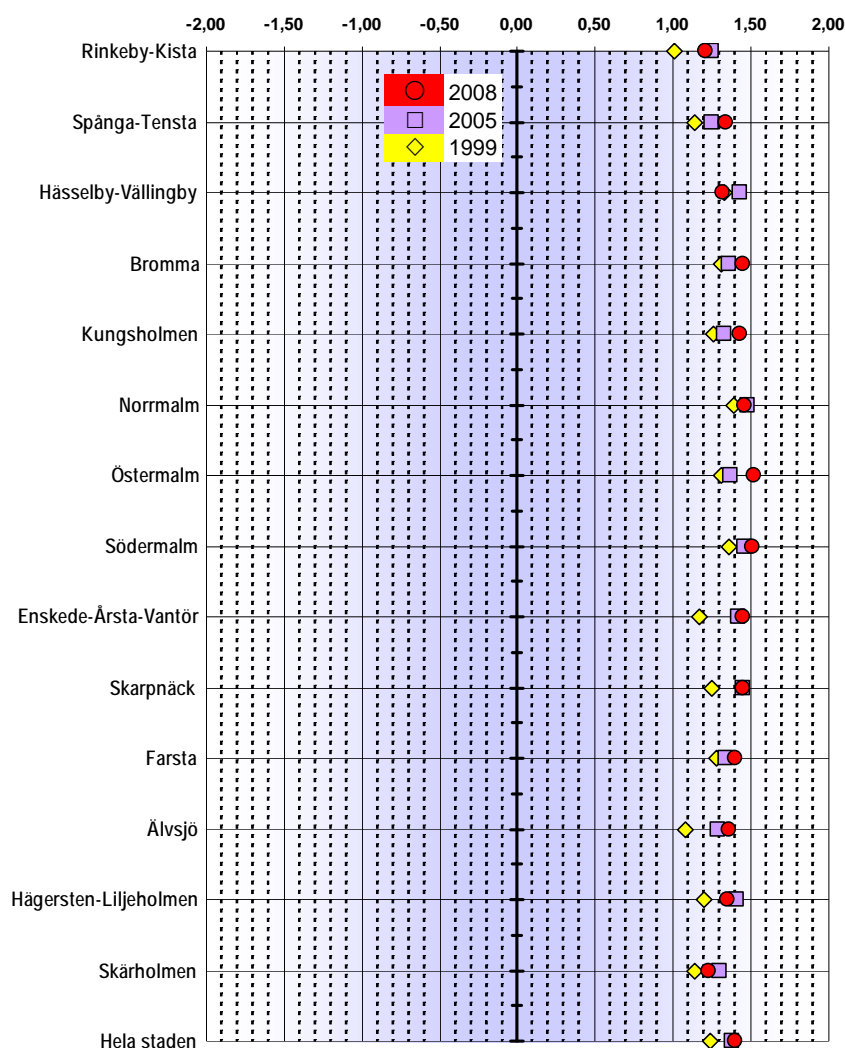
Förändrad brukartillfredsställelse stadsdelsområdesvis

Resultaten ovan gäller utvecklingen av föräldraomdömena om förskoleverksamheten i staden som helhet. Det kan vara intressant att se på utvecklingen stadsdelsområdesvis också. Det är stadsdelsnämnderna/stadsdelsförvaltningarna som har ansvaret för den kommunalt drivna förskoleverksamheten i sitt stadsdelsområde. Kanske varierar brukartillfredsställelsen med förskoleverksamheten mellan olika stadsdelsområden och kanske har utvecklingen sett litet olika ut på olika håll i staden.

Vid årsskiftet 1996/97 infördes stadsdelsnämnder i Stockholm. 24 stadsdelsnämnder fick då ta över ansvaret för en stor del av den kommunala verksamheten bl a förskoleverksamheten. I juli 1999 skedde en sammanslagning till 18 stadsdelsnämnder. Dessa fick behålla ansvaret för den kommunala förskoleverksamheten i sina stadsdelsområden. Utbildningsförvaltningen fick samtidigt ta över det centrala uppföljnings- och tillsynsansvaret för den växande enskilda förskoleverksamheten i staden. 1 januari 2007 sammanslogs stadsdelsnämnderna ytterligare. 18 stadsdelsnämnder förvandlades då till 14.

I figur 19 ser vi ”hur nöjda föräldrarna på det hela taget varit med sitt barns förskola/familjedaghem” i olika SDO 1999, 2005 och 2008. För att kunna göra rättvisande jämförelser över tiden har vi räknat om resultaten från de tidigare undersökningarna enligt den indelning på 14 stadsdelsområden som gäller idag. I resultaten ingår här både den kommunalt och enskilt drivna verksamheten i stadsdelsområdena.

Figur 19: Föräldrarnas helhetsomdöme om förskolan/familjedaghemmet per stadsdelsområde 1999, 2005 och 2008 kommunal+enskild verksamhet (medelvärdespoäng)

Medelvärdespoängen 2008 markeras med röd punkt, 2005 lila fyrkant och 1999 med gul romb. Ser vi till att börja med bara på de röda punkterna, medelvärdespoängen för 2008, kan vi se hur markeringarna för de olika stadsdelsområdena ligger väl samlade på en i stort sett lodrät rak linje i figuren. Det innebär att helhetsomdömet om förskoleverksamheten ligger på en likartad nivå i alla stadens SDO. Högst är medelvärdespoängen på Östermalm (1,51) med 94% på det hela taget ganska eller mycket nöjda föräldrar. Lägst är medelvärdespoängen i Rinkeby-Kista (1,20) med 89% ganska eller mycket nöjda. Inom de gränserna ligger medelvärdespoängen för alla SDO. Inget stadsdelsområde avviker således mer markant från de andra när det gäller föräldrarnas helhetsomdöme om förskoleverksamheten.

För att jämföra utvecklingen av brukaromdömena över tiden får vi studera avståndet mellan de tre olika årens markeringar. Jämför vi 2008 års punkter och 2005 års fyrkanter ser vi att de ligger tätt ihop för samtliga SDO. I stort har föräldrarnas helhetsomdöme om förskoleverksamheten varit oförändrat positiv mellan 2005 och 2008 i alla SDO. Östermalm är det stadsdelsområde där den största positiva förändringen i

helhetsomdöme om förskolan skett mellan 2005 och 2008. Här ligger den röda punktmarkeringen för 2008 helt till höger om 2005 års fyrkantsmarkering.

Om vi studerar de röda punkternas läge i förhållande till motsvarande gula romber får vi en bild av hur brukaromdömena utvecklats i stadsdelsområdena mellan 1999 och 2008. Längst ner i figuren bekräftas det vi tidigare sagt, att för ”hela staden” är föräldrarnas helhetsomdömen om förskoleverksamheten något positivare 2008 än 1999. Granskar vi varje stadsdelsområde för sig hamnar den röda punkten konstant minst lika långt eller längre till höger i figuren än den gula romben. Det innebär att i varje SDO har föräldrarnas helhetsomdömen om förskoleverksamheten i olika grad förbättrats sedan 1999. Alla SDO har bidragit till den ytterligare förbättrade tillfredsställelsen med förskolan som skett i staden som helhet mellan 1999 och 2008. De största förändringarna i positiv riktning mellan 1999 och 2008 har ägt rum i Enskede-Årsta-Vantör och Älvsjö.

Omdömen om förskoleverksamheten i olika kategorier

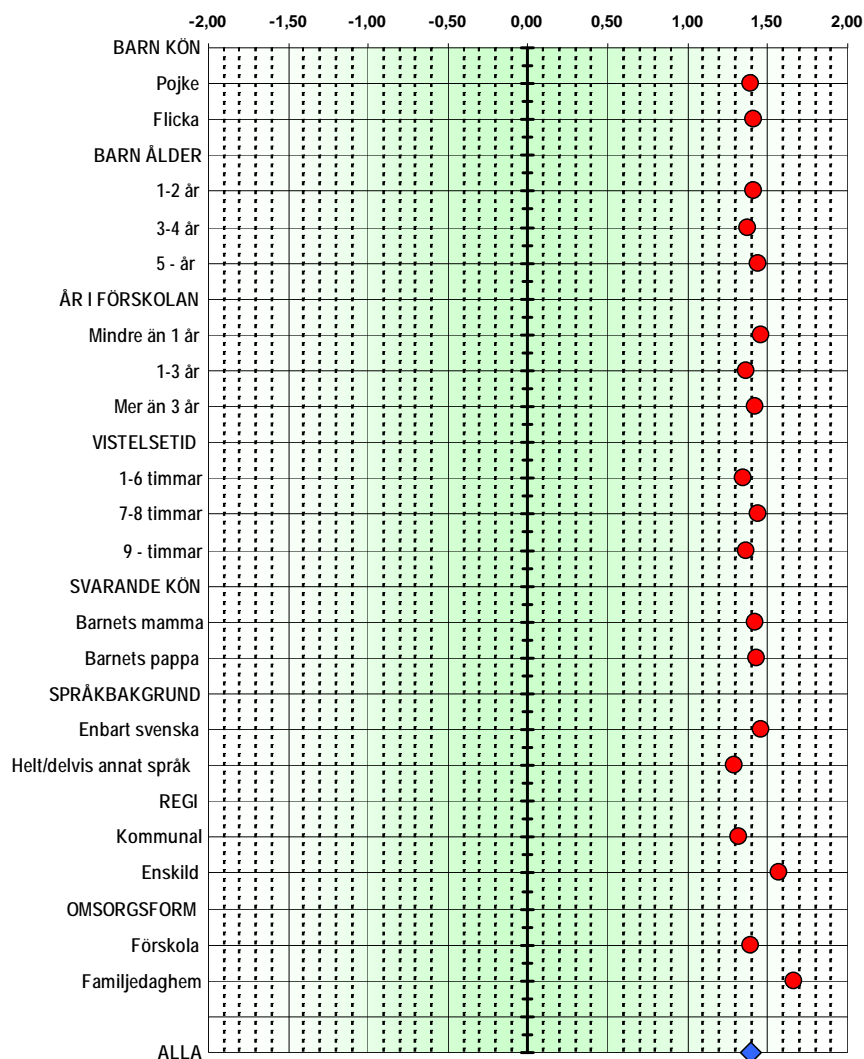
Ovan har en helhetsbild redovisats av hur nöjda föräldrarna är med förskoleverksamheten i staden som helhet och hur brukartillfredsställelsen i stort varit oförändrat hög över tiden. Vi ska nu titta på materialet uppdelat på olika delkategorier och granska om det finns skillnader mellan vad olika kategorier av svarande tycker om verksamheten.

Materialet har granskats och analyserats uppdelat på olika kategorier utifrån de bakgrundsvariabler vi haft tillgång till. Har barnets kön och ålder någon betydelse för hur nöjda föräldrarna är med förskoleverksamheten? Spelar det någon roll för brukartillfredsställelsen hur många år barnen har gått på förskolan eller om deras dagliga vistelsetid är lång eller kort? Är mammorna i allmänhet mer eller mindre nöjda med förskolan än papporna? Uppskattas förskoleverksamheten mer/mindre av svensktalande familjer än familjer med utländsk språkbakgrund? Finns det någon skillnad i föräldrabetyggen för förskoleverksamhet i kommunal regi jämfört med enskild regi och om barnet går i förskola jämfört med i familjedaghem?

Skiljer sig olika kategoriers helhetsomdömen?

För att kunna lokalisera, jämföra och studera eventuella skillnader mellan svarande av olika slag har vi beräknat medelvärdespoängen per delkategori för samtliga bedömningsaspekter. I figur 20 ser vi exempel på en sådan jämförelse av medelvärdespoäng. – Hur nöjda olika kategorier svarande ”på det hela taget är med förskoleverksamheten”.

Figur 20: Föräldrarnas helhetsomdöme om förskolan/familjedaghemmet i olika kategorier (medelvärdespoäng)

Sett till helhetsomdömet om förskoleverksamheten tycks föräldrarna på det hela taget vara ungefär lika nöjda oavsett om de har en pojke eller flicka i förskolan och oavsett om barnet är 1-2 år, 3-4 år eller 5- år. Hur många år barnet gått på förskolan/familjedaghemmet och hur lång den dagliga vistelsetiden är, tycks heller inte ha någon avgörande inverkan på föräldrarnas helhetsomdöme om förskoleverksamheten. Medelvärdespoängen för helhetsomdömet är ungefär likvärdig i alla dessa kategorier. I figuren visar detta sig i att de röda punkternas läge i sidled är relativt konstant när dessa kategorier jämförs.

Inte heller när det gäller föräldrarnas kön, om det är mamma eller pappa som uttalat sig, hittar vi några skillnader i helhetsomdöme om förskoleverksamheten. Medelvärdespunkterna för mamma och pappa ligger precis i linje ovanför varandra.

Något större avstånd i sidled är det mellan medelvärdespunkterna för språkbakgrund. I familjer med svensk språkbakgrund får förskolan något positivare helhets-

omdöme (Mv=1,45) än i de familjer där man helt eller delvis talar något annat språk än svenska hemma till vardags (Mv=1,28).

De största skillnaderna i helhetsomdöme om förskoleverksamheten hittar vi för regi och omsorgsform. De enskilt drivna förskolorna får klart bättre betyg (Mv=1,56) än de kommunalt drivna (Mv=1,31). På samma sätt får familjedaghemmen klart bättre helhetsomdöme (Mv=1,65) än förskolorna (Mv=1,38).

På mer detaljerad spaning efter skillnader i omdömen

Vi har inte nöjt oss med att studera om/hur kategorierna i figur 20 skiljer sig åt i sitt helhetsomdöme om förskoleverksamheten. Fråga för fråga har vi också granskat om dessa kategorier skiljer sig i sin bedömning av förskolan i mer specifika avseenden. När vi letat efter skillnader mellan kategorierna har vi sökt efter skillnader av storleksordningen minst 0,20 medelvärdesenheter (motsvarande ett avstånd på två ”rutor” i sidled i figur 20).

Inga noterbara skillnader i medelvärdespoäng av den storleksordningen finns för någon enda bedömningsaspekt kopplat till om barnet är flicka eller pojke. Flick- och pojkföräldrarna är ungefär lika nöjda med sin förskola/familjedaghem i alla de 36 bedömda avseendena.

Föräldrar med äldre barn (5- år) är något nöjdare med förskolan/familjedaghemmet än föräldrar med yngre barn (1-2 år) när det gäller hur personalen informerar om förskolans mål och arbetssätt, barnens möjligheter att vara med och påverka och hur utvecklingssamtalen fungerar. För dessa aspekter är skillnaden i Mv-poäng större än 0,20 enheter. Nästan lika stor skillnad är det också mellan föräldrarna med barn 1-2 år respektive barn 5- år ifråga om betyget för personaltäthet och personalomsättning/frånvaro. Även i de avseendena är föräldrarna med de yngsta barnen oftare kritiska än de som har äldre barn.

Om barnet gått längre eller kortare tid på förskolan/familjedaghemmet verkar inte ha någon större betydelse för föräldrarnas bedömning av verksamheten. Bara i ett par av alla de granskade aspekterna hittar vi noterbara skillnader i omdömen. Föräldrar med barn som gått mer än tre år på den aktuella förskolan/familjedaghemmet är mer positiva än de med barn som gått kortare tid ifråga om hur medvetet personalen arbetar med att ge flickor och pojkar lika möjligheter och ifråga om hur utvecklingssamtalen fungerar.

Inte heller att barnen har olika lång daglig vistelsetid på förskolan/familjedaghemmet (1-6, 7-8, 9- timmar) slår igenom i föräldrabelömmningarna av förskoleverksamheten. Inte i något enda avseende uppgår skillnaderna mellan dessa kategorier till 0,20 medelvärdespoäng. Om barnet är många eller få timmar på förskolan/familjedaghemmet tycks således inte påverka hur nöjda föräldrarna är med verksamheten.

Även när vi granskat materialet för att i detalj leta efter skillnader i hur barnens mödrar respektive fäder bedömer förskoleverksamheten så kammar vi noll. Mammor och pappor bedömer förskoleverksamheten på ungefär samma sätt i alla de efterfrågade avseendena.

Att vi inte hittar några skillnader i tillfredsställelse med förskoleverksamheten när ovanstående kategorier svarande jämförts ska naturligtvis inte ses som ointressant utan är ju ett resultat i sig. Frånvaron av skillnader kan ibland vara ett väl så anmärkningsvärt resultat som om skillnader funnes. Att förskoleverksamheten får likartade betyg av föräldrar oavsett om de har sina barn korta eller långa dagar i förskolan är ju t ex inte alls någon självklarhet. Eller att barnens mammor och pappor verkar ha likartade måttstockar och är i ungefär lika grad nöjda/missnöjda med olika aspekter av förskoleverksamheten.

Förskolepersonalen består till stor del av kvinnor. Ofta hävdas också att verksamheten inom förskolan passar bättre för lugna, snälla flickor än för aktiva, bråkiga pojkar. Mot den bakgrunden är det intressant att konstatera att detta i alla fall i vår undersökning inte slår igenom så att pojkföräldrarna är mindre nöjda med förskoleverksamheten än flickföräldrarna. Tillfredsställelsen är som vi ovan redovisat ungefär likvärdig mellan dessa bägge kategorier.

Omdömen av svarande med svensk respektive utländsk språkbakgrund

När vi jämför omdömena om förskoleverksamheten mellan de familjer som talar enbart svenska och de där man helt eller delvis talar något annat språk hemma till vardags blir skilljaktigheterna betydligt vanligare. I figur 20 såg vi också att svensktalande föräldrar ger förskoleverksamheten ett något mer positivt helhetsomdöme än föräldrar med utländsk språkbakgrund.

När vi söker efter skillnader i medelvärdespoäng runt 0,20 enheter och mer för dessa kategorier blir nappen fler. Föräldrar med svensk och utländsk språkbakgrund bedömer alltså förskoleverksamheten på delvis olika sätt. I de flesta avseenden där det finns en skillnad mellan kategorierna är det de svensktalande föräldrarna som är mer nöjda med verksamheten. Det gäller för personalens kompetens, personalens sätt mot barnen, den stimulans barnen ges till lek, hur barnen är mot varandra och hur varje enskilt barn uppmärksammas. De svensktalande föräldrarna är också mer positiva än föräldrarna med utländsk språkbakgrund i sin bedömning av barnets trivsel och hur tryggt barnet är i förskolan/familjedaghemmet samt med mat och måltider.

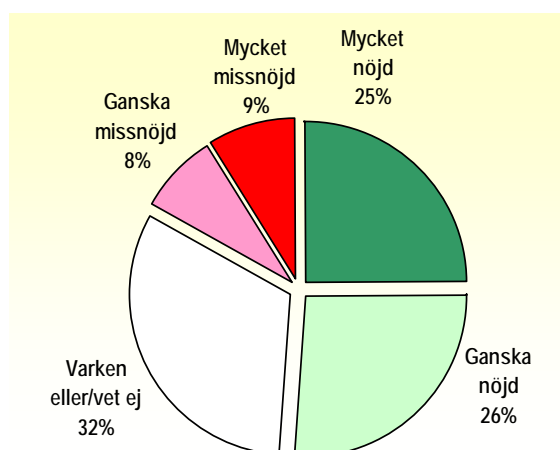
I en rad avseenden är alltså svensktalande föräldrar mer nöjda med förskoleverksamheten än föräldrarna i hem med utländsk språkbakgrund. Det väcker frågan om hur förskoleverksamheten fungerar i relation till familjer med utländsk bakgrund. Så enkelt som att föräldrar med utländsk bakgrund är mindre nöjda med allt i förskolan är det dock inte. I mönstret ingår också att familjer med utländsk språkbakgrund är klart mera nöjda med förskoleverksamheten än svensktalande föräldrar i flera avseenden. Det handlar i första hand om sådana aspekter som har med de praktiska förutsättningarna för verksamheten att göra. Familjer med utländsk språkbakgrund är mer nöjda/mindre missnöjda än svensktalande med personaltätheten i förskolan, barngruppernas storlek, lokalerna/inomhusmiljön och möjligheterna till lugn och ro för barnen.

Den högre uppskattningen av de mer praktiska, materiella förhållandena i förskolan bland familjer med utländsk språkbakgrund gäller, som ovan framgått, ej mat och måltider. I det avseendet är de svensktalande föräldrarna mer nöjda. Skillnader och

krockar mellan den egna och förskolans matkultur kan vara en tänkbar förklaring till detta.

De föräldrar som i enkäten uppgav att man helt eller delvis talar ett annat språk än svenska till vardags i barnets hem fick besvara en följdfråga om barnens modersmålsstöd i förskolan. Frågan löd - ”Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem då det gäller det stöd ditt barn får för att utvecklas i sitt modersmål?”.

Figur 21: Föräldrarnas omdöme om förskolans/familjedaghemets modersmålsstöd (Besvarad av de som helt eller delvis talar annat språk än svenska hemma till vardags)

Ungefär hälften av de svarande är ganska eller mycket nöjda med det stöd deras barn får för att utvecklas i sitt modersmål på förskolan. Hela 1/3 av föräldrarna har ingen bestämd positiv eller negativ uppfattning om barnens modersmålsstöd i förskolan och svarar vet ej/varken eller. 17% av föräldrarna är ganska eller mycket missnöjda med det modersmålsstöd som deras barn får/inte får.

I många familjer med utländsk språkbakgrund är man alltså kritisk till det modersmålsstöd som förskolan erbjuder. Beräknas medelvärdespoängen för denna bedömningsaspekt blir den 0,49. Ett värde som renderar en plats allra längst ner i rangordningen av alla de bedömda aspekterna (jfr figur 20). Föräldrabetygget för modersmålsstöd är t o m något lägre än betyget för barngruppsstorlek och personaltäthet

Omdömen om kommunalt och enskilt driven förskoleverksamhet

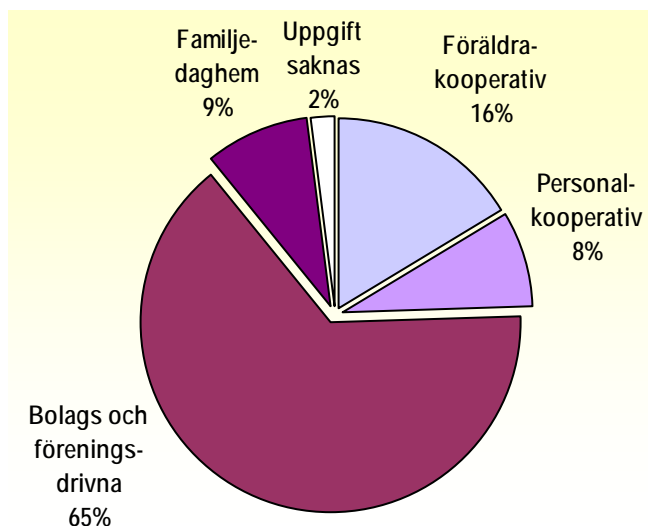
I figur 20 framgick att skillnaderna i helhetsomdömet om verksamheten var stor mellan kommunalt och enskilt driven förskoleverksamhet respektive mellan förskolor och familjedaghem. När vi tittar på andra bedömningsaspekter är skillnader i omdömen på mer än 0,20 medelvärdespoäng mer regel än undantag för dessa kategorier. I det här och nästa avsnitt kommer vi därför att titta närmare på i vilka avseenden föräldrarnas uppskattning är skiftande för kommunal respektive enskild förskoleverksamhet och för familjedaghem respektive förskola.

Vi har i ett tidigare avsnitt redovisat statistik om hur utvecklingen sett ut för olika former av förskoleverksamhet. Den enskilt drivna förskoleverksamheten har haft en snabb tillväxt i Stockholm och tar idag emot drygt 1/3 av de inskrivna barnen (se s.16). I vilka avseenden är föräldrarna i enskilt drivna förskolor/familjedaghem mer/mindre positiva till hur verksamheten fungerar än i kommunala förskolor/familjedaghem?

Det finns flera olika slag av enskilt drivna förskolor. Vilka dessa är och hur de storleksmässigt förhåller sig i relation till varandra framgår av figur 22.

Figur 22: Enskilt driven förskoleverksamhet i Stockholm efter driftsform 2007/08 (andel inskrivna barn)

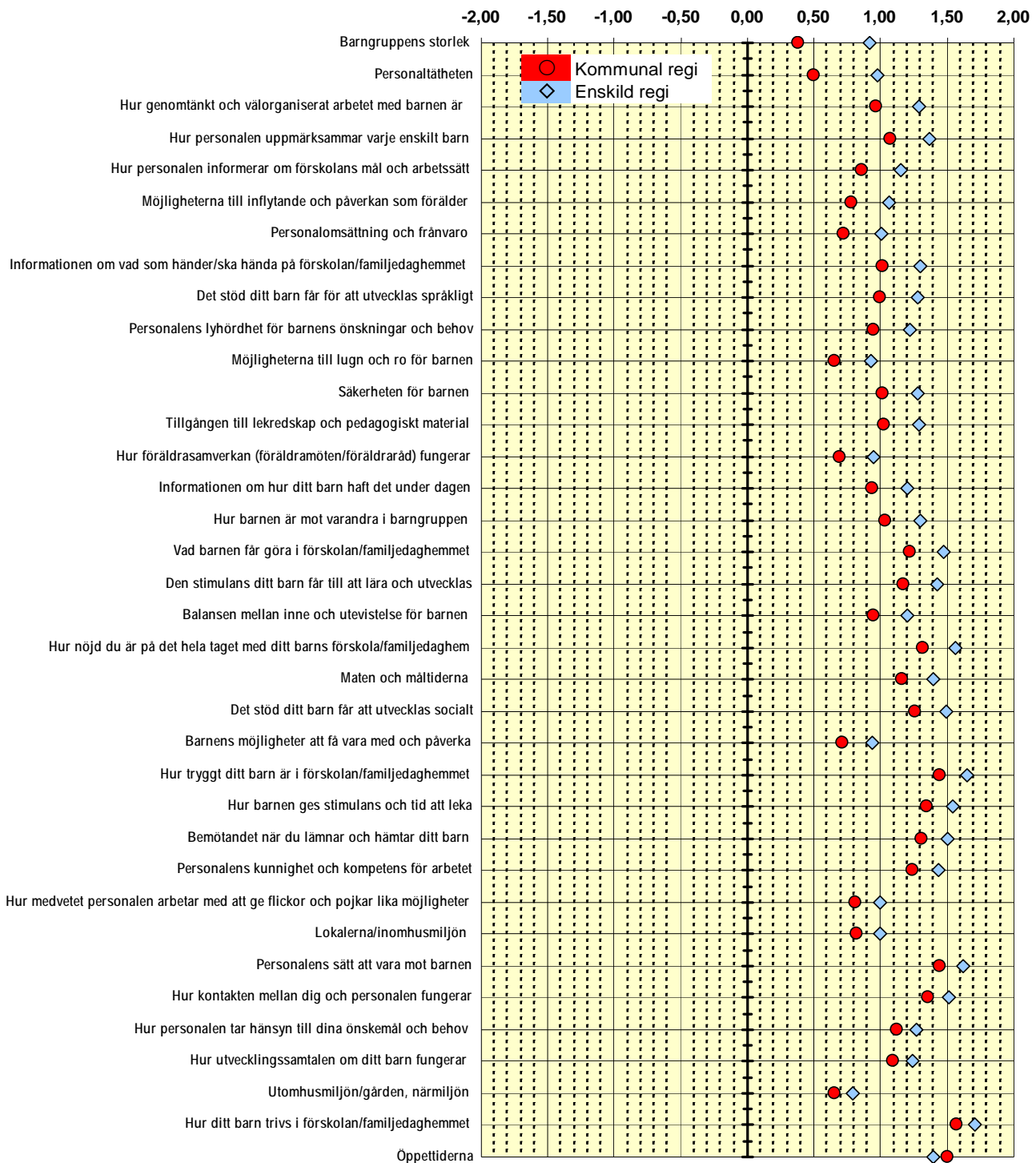

Det är föräldrarnas uppfattning om alla de här slagen av enskilt driven förskoleverksamhet vi jämför med uppfattningarna om de kommunalt drivna förskolorna och familjedaghemmen.

Bland de enskilda alternativen skiljer sig förädrakooperativen från de övriga i den mening att föräldrarna där är både "brukare" och "utförare". Detta kan påverka resultaten genom att man som deltagande förälder i någon mening betygsätter sitt eget arbete. Detta gäller i viss mån även den föreningsdrivna verksamheten där många föräldrar är aktiva och drivande i föreningen.

Vi kan i figur 23 på nästa sida jämföra föräldraomdömena om den kommunalt drivna förskoleverksamheten med föräldraomdömena om den enskilda förskoleverksamheten. För att få en bra överblick av resultaten använder vi oss som vanligt av betygsmedelvärden och redovisar jämförelser för alla de bedömda aspekterna. Vi har sorterat resultaten så att de aspekter där betygsskillnaderna är störst mellan enskilt och kommunalt driven verksamhet hamnar överst i figuren. De avseenden där skillnaderna är mindre hamnar längre ner.

Figur 23: Föräldraområden om enskilt respektive kommunalt driven förskoleverksamhet (medelvärdespoäng)

I jämförelsen mellan den enskilt och kommunalt drivna förskoleverksamheten får den enskilda verksamheten bättre föräldraområden än den kommunalt drivna i stort sett alla avseenden. Medelvärdespoängen för den enskilda förskoleverksamheten (romberna) ligger stadigt något till höger om den kommunala verksamhetens medelvärdespoäng (de röda punkterna).

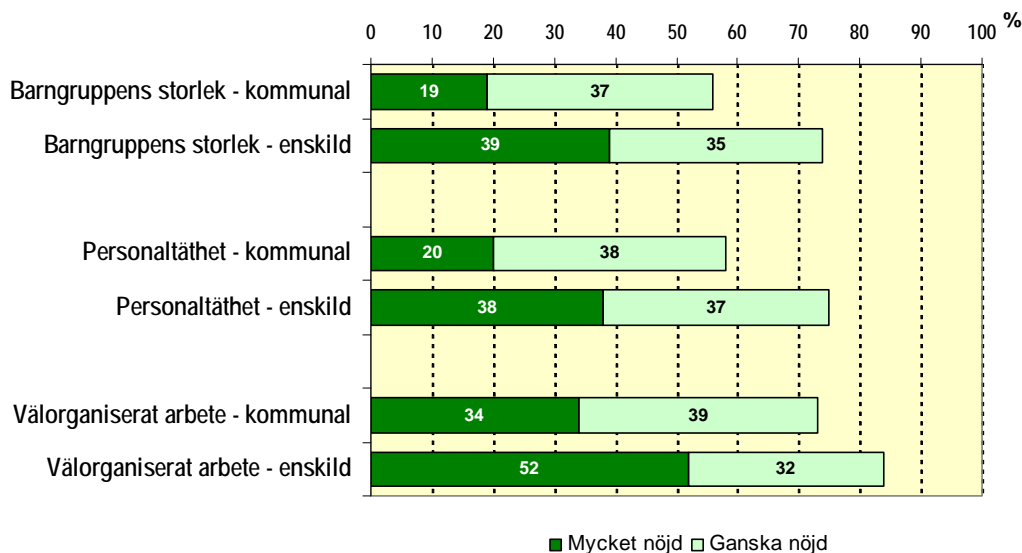
Högst upp i figuren återfinner vi de aspekter där skillnaderna i föräldrabetyg är särskilt stora mellan den enskilda och kommunala förskoleverksamheten. Allra störst är avståndet mellan markeringarna för hur nöjda föräldrarna är med barngruppsstorleken och personaltätheten. I dessa avseenden är föräldrarna med barn i enskild förskoleverksamhet avsevärt mycket nöjdare än föräldrarna med barn i kommunal förskoleverksamhet. Föräldrarna vid de enskilda förskolorna/familjedaghemmen är också betydligt mer nöjda med hur genomtänkt och välplanerat arbetet med barnen är och med hur personalen uppmärksammar varje enskilt barn.

Längst ner i figuren återfinner vi de aspekter där skillnaderna är små. Mest lika är föräldraomdömena om den enskilda och kommunala förskoleverksamheten för öppettider, barnets trivsel och utemiljön. Öppettiderna är i själva verket den enda bedömningsaspekt där den kommunala förskoleverksamheten får högre betyg än den enskilda. I figuren ligger punkten för denna aspekt aningen till höger om romben.

En iakttagelse man kan göra i figur 23 är, att även om det finns en gradskillnad i hur positiva betygen är för enskild respektive kommunal verksamhet, så är mönstren i bedömningarna mycket lika. Där medelvärdespoängen för den kommunala förskoleverksamheten ligger högt, ligger de också högt för den enskilda förskoleverksamheten. Där de ligger lägre i den kommunala verksamheten ligger de också lägre i den enskilda. I figuren ser man klart hur betygsmarkeringarna (punkt och romb) följer varandra i en parvis variation.

I figur 24 har vi tagit de tre aspekter där skillnaden i medelvärdespoäng är som störst mellan enskilt och kommunalt driven förskoleverksamhet och konkretiserar vad detta betyder i form av skillnader i andel nöjda föräldrar.

Figur 24: Föräldraomdömen om enskilt respektive kommunalt driven förskoleverksamhet i de tre avseenden där de skiljer sig mest

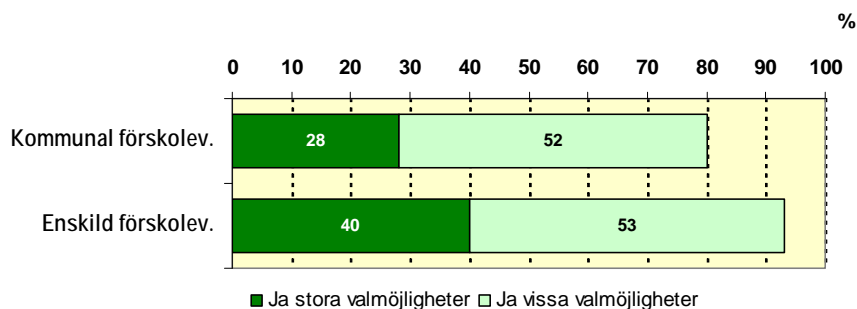
Särskilt när det gäller barngruppens storlek och personaltätheten är nöjdstaplarna olika långa för den kommunala respektive enskilda verksamheten. Det är skillnaderna i andelen ”mycket nöjda” som svarar för hela olikheten i staplarnas längd. I bägge

de här avseendena får förskoleverksamheten rent allmänt inte särskilt positiva omdömen av föräldrarna. Det är dock helt uppenbart att föräldrarnas uppfattning om barngruppernas storlek och personaltätheten är betydligt positivare inom den enskilda förskoleverksamheten än den kommunala. Vi har tidigare sett (s.32-33) hur Stockholms förskoleföräldrar den senaste 10-årsperioden blivit något mer positiva ifråga om personaltätheten och barngruppernas storlek. Kanske finns här en koppling till den samtidiga utbyggnaden av enskild förskoleverksamhet, som har positiva brukaromdömen i just dessa avseenden.

Det är inte lätt att hitta några olikheter i faktiska förutsättningar som förklarar att föräldrarna i den enskilt drivna förskoleverksamheten är mer nöjda med barngruppsstorlekarna och personaltätheten än föräldrarna inom den kommunalt drivna. Enligt Skolverkets statistik finns inga faktiska skillnader i personaltäthet mellan enskilda och kommunala förskolor i Stockholm (se s.18). Den genomsnittligt uppgivna vistelsetiden för barnen skiljer sig, enligt vår enkät, inte heller påtagligt för kommunal förskoleverksamhet 7,2 timmar/dag jämfört med i enskild 7,1 timmar/ dag.

När det gäller föräldrarnas generellt mer positiva inställning till den enskilda förskoleverksamheten kan man fundera över om eget val och självselektion spelar någon roll. I olika sammanhang har man konstaterat att kundens/brukarens aktiva val är mycket betydelsefullt för kundtillfredsställelsen. Att det skulle förhålla sig så även vid valet av förskola är väl rimligt. I årets enkät har föräldrarna tillfrågats om de haft någon möjlighet att välja vilken förskola/familjedaghem deras barn ska gå på. I figur 25 framgår hur stora valmöjligheter föräldrarna med barn i kommunal respektive enskild förskoleverksamhet upplever sig ha haft vid val av förskola/familjedaghem.

Figur 25: Upplevd valfrihet vid val av förskola/familjedaghem bland föräldrar med barn i kommunal respektive enskild förskoleverksamhet

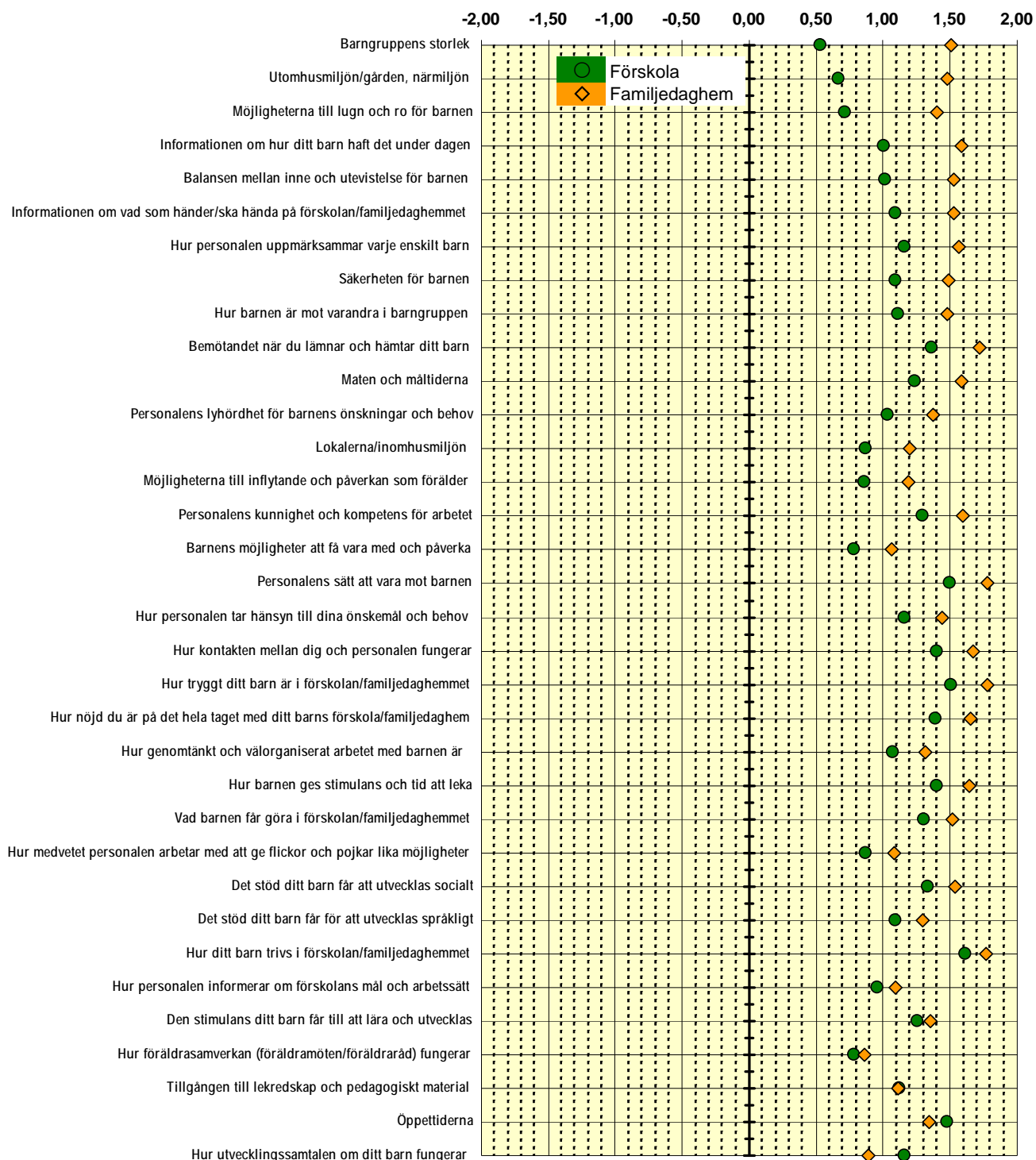

Föräldrar med barn i enskild förskoleverksamhet upplever i högre grad att de haft stora valmöjligheter då de valt förskola/familjedaghem till sina barn. Möjligen skulle det kunna ”spilla över” till att man fått en mer positiv inställning till den valda verksamheten.

Skillnader i föräldraomdömen om familjedaghem och förskolor

I det här avsnittet studerar vi hur nöjda familjedaghemmens föräldrar är i olika avseenden jämfört med förskoleföräldrarna. Familjedaghem och förskola är två ganska skilda typer av förskoleverksamhet. Familjedaghemmen (tidigare ”dagmammor”) bedriver sin verksamhet i hemmiljö i liten skala. Familjedaghemmen har minskat i antal under en lång rad år (se s.17).

Figur 26: Föräldraomdömen om familjedaghem respektive förskolor (medelvärdespoäng)

I figur 26 betecknas medelvärden för förskolorna med gröna punkter och familjedaghemmen med orange romber. Precis som tidigare har aspekterna ordnats utifrån hur stora skillnaderna i medelvärdespoäng är. Aspekter där skillnaderna är stora mellan familjedaghem och förskola hamnar högt i figuren och aspekter där skillnaderna är små långt ner. Både de kommunala och enskilda familjedaghemmen ingår och jämförs med både kommunala och enskilda förskolor.

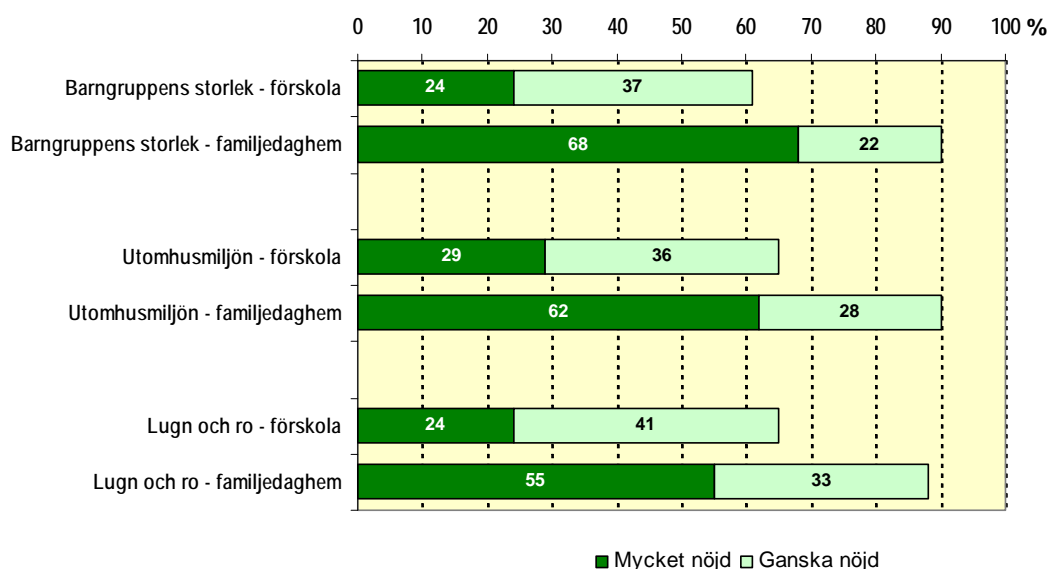
Romberna ligger konsekvent till höger om punkterna i nästan alla avseenden. Det innebär att familjedaghemmen får högre poäng av sina föräldrar i så gott som alla avseenden än vad förskolorna får av sina. Familjedaghemmen får extra bra omdömen i relation till förskolorna ifråga om barngruppens storlek och utemiljön. Poängskillnaderna är också stora till familjedaghemmens fördel då det gäller möjligheterna till lugn och ro för barnen, informationen om hur barnet haft det under dagen och balansen mellan inne och utevistelse.

Tillgången till lekredskap och pedagogiskt material, öppettiderna och hur föräldrasamverkan och utvecklingssamtal fungerar är de enda områden där förskolorna får lika bra eller bättre omdömen än familjedaghemmen av föräldrarna.

Även i de avseenden där man kanske skulle kunna vänta sig att förskolorna skulle få bättre betyg än familjedaghemmen är det motsatta fallet. Familjedaghemmen får t ex mer positiva omdömen än förskolorna både för säkerheten för barnen och för personalens kompetens. Detsamma gäller stödet för social och språklig utveckling och den stimulans barnen får till att lära och utvecklas. Även om skillnaden till familjedaghemmens fördel i de sistnämnda avseendena är något mindre.

Vi ska också här exemplifiera vad skillnaderna i medelvärdespoäng mellan familjedaghem och förskolor kan innebära i form av varierande andelar nöjda. I figur 27 ser vi hur andelen nöjda varierar för de tre aspekter som skiljer sig mest mellan familjedaghem och förskolor.

Figur 27: Föräldraomdömen om familjedaghem respektive förskolor, i de tre avseenden där de skiljer sig mest

När vi studerar staplarna i figuren ser vi att längdskillnaderna helt beror på olikheter i längden på de mörkare ”mycket nöjd-delarna”. Det är mer än dubbelt så vanligt att familjedaghemmens föräldrar säger sig vara ”mycket nöjda” med barngruppernas storlek, utemiljön och möjligheterna till lugn och ro för barnen än förskolornas föräldrar.

De stora skillnaderna i de tre ovanstående avseendena kan nog ha sin faktiska grund i att familjedaghemmen kan erbjuda flexibel förskoleverksamhet i liten skala. Med en mindre barngrupp blir det lätt både att gå ut och att skapa möjligheter till lugn och ro inne.

Samtidigt kan det också vara andra faktorer som spelar in och förklarar den generellt sett mycket positiva inställningen till familjedaghemmen bland dess brukare. För att barnet ska hamna på familjedaghem krävs att man söker sig till denna omsorgsform. Det innebär en positiv förhandsinställning bland föräldrarna från start och att ett aktivt val gjorts av denna form av förskoleverksamhet. Något som ofta bidrar till att man blir nöjd. I familjedaghemmen har föräldrarna dessutom ofta en mycket nära personlig kontakt med den person som tar hand om deras barn, vilket kan bidra till att man hellre ger beröm än negativ kritik.

Oavsett vad den höga uppskattningen av familjedaghemmen beror på, så är det ett faktum att de föräldrar som har sina barn där ofta är mycket nöjda. Det är ett viktigt resultat i sig, som måste beaktas då utvecklingen av den framtida förskoleverksamheten diskuteras.

Kommunalt driven förskoleverksamhet per SDO

I ett tidigare avsnitt har vi gett ett smakprov på den SDOvisa brukartillfredsställelsen och förändringen av denna 1999-2005-2008 (se s.34-37). Vid den redovisningen ingick både kommunalt och enskilt driven förskoleverksamhet i resultaten.

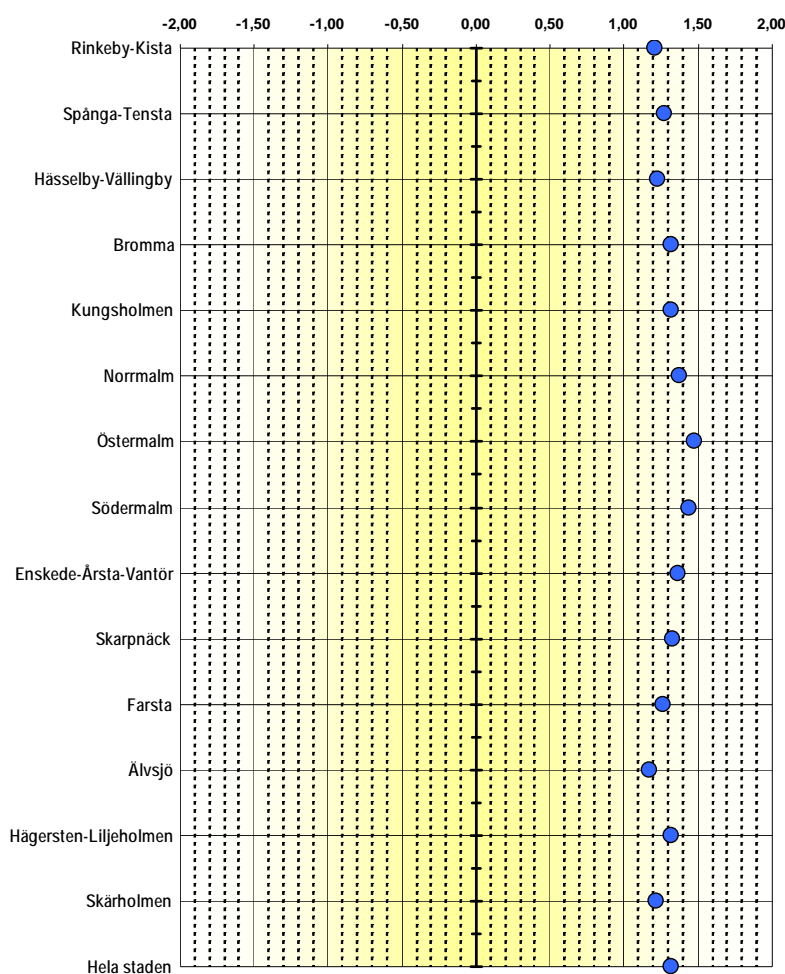
Stadsdelsnämnden och stadsdelsförvaltningen har huvudansvar för och ska utveckla den kommunalt drivna förskoleverksamheten inom sitt stadsdelsområde. Det blir därför naturligt att redovisa resultaten på stadsdelsområdesnivå också renodlat för kommunalt driven verksamhet. I tabellbilagan finns enkätsvaren redovisade fråga för fråga nedbrutet per stadsdelsområde för enbart den kommunalt drivna förskoleverksamheten. Hela det här huvudavsnittet handlar också bara om den kommunalt drivna förskoleverksamheten. Inga enskilda förskolor och familjedaghem ingår i redovisningen.

På det hela taget – rätt så lika omdömen per SDO

Organiseras och bedrivs verksamheten på så olika sätt av olika stadsdelsnämnder/stadsdelsförvaltningar att man kan avläsa detta i skillnader i hur nöjda brukarna är med förskoleverksamheten i olika SDO? Är skillnaderna kanske t o m så stora att man kan tala om att principen om kommunal likställighet, med tillgång till lika god service till invånarna i alla stadens delar, är hotad?

I figur 28 kan vi studera hur nöjda föräldrarna på det hela taget är med de kommunala förskolorna/familjedaghemmen i olika SDO. I Hässelby-Vällingby, Bromma och Skarpnäck har inte totalundersökningar genomförts. För dessa SDO skattas resultaten utifrån slumpmässiga urval av föräldrar. Det innebär att resultaten måste omges med en viss osäkerhetsmarginal. Som tumregel kan sägas att medelvärdespoängen för dessa SDO bör omges med en osäkerhetsmarginal på $\pm 0,10$ medelvärdesenheter (avståndet mellan två hjälplinjer i figuren).

Figur 28: Föräldrarnas helhetsomdöme om kommunalt drivna förskolor/familjedaghem per SDO (medelvärdespoäng)

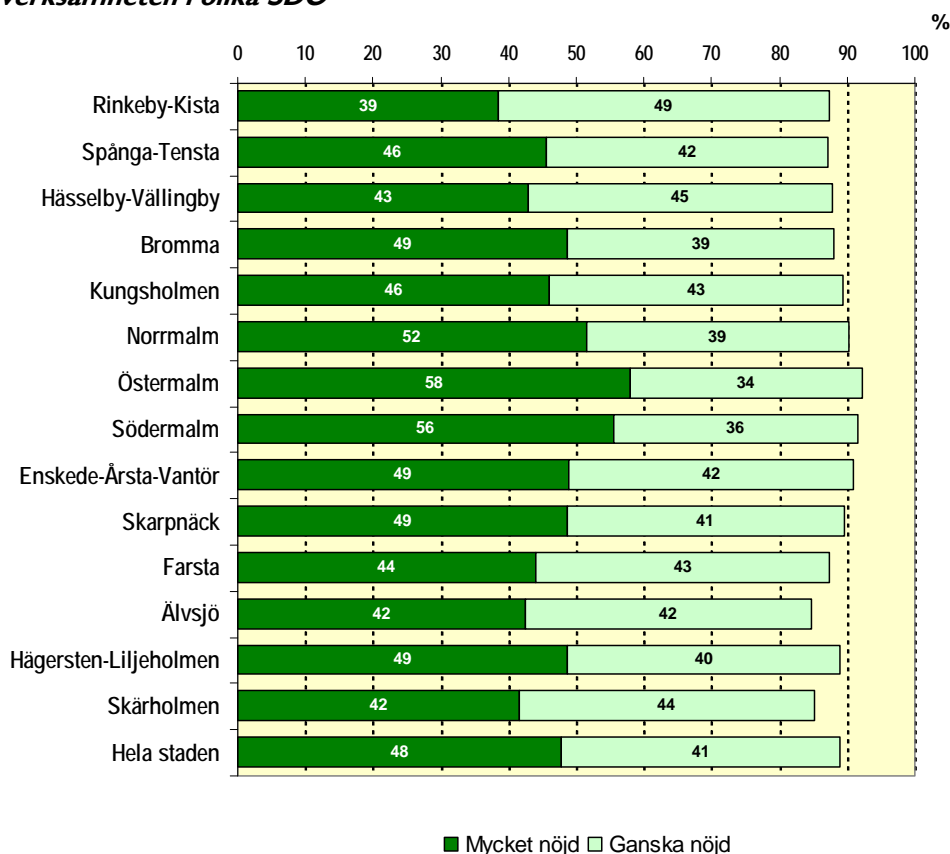

Helhetsomdömena om de kommunala förskolorna/familjedaghemmen är genomgående mycket positiva och medelvärdesmarkeringarna ligger långt till höger på betygsskalan. I figuren ser vi att variationen mellan olika SDO är måttlig när det gäller helhetsomdömena om den kommunala förskoleverksamheten. Svängningarna runt betygslinjen är små. Skillnaden mellan det SDO som får högsta medelvärdespoäng/helhetsomdöme (Östermalm 1,46) och det som får lägsta (Älvsjö 1,17) är 0,30 medelvärdesenheter.

I figur 29 åskådliggör vi vad skillnaderna/likheterna i medelvärdespoäng ovan betyder översatt i andel nöjda föräldrar.

Figur 29: Andel på det hela taget nöjda föräldrar med den kommunalt drivna förskoleverksamheten i olika SDO

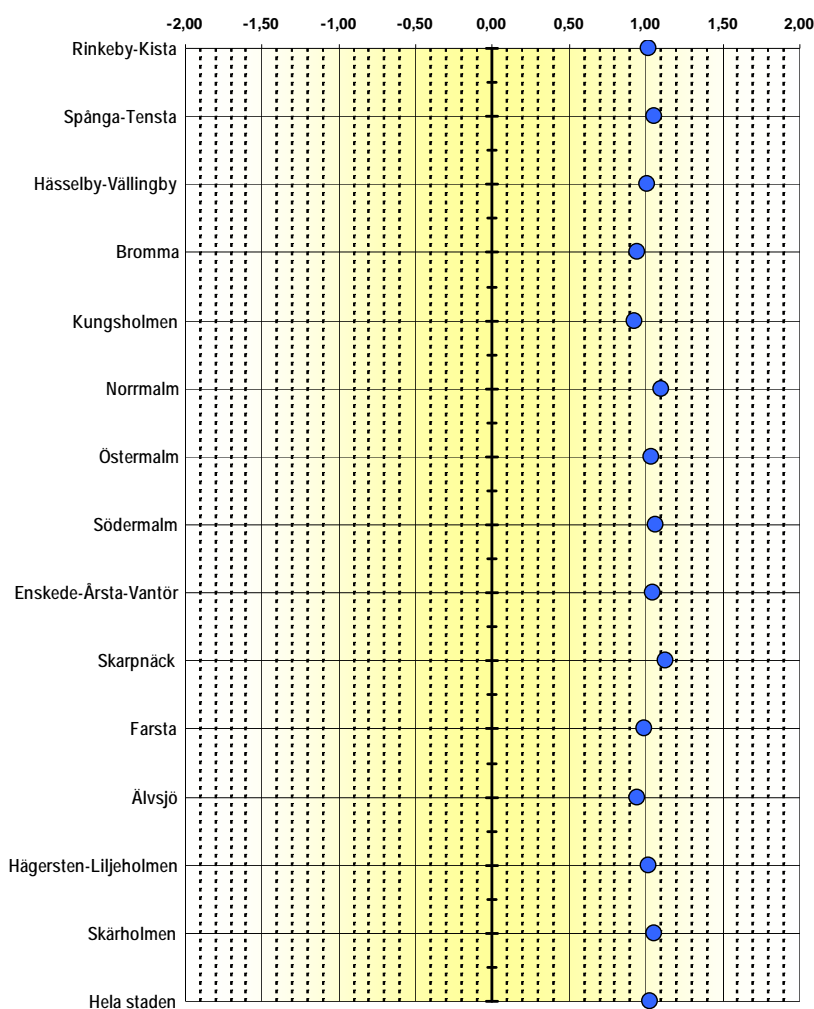
I samtliga SDO avger 85-90% av förskoleföräldrarna positiva helhetsomdömen om de kommunalt drivna förskolorna/familjedaghemmen. Skillnaden mellan stadsdelsområdena består i första hand i att andelen ”mycket nöjda” föräldrar varierar. Resultatet kan knappast tolkas som något tecken på att skillnaderna mellan den förskoleverksamhet som stadens olika stadsdelsförvaltningar erbjuder invånarna är så stora att den kommunala likställigheten är i fara.

Även om föräldrarnas helhetsomdömen om den kommunalt drivna förskoleverksamheten är relativt likartade i olika SDO, kan det finnas intressanta SDOvisa skillnader ifråga om olika specifika bedömningsaspekter. Vi ser närmare på detta i nästa avsnitt.

SDOvisa skillnader i brukaromdömen för olika bedömningsaspekter

Vi har gått igenom alla de 36 bedömningsaspekterna och spanat efter hur stora medelvärdeskillnaderna i allmänhet är mellan olika SDO. Vanligtvis är då differensen mellan det SDO som får högst medelvärdespoäng och lägst medelvärdespoäng ungefär 0,30-0,40 medelvärdesenheter. Inom dessa gränser ligger övriga SDOs värden samlade. För några bedömningsaspekter är skillnaderna dock mindre och för andra större än så.

Figur 30: Föräldraomdömen om tillgången till lekredskap och pedagogiskt material per SDO i kommunalt driven verksamhet (medelvärdespoäng)

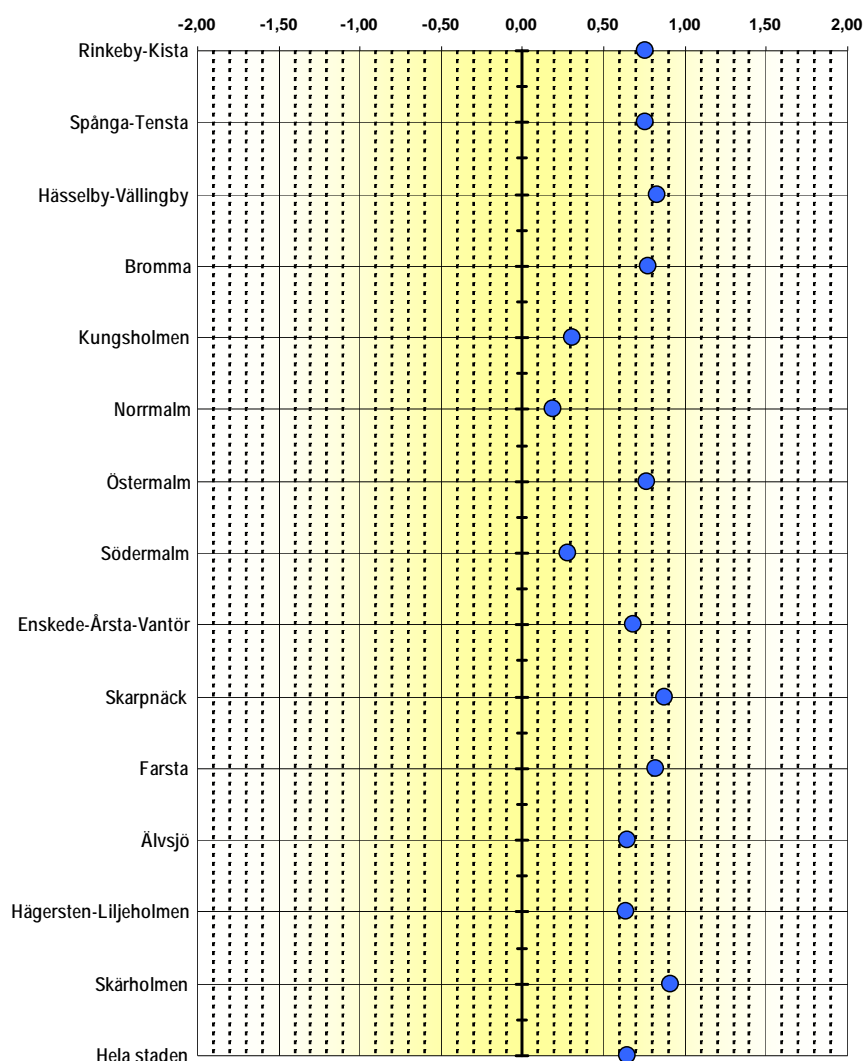

I figur 30 ser vi ett exempel på en aspekt där brukaromdömena är mycket likartade i alla SDO. I alla SDO får förskoleverksamheten skapliga omdömen av föräldrarna för tillgången till lekredskap och pedagogiskt material. Medelvärdespoängen varierar i detta avseende ytterst lite mellan olika SDO. I figuren ligger punktraden med medelvärdespoäng i stort sett samlad på en lodrät rak linje. Det SDO som får högst betyg i det här avseendet är Skarpnäck med ett medelvärde på 1,12. För staden som helhet är motsvarande 1,01. Kungsholmen som har den lägsta medelvärdespoängen i det här avseendet hamnar på 0,92. Variationen mellan högsta och lägsta poäng är således endast 0,20 medelvärdesenheter.

Lika små variationer i brukartillfredsställelse mellan stadsdelsområdena som ovan återfinns vi också för det stöd som barnen får att utvecklas språkligt och socialt samt ifråga om säkerheten för barnen.

I några andra avseenden är skillnaderna i medelvärdespoäng mellan olika SDO betydligt större. Det gäller t ex omdömena om utomhusmiljö, personaltäthet, barngruppsstorlek och möjligheterna till lugn och ro för barnen.

Figur 31: Föräldraomdöme om utomhusmiljön/gården, närmiljön per SDO i kommunalt driven verksamhet (medelvärdespoäng)

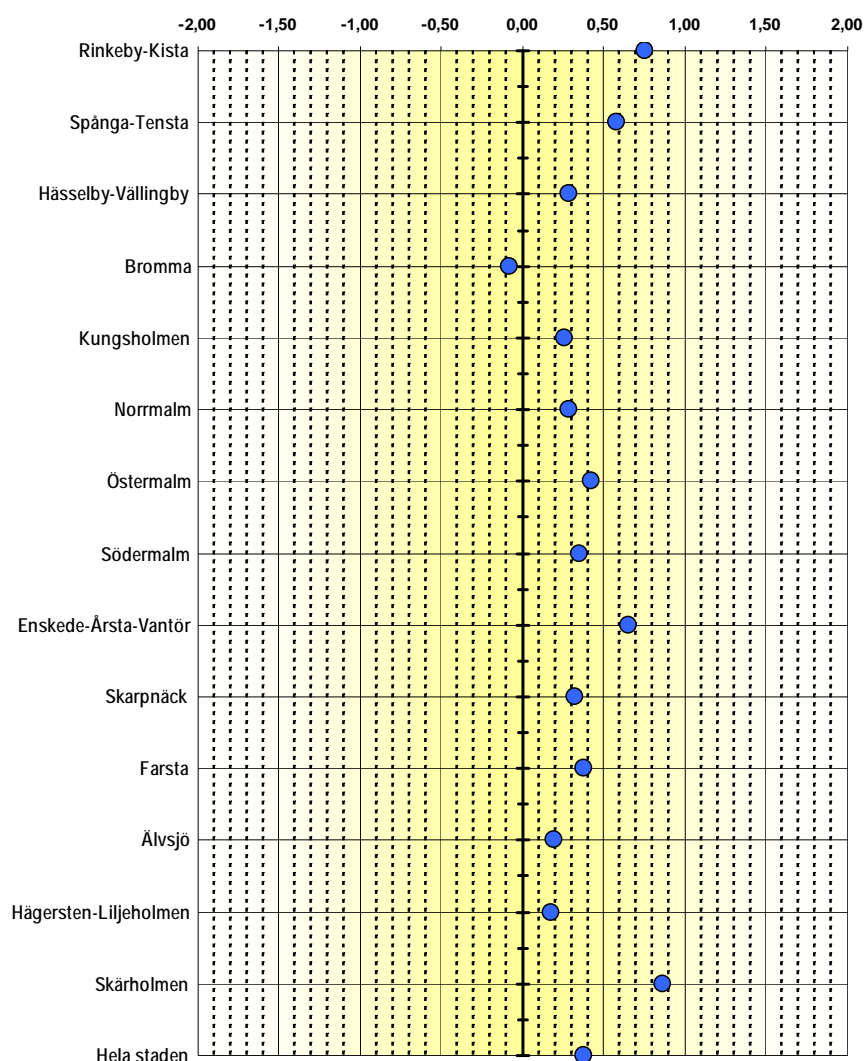

Punktraden med medelvärden är här betydligt mer spridd. Variationen i poäng mellan olika SDO är betydligt större än i föregående figur. Högst poäng för utemiljön får Skärholmen. Där ligger betygsmedelvärdet på 0,90. För staden som helhet är betygsmedelvärdet i detta avseende 0,64. Allra lägst betyg för utemiljön hittar vi i Norrmalms SDO, 0,18. Det betyder att medelvärdespoängen varierar med 0,72 enheter mellan det SDO som får högsta och lägsta poäng i det här avseendet.

Punktmarkeringarna för innerstadens SDO Kungsholmen, Norrmalm och Södermalm ligger väl till vänster om övriga SDO, med sämre betyg för utemiljö/gård. Det kan förefalla logiskt med tanke på den knappa tillgången till fria ytor och trafiksituationen i innerstaden. Frågan är då bara varför inte också Östermalm hamnar på samma låga poäng för utemiljön i sina förskolor. Har stadsdelsförvaltningen där gjort något särskilt för att förbättra förskolornas utemiljö/gårdar? Eller finns andra förklaringar?

De allra största skillnaderna mellan olika SDO återfinns vi för föräldrarnas tillfredsställelse med barngruppsstorleken (figur 32).

Figur 32: Föräldraomdömen om barngruppens storlek per SDO i kommunalt drivna förskolor/familjedaghem (medelvärdespoäng)

Tidigare har vi konstaterat (s. 42) att den största skillnaden i föräldraomdömen mellan kommunalt och enskilt driven förskoleverksamhet gällde just barngruppernas storlek. I det avseendet var föräldrarna i enskilda förskolor avsevärt mycket nöjdare.

I figur 32 kan vi se att även när vi jämför enbart kommunalt driven verksamhet så finns en stor variation i tillfredsställelsen med barngruppernas storlek mellan olika SDO. I figuren yttrar sig den varierande tillfredsställelsen med förskolornas barngruppsstorlek på olika håll i staden i ett mycket spritt punktmönster. Bromma med lägsta medelvärdespoäng hamnar på ett värde under noll (-0,09). Där överväger de föräldrar som är missnöjda med barngruppernas storlek över dem som är nöjda. Skärholmen med högsta medelvärdespoäng hamnar en bra bit till höger om nollinjen (0,86). - En differens på hela 0,95 medelvärdesenheter mellan högsta och lägsta poäng.

De stora skillnaderna i brukaromdömena om barngruppsstorleken mellan olika SDO väcker frågor om vad som ligger bakom dessa. Har man i vissa SDO faktiskt större personalresurser som möjliggör mindre barngrupper? Eller har man med samma personaltäthet hittat bra sätt att organisera arbetet i lämpliga barngrupper som gör

föräldrarna mer nöjda? Kan det arbetssättet i så fall tillämpas också i andra SDO och öka brukartillfredsställelsen även där? Bottnar det större missnöjet med barngruppernas storlek i vissa SDO i att barngrupperna där faktiskt är större än i övriga SDO? Eller beror det på att föräldrarna där har högre krav än i andra SDO på att antalet barn i grupperna inte skall vara för stort?

Variationen i brukaromdömen på SDO- respektive förskolenivå

I ett tidigare avsnitt bedömdes förskoleföräldrarna vara ”på det hela taget” lika nöjda med den kommunalt drivna förskoleverksamheten i olika SDO. Helhetsomdömena om förskoleverksamheten varierade bara måttligt mellan stadsdelsområdena. Därpå har vi sett hur den variationen varit mindre eller större för olika specifika bedömningsaspekter. Får vissa SDO mer positiva omdömen om sin förskoleverksamhet av föräldrarna i nästan alla avseenden medan andra SDO får genomgående mindre positiva omdömen? Vi kan försöka ge en mer sammanfattande bild av den SDOvisa variationen i föräldranöjdhet genom att ta hänsyn till medelvärdespoängen i samtliga bedömningsaspekter.

För att få ett sammanfattande mått har vi för varje SDO beräknat i vilken grad medelvärdespoängen där avviker positivt eller negativt från värdet för staden som helhet i de bedömda avseendena. Därpå har vi beräknat den genomsnittliga avvikelser för samtliga 36 bedömningsaspekter. I tabellen nedan framgår den genomsnittliga avvikelser i medelvärdespoäng per stadsdelsområde.

Tabell 2: Genomsnittlig avvikelse i medelvärdespoäng från staden som helhet 36 bedömningsaspekter

Stadsdelsområde	Avvikelse mv-poäng
Östermalm	0,09
Södermalm	0,06
Enskede-Årsta-Vantör	0,05
Skärholmen	0,05
Rinkeby-Kista	0,01
Norrmalm	0,01
Hela staden	0,00
Spånga-Tensta	-0,01
Hägersten-Liljeholmen	-0,02
Skarpnäck	-0,02
Farsta	-0,03
Hässelby-Vällingby	-0,04
Bromma	-0,04
Kungsholmen	-0,06
Älvsjö	-0,14

I tabellen har stadsdelsområdena sorterats så att de som avviker mest i positiv riktning hamnar högst i tabellen och de med största negativa avvikelser hamnar längst ner. Med hänsyn tagen till alla bedömningsaspekterna får Östermalm och Södermalm de mest positiva brukaromdömena om den kommunala förskoleverksamheten.

I genomsnitt är bedömningarna där 0,09 respektive 0,06 medelvärdesenheter högre än i staden som helhet. På motsvarande sätt får Kungsholmen och Älvsjö genomsnittligt de minst positiva brukaromdömena om sin förskoleverksamhet med 0,06 respektive 0,14 medelvärdesenheter lägre värden än i staden som helhet.

I de avseenden som vår enkät täcker är föräldrarna således genomsnittligt mest nöjda med förskoleverksamheten i Östermalms och Södermalms SDO. Förskoleföräldrarna i Kungsholmens och Älvsjö SDO är tvärt om genomsnittligt minst nöjda.

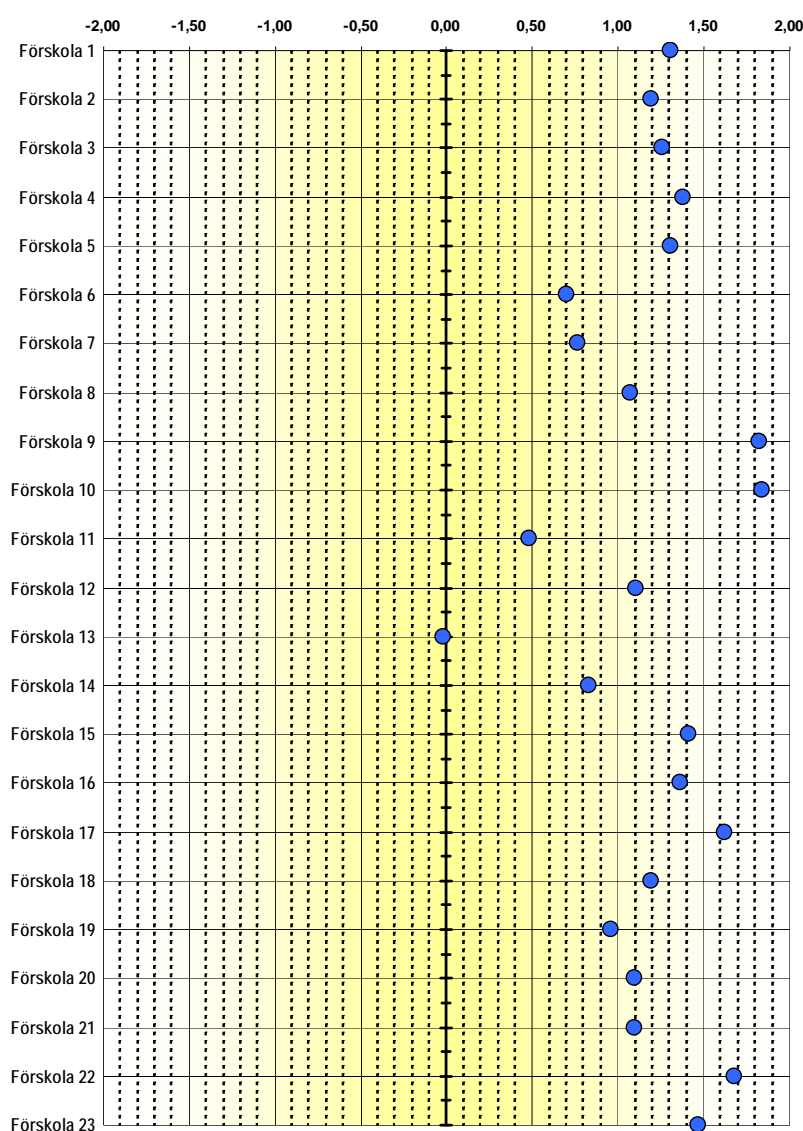
Vi vill här åter peka på att föräldrarnas subjektiva upplevelser och omdömen om verksamheten är mycket viktiga i sig. De avspeglar dock inte nödvändigtvis på något direkt och enkelt sätt den faktiska kvaliteten i verksamheten. När föräldrarna tar ställning till om de är nöjda eller missnöjda med olika förhållanden i förskolan sker det i ett samspel mellan vilka förväntningar de har och hur den faktiska verkligheten ser ut. Har man mycket höga förväntningar och krav kan man vara missnöjd med samma förhållanden och faktiska kvalitet som den med lägre förväntningar och krav är nöjd med.

Vi har konstaterat att det finns skillnader i brukaromdömen om den kommunala förskoleverksamheten mellan olika SDO. De är dock inte större än att olika definitioner och beräkningsmetoder av brukartillfredsställelsen kan påverka den inbördes rangordningen mellan stadsdelsområdena. När man börjar fundera närmare över i vilken utsträckning de konstaterade skillnaderna i brukaromdömen mellan stadsdelsområdena kan hänföras till och påverkas av stadsdelsnämndernas/-förvaltningarnas beslut och åtgärder inser man att detta är en komplicerad fråga. Kanske har andra faktorer och förhållanden väl så stor betydelse som stadsdelsförvaltningarnas agerande - t ex olikheter i befolkningens demografiska och sociala struktur i stadsdelsområdena, om en stor del av barnen talar främmande språk och kommer från andra kulturer eller om föräldrarna har olika höga krav i olika stadsdelsområden.

En viss genomslagskraft borde ändå åtgärder på stadsdelsnämnds nivå kunna få på föräldrarnas tillfredsställelse med förskoleverksamheten i stadsdelsområdet. Beslut och satsningar på SDN-nivå påverkar ju förutsättningarna och betingelserna för arbetet ute på förskoleenheterna. Stadsdelsförvaltningarna kan arbeta på att utveckla förskoleverksamheten genom en bra resursfördelning, goda rutiner för personalrekrutering, fortbildning och kompetensutveckling av personalen, fungerande kvalitets- och utvecklingsarbete, särskilda satsningar på att förbättra maten, utomhusmiljön eller annat. På sikt bör det ge utslag i form av förbättrade brukaromdömen om stadsdelsområdets förskoleverksamhet.

Ändå är det på förskole-/familjedaghemsnivå som man måste söka förklaringarna till den största delen av variationen i brukartillfredsställelse med verksamheten. Det är vid den individuella förskolan/familjedaghemmet som föräldrar med olika krav konkret möter förskoleverksamheten och skaffar sig underlag för sina omdömen om denna. Vi har gjort totalundersökningar av den kommunala förskoleverksamheten i elva stadsdelsområden. Här har vi möjligheter att redovisa föräldraomdömena separat för varje förskola. I figur 33 framgår hur nöjda föräldrarna är på det hela taget med sin förskola i ett av de ”totalundersökta” stadsdelsområdena.

Figur 33: Föräldrarnas helhetsomdöme för de olika kommunala förskolorna i ett SDO (medelvärdespoäng)

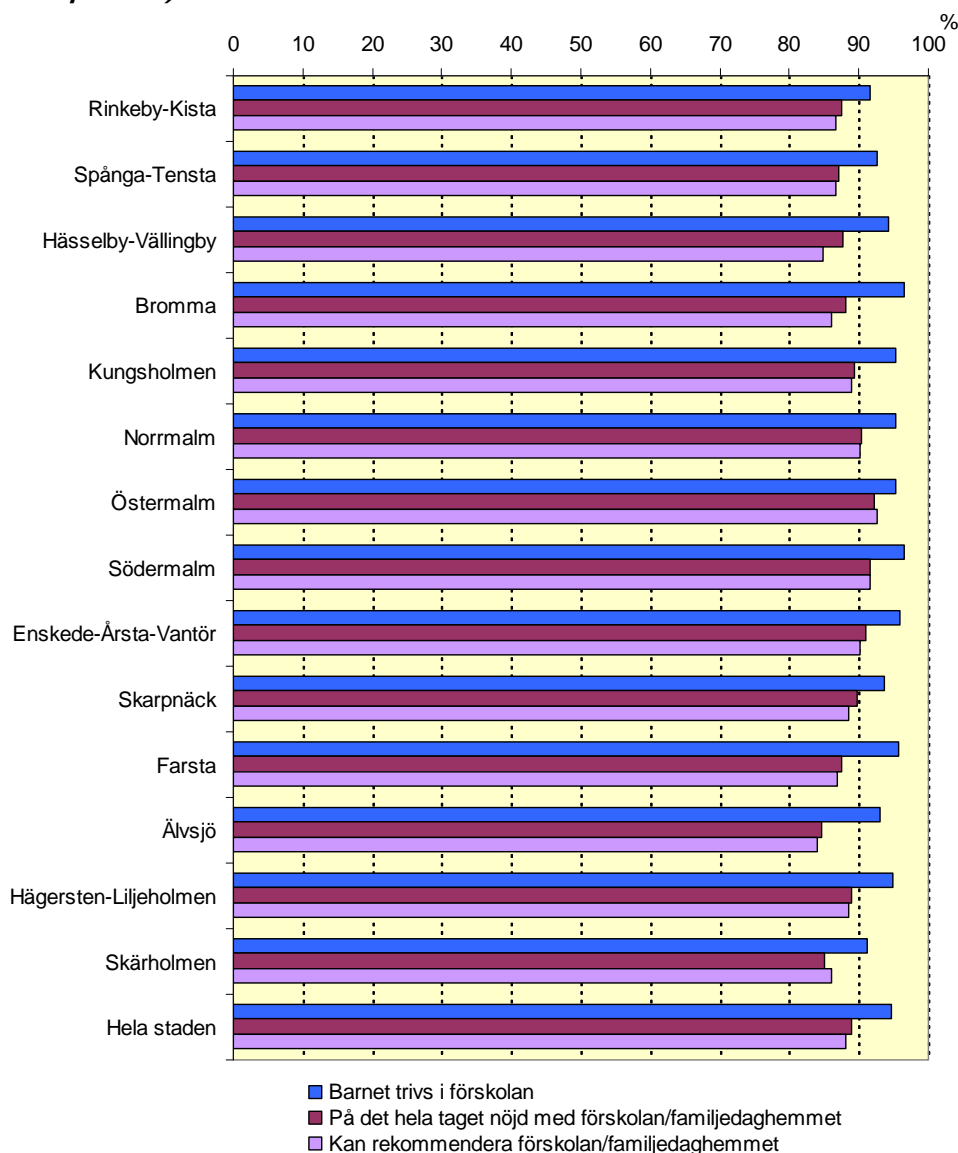
Figur 33 ska jämföras med figur 28. I figur 33 beskrivs variationen i helhetsomdöme mellan förskolor. I figur 28 beskrivs variationen i samma avseende mellan stadsdelsområden. Medelvärdespunkterna för förskolorna (fig 33) ligger mycket mer utspridda än medelvärdespunkterna för stadsdelsområdena (fig 28). Det visar helt klart att variationen på förskolenivå, inom stadsdelsområdena, är betydligt större än variationen mellan stadsdelsområdena.

Självklart gäller också att situationen kan förändras snabbare och föräldraomdömena växla kraftigare vid individuella förskolor än för hela stadsdelsområden. Speciella händelser, omstruktureringar, personalbyten, konflikter och annat kan här slå igenom på föräldraattityderna och skapa tillfälliga upp- och nedgångar i deras omdömen om förskoleverksamheten. Resultat på förskolenivå redovisas i särskilda rapporter till de stadsdelsförvaltningar som beställt totalundersökningar av den kommunala förskoleverksamheten i sitt område.

Lyckligt slut

Många föräldrar tycker att det finns en hel del som kan förbättras i olika avseenden vid de kommunala förskolorna/familjedaghemmen. Den kommunalt drivna förskoleverksamheten får också något sämre omdömen än den enskilt drivna. Det är sant och viktigt! Men den övergripande helhetsbilden blir ändå grundmurat positiv. Det framgår tydligt av vår avslutande figur. Figur 34 visar hur stor andel av föräldrarna i olika SDO som tycker att deras barn trivs ganska eller mycket bra i förskolan/ familjedaghemmet, på det hela taget är ganska eller mycket nöjda med förskolan/ familjedaghemmet och som säger ja till att rekommendera denna till en god vän.

Figur 34: Tre helhetsomdömen om den kommunala förskoleverksamheten per SDO (andel positiva)

Det helt övervägande intrycket i figur 34 är att föräldrar med barn i stadens kommunala förskolor och familjedaghem uppskattar den verksamhet som bedrivs och hur deras barn trivs där. Uppåt nittio procent av föräldrarna avger positiva helhetsomdömen om den kommunala förskoleverksamheten i alla stadsdelsområden och i staden som helhet.

TABELLER

Procentuell fördelning hela staden	1-11
Procentuell fördelning per omsorgsform	13-23
Procentuell fördelning per SDO enbart kommunalt driven verksamhet.....	25-46

Tabeller - fråga för fråga alla svarande

1. Vilken typ av barnomsorg har ditt barn?

	%	Antal
Kommunal förskola	65	13289
Enskild förskola	29	1071
Kommunalt familjedaghem	2	325
Enskilt familjedaghem	4	166
Alla	100	14851

2. Har du haft möjlighet att välja vilken förskola/familjedaghem ditt barn ska gå på?

	%	Antal
Ja stora valmöjligheter	32	4319
Ja vissa valmöjligheter	53	7719
Nej inga valmöjligheter	12	2126
Vet ej	4	647
Alla	100	14811

3. Hur många år har barnet gått på förskolan/familjedaghemmet?

	%	Antal
Mindre än 1 år	31	4699
1-3 år	52	7716
Mer än 3 år	17	2469
Alla	100	14884

4. Vilket språk talas till vardags i barnets hem?

	%	Antal
Enbart svenska	69	9916
Svenska o annat språk	25	3945
Enbart annat språk än sv	6	994
Alla	100	14855

5. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem då det gäller det stöd ditt barn får för att utvecklas i sitt modersmål?

(Besvaras endast av dem som inte talar enbart svenska hemma till vardags)

	%	Antal
Mycket nöjd	25	1124
Ganska nöjd	26	1271
Varken eller	21	1012
Ganska missnöjd	8	362
Mycket missnöjd	9	479
Vet ej	12	587
Alla	100	4835

6. Hur lång är den faktiska vistelsetiden på förskolan/familjedaghemmet för ditt barn i genomsnitt per dag? (timmar per dag)

	%	Antal
1 - 5 timmar	3	372
6 timmar	29	4189
7 timmar	26	3701
8 timmar	34	4896
9 timmar	7	1194
10 timmar	1	177
11 - timmar	0	18
Alla	100	14547

Medelvärde alla svarande = 7,2 timmar

UTVECKLING OCH LÄRANDE

7. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

7a. Vad barnen får göra i förskolan/familjedaghemmet

	%	Antal
Mycket nöjd	46	6133
Ganska nöjd	44	7007
Varken eller	6	911
Ganska missnöjd	4	584
Mycket missnöjd	0	100
Vet ej	1	147
Alla	100	14882

7b. Den stimulans ditt barn får till att lära och utvecklas

	%	Antal
Mycket nöjd	46	6218
Ganska nöjd	40	6338
Varken eller	8	1190
Ganska missnöjd	4	620
Mycket missnöjd	1	173
Vet ej	2	329
Alla	100	14868

7c. Det stöd ditt barn får för att utvecklas språkligt

	%	Antal
Mycket nöjd	40	5401
Ganska nöjd	35	5430
Varken eller	14	2199
Ganska missnöjd	4	649
Mycket missnöjd	1	205
Vet ej	6	978
Alla	100	14862

7d. Det stöd ditt barn får att utvecklas socialt

	%	Antal
Mycket nöjd	50	6927
Ganska nöjd	36	5683
Varken eller	8	1208
Ganska missnöjd	2	384
Mycket missnöjd	1	111
Vet ej	3	512
Alla	100	14825

7e. Hur barnen ges stimulans och tid att leka

	%	Antal
Mycket nöjd	54	7422
Ganska nöjd	35	5640
Varken eller	6	934
Ganska missnöjd	2	290
Mycket missnöjd	0	77
Vet ej	3	464
Alla	100	14827

7f. Tillgången till lekredskap och pedagogiskt material

	%	Antal
Mycket nöjd	40	5321
Ganska nöjd	39	6089
Varken eller	11	1823
Ganska missnöjd	5	834
Mycket missnöjd	1	238
Vet ej	3	523
Alla	100	14828

7g. Hur medvetet personalen arbetar med att ge flickor och pojkar lika möjligheter

	%	Antal
Mycket nöjd	35	4860
Ganska nöjd	25	3774
Varken eller	14	2071
Ganska missnöjd	4	601
Mycket missnöjd	2	263
Vet ej	21	3296
Alla	100	14865

7h. Hur genomtänkt och välorganiserat arbetet med barnen är

	%	Antal
Mycket nöjd	40	5368
Ganska nöjd	37	5663
Varken eller	11	1706
Ganska missnöjd	5	825
Mycket missnöjd	2	322
Vet ej	5	942
Alla	100	14826

BEMÖTANDE OCH RELATIONER

8. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

8a. Bemötandet när du lämnar och hämtar ditt barn

	%	Antal
Mycket nöjd	55	7751
Ganska nöjd	34	5275
Varken eller	5	916
Ganska missnöjd	4	721
Mycket missnöjd	1	214
Vet ej	0	17
Alla	100	14894

8b. Hur tryggt ditt barn är i förskolan/familjedaghemmet

	%	Antal
Mycket nöjd	63	8868
Ganska nöjd	29	4729
Varken eller	4	660
Ganska missnöjd	2	364
Mycket missnöjd	1	130
Vet ej	1	132
Alla	100	14883

8c. Personalens sätt att vara mot barnen

	%	Antal
Mycket nöjd	61	8666
Ganska nöjd	30	4813
Varken eller	4	766
Ganska missnöjd	2	320
Mycket missnöjd	1	80
Vet ej	1	224
Alla	100	14869

8d. Hur personalen uppmärksammar varje enskilt barn

	%	Antal
Mycket nöjd	45	6044
Ganska nöjd	33	5169
Varken eller	9	1457
Ganska missnöjd	4	564
Mycket missnöjd	1	170
Vet ej	9	1463
Alla	100	14867

8e. Hur barnen är mot varandra i barngruppen

	%	Antal
Mycket nöjd	39	5211
Ganska nöjd	40	6125
Varken eller	9	1551
Ganska missnöjd	3	495
Mycket missnöjd	1	115
Vet ej	9	1384
Alla	100	14881

8f. Barngruppens storlek

	%	Antal
Mycket nöjd	26	3157
Ganska nöjd	36	5546
Varken eller	13	2116
Ganska missnöjd	16	2562
Mycket missnöjd	8	1261
Vet ej	1	253
Alla	100	14895

8g. Personalens kunnighet och kompetens för arbetet

	%	Antal
Mycket nöjd	50	7106
Ganska nöjd	35	5421
Varken eller	7	1122
Ganska missnöjd	4	529
Mycket missnöjd	1	146
Vet ej	3	512
Alla	100	14836

8h. Personalomsättning och frånvaro

(besvaras ej vid familjedaghem)

	%	Antal
Mycket nöjd	35	4693
Ganska nöjd	33	4796
Varken eller	11	1636
Ganska missnöjd	11	1670
Mycket missnöjd	6	976
Vet ej	4	584
Alla	100	14673

8i. Personaltätheten

(besvaras ej vid familjedaghem)

	%	Antal
Mycket nöjd	26	3104
Ganska nöjd	38	5485
Varken eller	14	2158
Ganska missnöjd	14	2075
Mycket missnöjd	5	847
Vet ej	4	564
Alla	100	14673

INFLYTANDE OCH SAMVERKAN

9. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

9a. Hur kontakten mellan dig och personalen fungerar

	%	Antal
Mycket nöjd	54	7732
Ganska nöjd	36	5596
Varken eller	6	934
Ganska missnöjd	3	497
Mycket missnöjd	1	128
Vet ej	0	19
Alla	100	14906

9b. Hur personalen tar hänsyn till dina önskemål och behov

	%	Antal
Mycket nöjd	44	6239
Ganska nöjd	37	5613
Varken eller	11	1733
Ganska missnöjd	5	700
Mycket missnöjd	2	250
Vet ej	2	338
Alla	100	14873

9c. Möjligheterna till inflytande och påverkan som förälder

	%	Antal
Mycket nöjd	31	4077
Ganska nöjd	36	5507
Varken eller	18	2898
Ganska missnöjd	6	967
Mycket missnöjd	3	356
Vet ej	6	1009
Alla	100	14814

9d. Informationen om hur ditt barn haft det under dagen

	%	Antal
Mycket nöjd	39	5359
Ganska nöjd	39	5886
Varken eller	11	1798
Ganska missnöjd	8	1323
Mycket missnöjd	3	464
Vet ej	0	47
Alla	100	14877

9e. Informationen om vad som händer/ska hända på förskolan/familjedaghemmet

	%	Antal
Mycket nöjd	42	5752
Ganska nöjd	38	5852
Varken eller	10	1654
Ganska missnöjd	7	1175
Mycket missnöjd	2	373
Vet ej	1	95
Alla	100	14901

9f. Hur personalen informerar om förskolans mål och arbetssätt

	%	Antal
Mycket nöjd	36	4872
Ganska nöjd	36	5529
Varken eller	16	2539
Ganska missnöjd	7	1212
Mycket missnöjd	3	437
Vet ej	2	304
Alla	100	14893

9g. Personalens lyhördhet för barnens önskningar och behov

	%	Antal
Mycket nöjd	38	5035
Ganska nöjd	34	5186
Varken eller	12	1911
Ganska missnöjd	3	503
Mycket missnöjd	1	187
Vet ej	12	2014
Alla	100	14836

9h. Barnens möjligheter att få vara med och påverka

	%	Antal
Mycket nöjd	28	3654
Ganska nöjd	27	4042
Varken eller	17	2623
Ganska missnöjd	3	402
Mycket missnöjd	1	153
Vet ej	24	3953
Alla	100	14827

9i. Hur föräldrasamverkan (föräldramöten/föräldraråd) fungerar

	%	Antal
Mycket nöjd	27	3559
Ganska nöjd	35	5281
Varken eller	19	3047
Ganska missnöjd	6	939
Mycket missnöjd	3	408
Vet ej	10	1639
Alla	100	14873

9j. Hur utvecklingssamtalen om ditt barn fungerar

	%	Antal
Mycket nöjd	45	6446
Ganska nöjd	33	5099
Varken eller	9	1418
Ganska missnöjd	4	634
Mycket missnöjd	2	317
Vet ej	7	967
Alla	100	14881

YTTRE OCH INRE MILJÖ

10. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

10a. Lokalerna/inomhusmiljön

	%	Antal
Mycket nöjd	30	4088
Ganska nöjd	45	6758
Varken eller	12	1844
Ganska missnöjd	10	1583
Mycket missnöjd	3	547
Vet ej	0	40
Alla	100	14860

10b. Möjligheterna till lugn och ro för barnen

	%	Antal
Mycket nöjd	25	3349
Ganska nöjd	41	6014
Varken eller	15	2304
Ganska missnöjd	11	1842
Mycket missnöjd	3	547
Vet ej	5	778
Alla	100	14834

10c. Utomhusmiljön/gården, närmiljön

	%	Antal
Mycket nöjd	31	4179
Ganska nöjd	36	5340
Varken eller	12	1827
Ganska missnöjd	14	2193
Mycket missnöjd	7	1240
Vet ej	0	51
Alla	100	14830

10d. Balansen mellan inne och utevistelse för barnen

	%	Antal
Mycket nöjd	39	5178
Ganska nöjd	39	5949
Varken eller	10	1653
Ganska missnöjd	8	1276
Mycket missnöjd	3	435
Vet ej	2	354
Alla	100	14845

10e. Säkerheten för barnen

	%	Antal
Mycket nöjd	39	5262
Ganska nöjd	40	6138
Varken eller	10	1565
Ganska missnöjd	5	738
Mycket missnöjd	2	280
Vet ej	5	834
Alla	100	14817

10f. Maten och måltiderna

	%	Antal
Mycket nöjd	50	6863
Ganska nöjd	33	5175
Varken eller	8	1251
Ganska missnöjd	5	721
Mycket missnöjd	2	285
Vet ej	3	562
Alla	100	14857

10g. Öppettiderna

	%	Antal
Mycket nöjd	63	9580
Ganska nöjd	26	3773
Varken eller	6	792
Ganska missnöjd	4	399
Mycket missnöjd	1	151
Vet ej	1	153
Alla	100	14848

HELHETSOMDÖMEN

11. Hur trivs ditt barn i förskolan/familjedaghemmet?

	%	Antal
Mycket bra	68	9649
Ganska bra	28	4475
Varken eller	3	475
Ganska dåligt	1	188
Mycket dåligt	0	38
Vet ej	0	61
Alla	100	14886

12. Hur nöjd är du på det hela taget med ditt barns förskola/familjedaghem?

	%	Antal
Mycket nöjd	54	7411
Ganska nöjd	37	5925
Varken eller	5	855
Ganska missnöjd	3	564
Mycket missnöjd	1	129
Alla	100	14884

13. Skulle du kunna rekommendera ditt barns förskola/familjedaghem till en god vän?

	%	Antal
Ja absolut	70	9858
Ja kanske	21	3420
Nej kanske inte	6	922
Nej absolut inte	2	411
Vet inte	2	272
Alla	100	14883

NÅGRA UPPGIFTER OM DIG SOM SVARAT

14. Vem har svarat på frågorna?

	%	Antal
Barnets mamma	63	9179
Barnets pappa	13	1934
Mamma+pappa	24	3744
Annan	0	33
Alla	100	14890

15. Var frågorna lätta eller svåra att förstå och besvara?

	%	Antal
Mycket svåra	1	141
Ganska svåra	5	813
Ganska lätta	31	4710
Mycket lätta	63	9185
Både svåra o lätta	0	16
Alla	100	14865

Tabeller - alla svarande, nedbrutet på omsorgsform (enl register)

2. Har du haft möjlighet att välja vilken förskola/familjedaghem ditt barn ska gå på?

Omsorgsform	Ja stora valmöjligheter	Ja vissa valmöjligheter	Nej inga valmöjligheter	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	28	52	15	4	100	13441
Enskilt driven förskola	40	54	4	2	100	1091
Kommunalt familjedaghem	42	41	14	4	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	40	53	2	5	100	154
Alla	32	53	12	4	100	14811

3. Hur många år har barnet gått på förskolan/familjedaghemmet?

Omsorgsform	Mindre än 1 år	1-3 år	Mer än 3 år	%	Antal
Kommunal förskola	31	53	17	100	13507
Enskilt driven förskola	32	50	19	100	1098
Kommunalt familjedaghem	22	52	26	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	36	51	13	100	155
Alla	31	52	17	100	14884

4. Vilket språk talas till vardags i barnets hem?

Omsorgsform	Enbart svenska	Svenska o annat språk	Enbart annat språk	%	Antal
Kommunal förskola	66	27	7	100	13472
Enskilt driven förskola	75	22	3	100	1102
Kommunalt familjedaghem	68	29	3	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	78	20	3	100	156
Alla	69	25	6	100	14855

5. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem då det gäller det stöd ditt barn får för att utvecklas i sitt modersmål?

(Besvaras endast av dem som inte talar enbart svenska hemma till vardags)

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	22	26	21	8	11	12	100	4482
Enskilt driven förskola	29	27	21	8	5	10	100	272
Kommunalt familjedaghem	34	13	42	2	1	8	100	45
Enskilt drivet familjedaghem	40	5	23	9	5	19	100	36
Alla	25	26	21	8	9	12	100	4835

6. Hur lång är den faktiska vistelsetiden på förskolan/familjedaghemmet för ditt barn i genomsnitt per dag? (timmar per dag)

Omsorgsform	1 - 5 timmar	6 timmar	7 timmar	8 timmar	9 timmar	10 timmar	11 - timmar	Antal
Kommunal förskola	3	29	24	34	9	1	0	13191
Enskilt driven förskola	2	29	29	34	5	1	0	1081
Kommunalt familjedaghem	1	18	25	39	15	2	1	123
Enskilt drivet familjedaghem	7	25	28	32	7	1	0	152
Alla	3	29	26	34	8	1	0	14547

Medelvärde vistelsetid

Kommunal förskola	7,2
Enskilt driven förskola	7,1
Kommunalt familjedaghem	7,6
Enskilt drivet familjedaghem	7,1
Alla	7,2

UTVECKLING OCH LÄRANDE

7. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

7a. Vad barnen får göra i förskolan/familjedaghemmet

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	39	49	7	4	1	1	100	13506
Enskilt driven förskola	57	36	4	2	0	1	100	1096
Kommunalt familjedaghem	64	29	4	2	0	1	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	68	22	4	5	1	0	100	156
Alla	46	44	6	4	1	1	100	14882

7b. Den stimulans ditt barn får till att lära och utvecklas

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	40	44	9	4	1	2	100	13491
Enskilt driven förskola	57	33	6	2	1	1	100	1097
Kommunalt familjedaghem	52	31	9	3	1	5	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	56	29	7	6	0	2	100	156
Alla	46	40	8	4	1	2	100	14868

7c. Det stöd ditt barn får för att utvecklas språkligt

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	34	37	15	5	2	7	100	13487
Enskilt driven förskola	49	33	11	2	1	5	100	1096
Kommunalt familjedaghem	51	31	12	2	0	5	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	57	21	13	5	0	5	100	155
Alla	40	35	14	4	1	6	100	14862

7d. Det stöd ditt barn får att utvecklas socialt

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	45	39	9	3	1	4	100	13450
Enskilt driven förskola	60	30	6	1	0	2	100	1095
Kommunalt familjedaghem	71	18	5	2	0	4	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	67	23	6	3	0	1	100	156
Alla	51	36	8	2	1	3	100	14825

7e. Hur barnen ges stimulans och tid att leka

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	48	39	7	2	1	3	100	13456
Enskilt driven förskola	63	29	5	1	1	2	100	1091
Kommunalt familjedaghem	63	27	5	1	0	4	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	76	17	5	2	0	1	100	156
Alla	54	35	6	2	1	3	100	14827

7f. Tillgången till lekredskap och pedagogiskt material

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	35	42	13	6	2	4	100	13455
Enskilt driven förskola	50	36	8	3	1	2	100	1095
Kommunalt familjedaghem	37	38	10	9	0	6	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	46	29	15	4	2	4	100	154
Alla	40	39	11	5	2	3	100	14828

7g. Hur medvetet personalen arbetar med att ge flickor och pojkar lika möjligheter

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	31	26	14	4	2	24	100	13488
Enskilt driven förskola	41	24	13	5	1	16	100	1097
Kommunalt familjedaghem	54	15	12	3	1	16	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	50	12	15	4	1	17	100	156
Alla	35	25	14	4	2	21	100	14865

7h. Hur genomtänkt och välorganiserat arbetet med barnen är

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	34	39	12	6	2	7	100	13454
Enskilt driven förskola	51	33	8	4	1	3	100	1094
Kommunalt familjedaghem	49	37	9	3	1	2	100	122
Enskilt drivet familjedaghem	56	26	10	5	1	2	100	156
Alla	40	37	11	5	2	5	100	14826

BEMÖTANDE OCH RELATIONER

8. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

8a. Bemötandet när du lämnar och hämtar ditt barn

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	51	37	6	5	2	0	100	13513
Enskilt driven förskola	61	31	4	3	1	0	100	1100
Kommunalt familjedaghem	84	14	0	2	0	0	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	77	18	2	1	1	1	100	156
Alla	55	34	5	4	1	0	100	14894

8b. Hur tryggt ditt barn är i förskolan/familjedaghemmet

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	57	33	5	3	1	1	100	13503
Enskilt driven förskola	71	25	2	1	1	0	100	1099
Kommunalt familjedaghem	87	8	0	4	1	0	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	85	12	1	2	1	0	100	156
Alla	63	29	4	2	1	1	100	14883

8c. Personalens sätt att vara mot barnen

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	57	33	5	2	1	2	100	13495
Enskilt driven förskola	68	27	3	2	0	1	100	1096
Kommunalt familjedaghem	89	8	1	2	0	1	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	82	15	1	3	0	0	100	154
Alla	61	30	4	2	1	1	100	14869

8d. Hur personalen uppmärksammar varje enskilt barn

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	38	36	10	4	1	10	100	13490
Enskilt driven förskola	55	30	7	3	1	5	100	1096
Kommunalt familjedaghem	76	9	4	2	1	9	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	70	20	3	1	1	4	100	156
Alla	45	33	9	4	1	9	100	14867

8e. Hur barnen är mot varandra i barngruppen

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	33	42	11	4	1	10	100	13502
Enskilt driven förskola	46	38	7	3	0	6	100	1098
Kommunalt familjedaghem	64	17	5	3	1	11	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	65	23	5	2	1	4	100	156
Alla	39	40	9	3	1	9	100	14881

8f. Barngruppens storlek

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	18	37	14	19	10	2	100	13516
Enskilt driven förskola	35	36	11	12	5	1	100	1098
Kommunalt familjedaghem	73	18	5	3	2	0	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	67	23	3	5	2	0	100	156
Alla	26	36	13	16	8	1	100	14895

8g. Personalens kunighet och kompetens för arbetet

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	46	37	8	4	1	4	100	13463
Enskilt driven förskola	56	33	5	3	1	2	100	1094
Kommunalt familjedaghem	77	18	3	2	0	1	100	125
Enskilt drivet familjedaghem	72	18	5	5	0	1	100	154
Alla	50	35	7	4	1	3	100	14836

8h. Personalomsättning och frånvaro

(besvaras ej vid familjedaghem)

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	32	33	12	12	7	4	100	13280
Enskilt driven förskola	43	32	10	8	4	3	100	1075
Alla	35	33	11	11	6	4	100	14355

8i. Personaltätheten

(besvaras ej vid familjedaghem)

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	20	38	16	16	7	5	100	13173
Enskilt driven förskola	38	37	10	10	3	2	100	1060
Alla	26	38	14	14	5	4	100	14233

INFLYTANDE OCH SAMVERKAN

9. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

9a. Hur kontakten mellan dig och personalen fungerar

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	50	39	6	3	1	0	100	13525
Enskilt driven förskola	60	33	5	2	0	0	100	1101
Kommunalt familjedaghem	86	11	0	3	0	0	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	72	24	2	2	1	0	100	156
Alla	54	36	6	3	1	0	100	14906

9b. Hur personalen tar hänsyn till dina önskemål och behov

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	40	39	12	5	2	3	100	13496
Enskilt driven förskola	48	36	9	5	1	2	100	1097
Kommunalt familjedaghem	79	17	3	2	0	0	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	60	26	7	6	1	0	100	156
Alla	44	37	11	5	2	2	100	14873

9c. Möjligheterna till inflytande och påverkan som förälder

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	25	38	20	7	3	7	100	13442
Enskilt driven förskola	40	34	15	4	2	5	100	1093
Kommunalt familjedaghem	50	27	14	3	0	6	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	52	23	14	3	3	5	100	155
Alla	31	36	18	6	3	6	100	14814

9d. Informationen om hur ditt barn haft det under dagen

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	34	41	13	9	4	0	100	13503
Enskilt driven förskola	45	36	10	7	2	0	100	1094
Kommunalt familjedaghem	79	16	3	2	0	0	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	66	26	6	2	1	0	100	156
Alla	39	39	11	8	3	0	100	14877

9e. Informationen om vad som händer/ska hända på förskolan/familjedaghemmet

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	37	40	11	8	3	1	100	13523
Enskilt driven förskola	51	34	8	5	2	1	100	1099
Kommunalt familjedaghem	70	24	4	2	0	0	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	64	27	5	3	0	1	100	155
Alla	42	38	10	7	2	1	100	14901

9f. Hur personalen informerar om förskolans mål och arbetssätt

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	31	38	17	9	3	2	100	13515
Enskilt driven förskola	45	34	13	6	2	1	100	1100
Kommunalt familjedaghem	48	24	15	7	2	5	100	123
Enskilt drivet familjedaghem	43	31	14	5	1	5	100	155
Alla	36	36	16	7	3	2	100	14893

9g. Personalens lyhördhet för barnens önskningar och behov

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	32	36	13	4	1	14	100	13461
Enskilt driven förskola	47	32	9	3	1	9	100	1097
Kommunalt familjedaghem	64	21	4	2	0	9	100	123
Enskilt drivet familjedaghem	61	18	10	3	1	7	100	155
Alla	38	34	12	3	1	12	100	14836

9h. Barnens möjligheter att få vara med och påverka

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	24	28	18	3	1	27	100	13453
Enskilt driven förskola	35	27	16	2	1	20	100	1096
Kommunalt familjedaghem	43	27	10	4	1	16	100	123
Enskilt drivet familjedaghem	47	19	11	5	1	17	100	155
Alla	28	27	17	3	1	25	100	14827

9i. Hur föräldrasamverkan (föräldramöten/föräldraråd) fungerar

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	23	36	21	7	3	11	100	13494
Enskilt driven förskola	35	35	16	5	2	7	100	1101
Kommunalt familjedaghem	34	21	16	8	2	19	100	123
Enskilt drivet familjedaghem	42	18	12	5	4	18	100	155
Alla	27	35	19	6	3	10	100	14873

9j. Hur utvecklingssamtalen om ditt barn fungerar

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	42	35	10	4	3	6	100	13506
Enskilt driven förskola	51	33	7	3	2	6	100	1097
Kommunalt familjedaghem	36	27	13	5	2	17	100	122
Enskilt drivet familjedaghem	42	16	12	3	4	23	100	156
Alla	45	33	9	4	2	7	100	14881

YTTRE OCH INRE MILJÖ

10. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

10a. Lokalerna/inomhusmiljön

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	28	45	12	11	4	0	100	13484
Enskilt driven förskola	31	46	13	8	2	0	100	1096
Kommunalt familjedaghem	45	44	4	6	1	0	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	45	36	12	6	1	0	100	156
Alla	30	45	12	10	3	0	100	14860

10b. Möjligheterna till lugn och ro för barnen

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	22	41	16	13	4	5	100	13460
Enskilt driven förskola	30	41	14	10	2	4	100	1096
Kommunalt familjedaghem	61	29	3	4	0	4	100	122
Enskilt drivet familjedaghem	54	34	8	2	0	1	100	156
Alla	26	41	15	11	3	5	100	14834

10c. Utomhusmiljön/gården, närmiljön

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	28	37	12	14	8	0	100	13457
Enskilt driven förskola	31	35	14	14	6	0	100	1096
Kommunalt familjedaghem	65	27	5	2	1	0	100	122
Enskilt drivet familjedaghem	61	29	7	3	0	0	100	155
Alla	31	36	12	14	7	0	100	14830

10d. Balansen mellan inne och utevistelse för barnen

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	34	41	11	9	3	3	100	13470
Enskilt driven förskola	45	37	8	8	2	1	100	1095
Kommunalt familjedaghem	65	28	3	2	2	1	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	67	26	2	3	2	0	100	156
Alla	39	39	10	8	3	2	100	14845

10e. Säkerheten för barnen

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	34	42	11	5	2	6	100	13447
Enskilt driven förskola	47	38	7	3	1	4	100	1091
Kommunalt familjedaghem	68	21	4	4	1	3	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	64	24	7	1	2	1	100	155
Alla	39	40	10	5	2	5	100	14817

10f. Maten och måltiderna

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	44	36	9	5	2	4	100	13482
Enskilt driven förskola	58	29	6	4	1	2	100	1096
Kommunalt familjedaghem	75	17	3	4	0	2	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	70	20	7	2	1	1	100	155
Alla	50	33	8	5	2	3	100	14857

10g. Öppetiderna

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	64	26	5	2	1	1	100	13475
Enskilt driven förskola	61	27	6	6	1	0	100	1095
Kommunalt familjedaghem	65	25	4	5	2	1	100	123
Enskilt drivet familjedaghem	57	27	8	5	2	0	100	155
Alla	63	26	6	4	1	1	100	14848

HELHETSOMDÖMEN

11. Hur trivs ditt barn i förskolan/familjedaghemmet?

Omsorgsform	Mycket bra	Ganska bra	Varken eller	Ganska dåligt	Mycket dåligt	Vet ej	%	Antal
Kommunal förskola	63	31	3	1	0	0	100	13508
Enskilt driven förskola	74	23	2	1	0	0	100	1098
Kommunalt familjedaghem	85	8	3	3	0	1	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	83	13	0	2	0	2	100	156
Alla	68	28	3	1	0	0	100	14886

12. Hur nöjd är du på det hela taget med ditt barns förskola/familjedaghem?

Omsorgsform	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	%	Antal
Kommunal förskola	47	42	6	4	1	100	13504
Enskilt driven förskola	64	31	3	2	1	100	1100
Kommunalt familjedaghem	76	20	2	2	0	100	124
Enskilt drivet familjedaghem	76	17	4	2	1	100	156
Alla	54	37	5	3	1	100	14884

13. Skulle du kunna rekommendera ditt barns förskola/familjedaghem till en god vän?

Omsorgsform	Ja absolut	Ja kanske	Nej kanske inte	Nej absolut inte	Vet inte	%	Antal
Kommunal förskola	65	23	7	3	2	100	13506
Enskilt driven förskola	78	16	3	2	1	100	1098
Kommunalt familjedaghem	84	12	3	2	1	100	123
Enskilt drivet familjedaghem	79	13	5	2	1	100	156
Alla	70	21	6	3	2	100	14883

NÅGRA UPPGIFTER OM DIG SOM SVARAT

14. Vem har svarat på frågorna?

Omsorgsform	Barnets mamma	Barnets pappa	Mamma o pappa	Annan	%	Antal
Kommunal förskola	62	13	25	0	100	13513
Enskilt driven förskola	65	14	21	0	100	1099
Kommunalt familjedaghem	64	11	25	0	100	122
Enskilt drivet familjedaghem	61	14	25	0	100	156
Alla	63	14	24	0	100	14890

15. Var frågorna lätta eller svåra att förstå och besvara?

Omsorgsform	Mycket svåra	Ganska svåra	Ganska lätta	Mycket lätta	Både svåra o lätta	%	Antal
Kommunal förskola	1	6	33	60	0	100	13487
Enskilt driven förskola	1	3	27	69	0	100	1099
Kommunalt familjedaghem	1	2	25	72	0	100	123
Enskilt drivet familjedaghem	2	3	27	69	0	100	156
Alla	1	5	31	63	0	100	14865

Tabeller - enbart kommunalt driven verksamhet, nedbrutet per SDO

2. Har du haft möjlighet att välja vilken förskola/familjedaghem ditt barn ska gå på?

SDO	Ja stora valmöjligheter	Ja vissa valmöjligheter	Nej inga valmöjligheter	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	43	35	13	9	100	960
Spånga-Tensta	32	50	12	7	100	1162
Hässelby-Vällingby	24	53	16	7	100	174
Bromma	25	59	16	1	100	193
Kungsholmen	24	57	17	2	100	990
Norrmalm	28	56	13	3	100	978
Östermalm	38	52	6	5	100	1066
Södermalm	23	54	20	3	100	1885
Enskede-Årsta-Vantör	28	51	16	5	100	1690
Skarpnäck	27	53	18	1	100	174
Farsta	29	49	17	5	100	1025
Älvsjö	23	59	16	3	100	665
Hägersten-Liljeholmen	21	58	18	4	100	1896
Skärholmen	36	44	13	7	100	708
Alla	28	52	15	4	100	13566

3. Hur många år har barnet gått på förskolan/familjedaghemmet?

SDO	Mindre än 1 år	1-3 år	Mer än 3 år	%	Antal
Rinkeby-Kista	21	53	26	100	966
Spånga-Tensta	28	52	20	100	1171
Hässelby-Vällingby	25	52	23	100	172
Bromma	35	54	11	100	193
Kungsholmen	35	53	12	100	998
Norrmalm	38	49	14	100	982
Östermalm	36	51	13	100	1069
Södermalm	35	51	14	100	1894
Enskede-Årsta-Vantör	29	53	18	100	1699
Skarpnäck	31	57	12	100	174
Farsta	28	52	20	100	1033
Älvsjö	36	48	15	100	665
Hägersten-Liljeholmen	33	54	13	100	1907
Skärholmen	23	55	22	100	708
Alla	31	53	17	100	13631

4. Vilket språk talas till vardags i barnets hem?

SDO	Enbart svenska	Svenska o annat språk	Enbart annat språk	%	Antal
Rinkeby-Kista	13	59	27	100	960
Spånga-Tensta	54	35	11	100	1161
Hässelby-Vällingby	58	32	10	100	173
Bromma	88	10	2	100	194
Kungsholmen	79	19	2	100	997
Norrmalm	81	18	1	100	977
Östermalm	80	16	4	100	1067
Södermalm	82	16	2	100	1895
Enskede-Årsta-Vantör	61	31	8	100	1694
Skarpnäck	70	25	5	100	175
Farsta	65	28	7	100	1027
Älvsjö	79	18	3	100	665
Hägersten-Liljeholmen	77	20	3	100	1902
Skärholmen	18	62	20	100	710
Alla	66	27	7	100	13597

5. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem då det gäller det stöd ditt barn får för att utvecklas i sitt modersmål?

(Besvaras endast av dem som inte talar enbart svenska hemma till vardags)

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	25	38	17	6	7	7	100	820
Spånga-Tensta	23	30	20	9	9	11	100	527
Hässelby-Vällingby	20	23	18	14	13	13	100	71
Bromma	30	9	35	4	4	17	100	23
Kungsholmen	20	22	26	9	7	19	100	200
Norrmalm	26	16	26	8	9	15	100	183
Östermalm	28	12	30	6	8	16	100	204
Södermalm	24	12	23	8	16	18	100	325
Enskede-Årsta-Vantör	24	30	17	9	11	8	100	638
Skarpnäck	12	12	33	4	20	20	100	51
Farsta	17	27	17	10	14	15	100	347
Älvsjö	20	15	21	6	19	20	100	133
Hägersten-Liljeholmen	18	18	32	6	11	14	100	433
Skärholmen	25	33	17	6	8	12	100	572
Alla	22	26	21	8	10	12	100	4527

6. Hur lång är den faktiska vistelsetiden på förskolan/familjedaghemmet för ditt barn i genomsnitt per dag? (timmar per dag)

	Medelvärde timmar	Antal
Rinkeby-Kista	7,0	929
Spånga-Tensta	7,2	1133
Hässelby-Vällingby	7,4	168
Bromma	7,2	191
Kungsholmen	7,2	967
Norrmalm	7,1	968
Östermalm	7,0	1050
Södermalm	7,1	1866
Enskede-Årsta-Vantör	7,3	1644
Skarpnäck	7,3	169
Farsta	7,4	1014
Älvsjö	7,4	656
Hägersten-Liljeholmen	7,3	1872
Skärholmen	7,0	687
Alla	7,2	13314

UTVECKLING OCH LÄRANDE

7. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

7a. Vad barnen får göra i förskolan/familjedaghemmet

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	32	52	8	4	1	2	100	971
Spånga-Tensta	38	48	8	4	1	2	100	1173
Hässelby-Vällingby	30	54	7	8	0	2	100	173
Bromma	42	46	7	4	1	1	100	194
Kungsholmen	39	50	7	3	1	1	100	998
Norrmalm	42	46	6	5	1	1	100	982
Östermalm	49	43	5	3	0	1	100	1062
Södermalm	44	46	5	3	0	1	100	1891
Enskede-Årsta-Vantör	39	50	6	4	1	1	100	1700
Skarpnäck	45	42	5	6	0	2	100	174
Farsta	36	51	7	5	1	1	100	1033
Älvsjö	33	50	10	6	1	1	100	664
Hägersten-Liljeholmen	39	49	6	4	1	1	100	1906
Skärholmen	38	49	7	4	1	1	100	709
Alla	39	48	6	4	1	1	100	13630

7b. Den stimulans ditt barn får till att lära och utvecklas

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	36	48	9	3	2	2	100	967
Spånga-Tensta	38	44	10	5	1	2	100	1170
Hässelby-Vällingby	28	52	9	6	2	3	100	174
Bromma	41	41	12	3	1	3	100	194
Kungsholmen	37	44	9	5	2	3	100	1000
Norrmalm	45	41	6	4	1	2	100	980
Östermalm	45	40	8	4	1	2	100	1064
Södermalm	45	41	8	4	1	3	100	1888
Enskede-Årsta-Vantör	41	45	8	5	1	1	100	1697
Skarpnäck	45	39	8	5	2	2	100	175
Farsta	38	46	8	5	1	2	100	1033
Älvsjö	34	46	10	5	2	2	100	665
Hägersten-Liljeholmen	42	43	7	4	1	2	100	1902
Skärholmen	38	45	9	5	1	2	100	706
Alla	40	44	9	4	1	2	100	13615

7c. Det stöd ditt barn får för att utvecklas språkligt

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	33	42	13	6	3	3	100	973
Spånga-Tensta	31	37	17	6	2	6	100	1170
Hässelby-Vällingby	30	41	15	8	2	4	100	173
Bromma	33	37	17	3	1	11	100	194
Kungsholmen	31	37	18	3	1	10	100	996
Norrmalm	34	35	17	4	1	9	100	978
Östermalm	38	35	15	3	1	7	100	1065
Södermalm	38	34	16	4	1	8	100	1890
Enskede-Årsta-Vantör	38	40	11	4	2	5	100	1698
Skarpnäck	38	34	10	6	1	11	100	174
Farsta	34	37	15	5	2	7	100	1030
Älvsjö	30	38	18	6	2	6	100	665
Hägersten-Liljeholmen	36	35	16	4	1	7	100	1897
Skärholmen	36	40	12	6	2	4	100	708
Alla	35	37	15	5	2	7	100	13611

7d. Det stöd ditt barn får att utvecklas socialt

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	38	46	8	3	1	4	100	962
Spånga-Tensta	42	41	9	4	1	3	100	1164
Hässelby-Vällingby	39	42	10	5	1	4	100	173
Bromma	48	35	9	3	1	5	100	192
Kungsholmen	43	40	9	2	1	5	100	999
Norrmalm	48	37	9	2	1	4	100	977
Östermalm	51	35	8	2	1	4	100	1060
Södermalm	53	33	8	2	0	4	100	1889
Enskede-Årsta-Vantör	45	41	7	3	1	3	100	1692
Skarpnäck	49	38	6	2	1	5	100	175
Farsta	43	43	7	3	0	4	100	1029
Älvsjö	40	41	12	3	2	3	100	663
Hägersten-Liljeholmen	47	38	8	3	1	3	100	1896
Skärholmen	40	43	9	3	1	4	100	703
Alla	45	39	8	3	1	4	100	13574

7e. Hur barnen ges stimulans och tid att leka

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	38	47	8	2	1	5	100	967
Spånga-Tensta	45	41	8	2	1	4	100	1164
Hässelby-Vällingby	43	44	7	2	1	3	100	174
Bromma	52	36	7	2	0	3	100	192
Kungsholmen	47	41	7	2	0	3	100	1003
Norrmalm	52	37	6	2	0	3	100	975
Östermalm	56	32	7	2	1	3	100	1056
Södermalm	55	35	6	2	0	3	100	1888
Enskede-Årsta-Vantör	48	40	5	3	0	3	100	1689
Skarpnäck	58	32	5	3	0	2	100	175
Farsta	45	43	6	2	0	3	100	1027
Älvsjö	44	42	7	2	1	3	100	665
Hägersten-Liljeholmen	51	37	6	2	1	4	100	1898
Skärholmen	44	43	7	2	2	3	100	707
Alla	49	39	7	2	1	3	100	13580

7f. Tillgången till lekredskap och pedagogiskt material

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	33	43	10	4	2	7	100	968
Spånga-Tensta	34	43	14	3	2	4	100	1165
Hässelby-Vällingby	35	42	12	5	3	4	100	174
Bromma	32	41	17	8	2	1	100	194
Kungsholmen	31	43	14	8	2	4	100	999
Norrmalm	38	41	12	6	1	2	100	977
Östermalm	36	40	14	6	2	3	100	1060
Södermalm	37	40	13	6	1	3	100	1889
Enskede-Årsta-Vantör	35	43	12	6	1	4	100	1695
Skarpnäck	43	37	7	7	2	4	100	175
Farsta	34	41	13	7	2	5	100	1026
Älvsjö	30	45	14	7	2	3	100	662
Hägersten-Liljeholmen	35	41	13	6	2	3	100	1894
Skärholmen	36	41	10	6	2	5	100	701
Alla	35	42	13	6	2	4	100	13579

7g. Hur medvetet personalen arbetar med att ge flickor och pojkar lika möjligheter

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	33	34	8	3	1	22	100	967
Spånga-Tensta	31	24	15	3	2	25	100	1168
Hässelby-Vällingby	29	27	16	3	1	25	100	174
Bromma	26	23	14	4	3	31	100	194
Kungsholmen	29	23	17	5	2	24	100	1000
Norrmalm	37	24	12	3	2	22	100	978
Östermalm	32	20	16	5	2	25	100	1064
Södermalm	31	23	17	5	2	22	100	1893
Enskede-Årsta-Vantör	35	29	12	3	2	20	100	1697
Skarpnäck	25	24	14	8	3	26	100	174
Farsta	29	25	14	4	3	25	100	1029
Älvsjö	27	27	16	4	2	25	100	665
Hägersten-Liljeholmen	33	25	14	4	2	21	100	1899
Skärholmen	36	33	9	3	1	18	100	710
Alla	31	26	14	4	2	24	100	13612

7h. Hur genomtänkt och välorganiserat arbetet med barnen är

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	26	44	11	4	1	13	100	961
Spånga-Tensta	32	40	12	6	3	8	100	1164
Hässelby-Vällingby	24	42	13	9	2	10	100	173
Bromma	35	35	15	7	3	6	100	194
Kungsholmen	31	38	15	8	2	6	100	1002
Norrmalm	42	36	10	5	3	4	100	974
Östermalm	43	36	9	5	3	4	100	1063
Södermalm	42	35	12	5	2	5	100	1884
Enskede-Årsta-Vantör	35	38	12	6	2	8	100	1694
Skarpnäck	38	39	12	5	2	5	100	173
Farsta	30	42	13	6	2	7	100	1023
Älvsjö	29	39	13	10	4	6	100	664
Hägersten-Liljeholmen	35	40	12	5	2	5	100	1904
Skärholmen	32	42	10	5	2	9	100	703
Alla	34	39	12	6	2	7	100	13576

BEMÖTANDE OCH RELATIONER

8. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

8a. Bemötandet när du lämnar och hämtar ditt barn

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	49	37	8	4	2	0	100	974
Spånga-Tensta	50	37	6	5	2	0	100	1169
Hässelby-Vällingby	49	40	5	3	2	1	100	174
Bromma	52	37	4	4	3	0	100	195
Kungsholmen	50	35	8	6	1	0	100	1001
Norrmalm	51	36	7	5	2	0	100	980
Östermalm	60	31	5	4	1	0	100	1066
Södermalm	57	34	5	4	1	0	100	1894
Enskede-Årsta-Vantör	53	36	5	5	1	0	100	1701
Skarpnäck	50	34	7	8	1	0	100	173
Farsta	48	40	6	5	1	0	100	1032
Älvsjö	42	38	8	9	3	0	100	664
Hägersten-Liljeholmen	47	38	8	6	2	0	100	1907
Skärholmen	49	37	8	4	2	0	100	708
Alla	51	36	6	5	2	0	100	13638

8b. Hur tryggt ditt barn är i förskolan/familjedaghemmet

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	47	40	7	3	1	2	100	968
Spånga-Tensta	55	35	5	3	1	1	100	1168
Hässelby-Vällingby	52	35	5	3	3	2	100	174
Bromma	59	30	5	3	3	2	100	193
Kungsholmen	56	35	5	2	1	1	100	1002
Norrmalm	59	32	5	2	1	1	100	980
Östermalm	65	27	4	3	1	0	100	1068
Södermalm	67	26	4	2	0	1	100	1894
Enskede-Årsta-Vantör	60	33	4	2	1	1	100	1698
Skarpnäck	62	30	4	3	0	1	100	175
Farsta	55	36	5	2	1	1	100	1030
Älvsjö	54	34	6	4	1	1	100	665
Hägersten-Liljeholmen	59	32	4	3	1	1	100	1904
Skärholmen	50	37	7	3	2	2	100	709
Alla	58	33	5	3	1	1	100	13628

8c. Personalens sätt att vara mot barnen

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	43	40	8	3	1	5	100	965
Spånga-Tensta	52	36	6	2	1	2	100	1169
Hässelby-Vällingby	53	36	5	3	2	2	100	173
Bromma	64	27	5	3	1	1	100	195
Kungsholmen	61	31	6	1	0	1	100	1004
Norrmalm	65	30	3	2	1	1	100	982
Östermalm	65	29	3	2	1	1	100	1067
Södermalm	66	27	5	1	0	1	100	1895
Enskede-Årsta-Vantör	56	35	5	3	0	2	100	1693
Skarpnäck	60	31	5	4	0	2	100	173
Farsta	52	39	5	3	1	2	100	1026
Älvsjö	50	38	8	3	1	1	100	663
Hägersten-Liljeholmen	58	33	5	2	1	1	100	1907
Skärholmen	48	36	7	3	1	5	100	707
Alla	57	33	5	2	1	2	100	13619

8d. Hur personalen uppmärksammar varje enskilt barn

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	29	41	11	5	2	13	100	970
Spånga-Tensta	37	36	11	3	2	11	100	1165
Hässelby-Vällingby	32	37	13	4	1	13	100	173
Bromma	41	36	8	6	2	8	100	195
Kungsholmen	37	36	10	5	1	11	100	1003
Norrmalm	44	33	10	3	1	10	100	979
Östermalm	47	33	9	3	1	7	100	1064
Södermalm	47	33	8	3	1	9	100	1895
Enskede-Årsta-Vantör	39	36	10	4	1	10	100	1694
Skarpnäck	43	31	8	5	2	11	100	175
Farsta	35	37	12	4	1	12	100	1029
Älvsjö	34	37	11	6	2	10	100	665
Hägersten-Liljeholmen	39	35	11	5	1	10	100	1904
Skärholmen	34	37	12	4	2	11	100	704
Alla	39	35	10	4	1	10	100	13615

8e. Hur barnen är mot varandra i barngruppen

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	26	43	13	4	1	13	100	973
Spånga-Tensta	32	42	11	4	1	10	100	1169
Hässelby-Vällingby	32	38	9	6	2	14	100	173
Bromma	35	40	9	5	0	11	100	194
Kungsholmen	29	44	12	3	0	11	100	999
Norrmalm	36	41	11	3	1	8	100	980
Östermalm	40	39	11	3	1	7	100	1066
Södermalm	43	38	8	2	0	9	100	1892
Enskede-Årsta-Vantör	33	44	10	4	1	8	100	1695
Skarpnäck	31	42	14	3	1	9	100	175
Farsta	29	44	12	4	1	10	100	1030
Älvsjö	31	41	12	3	2	11	100	666
Hägersten-Liljeholmen	34	41	11	3	1	10	100	1905
Skärholmen	29	44	11	5	1	10	100	710
Alla	33	41	11	4	1	10	100	13627

8f. Barngruppens storlek

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	25	43	13	9	5	5	100	972
Spånga-Tensta	24	37	14	14	7	3	100	1171
Hässelby-Vällingby	16	37	13	21	10	3	100	174
Bromma	11	33	12	25	20	0	100	195
Kungsholmen	15	33	19	22	9	1	100	1003
Norrmalm	17	35	17	20	11	1	100	982
Östermalm	21	36	15	19	9	0	100	1067
Södermalm	19	36	13	21	10	1	100	1892
Enskede-Årsta-Vantör	22	43	14	14	5	2	100	1700
Skarpnäck	21	33	14	22	10	1	100	175
Farsta	17	39	14	18	9	3	100	1033
Älvsjö	15	34	16	22	12	1	100	665
Hägersten-Liljeholmen	15	34	15	22	12	1	100	1905
Skärholmen	27	45	13	8	3	5	100	707
Alla	19	37	14	18	10	2	100	13641

8g. Personalens kunnsighet och kompetens för arbetet

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	37	43	9	4	2	6	100	965
Spånga-Tensta	42	38	10	5	2	3	100	1163
Hässelby-Vällingby	39	41	6	6	2	6	100	174
Bromma	50	32	7	7	2	3	100	195
Kungsholmen	43	41	8	3	1	3	100	997
Norrmalm	53	37	5	2	0	2	100	975
Östermalm	54	32	8	2	1	3	100	1064
Södermalm	56	32	6	2	1	3	100	1889
Enskede-Årsta-Vantör	45	38	8	4	1	4	100	1695
Skarpnäck	50	34	8	4	2	4	100	172
Farsta	43	40	8	4	1	4	100	1025
Älvsjö	41	38	11	5	2	3	100	664
Hägersten-Liljeholmen	49	36	7	3	1	3	100	1903
Skärholmen	41	38	10	4	2	6	100	707
Alla	46	37	8	4	1	4	100	13588

8h. Personalomsättning och frånvaro

(besvaras ej vid familjedaghem)

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	27	41	12	5	3	12	100	913
Spånga-Tensta	34	34	12	8	5	6	100	1113
Hässelby-Vällingby	27	33	18	11	4	8	100	159
Bromma	34	31	9	16	7	3	100	195
Kungsholmen	26	28	15	19	10	2	100	993
Norrmalm	27	32	12	15	12	2	100	976
Östermalm	40	29	10	13	6	2	100	1052
Södermalm	37	34	10	12	6	2	100	1857
Enskede-Årsta-Vantör	33	36	12	10	4	5	100	1637
Skarpnäck	33	30	11	14	10	2	100	168
Farsta	31	34	12	13	7	4	100	1018
Älvsjö	25	31	11	17	15	2	100	645
Hägersten-Liljeholmen	32	34	11	12	9	3	100	1885
Skärholmen	29	38	12	9	3	9	100	669
Alla	32	33	12	12	7	4	100	13280

8i. Personaltätheten

(besvaras ej vid familjedaghem)

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	22	42	14	7	3	13	100	892
Spånga-Tensta	24	39	15	11	4	7	100	1106
Hässelby-Vällingby	16	32	18	18	6	10	100	159
Bromma	16	34	13	25	10	2	100	195
Kungsholmen	16	36	20	19	7	2	100	988
Norrmalm	17	38	17	18	9	1	100	966
Östermalm	25	37	16	15	6	2	100	1044
Södermalm	22	39	14	17	7	1	100	1855
Enskede-Årsta-Vantör	23	42	14	13	3	5	100	1618
Skarpnäck	17	42	16	14	8	2	100	166
Farsta	19	39	17	14	7	5	100	1004
Älvsjö	14	37	17	20	10	2	100	642
Hägersten-Liljeholmen	18	37	16	19	8	2	100	1879
Skärholmen	25	41	15	5	3	11	100	659
Alla	20	38	16	16	6	4	100	13173

INFLYTANDE OCH SAMVERKAN

9. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

9a. Hur kontakten mellan dig och personalen fungerar

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	50	39	7	3	1	0	100	976
Spånga-Tensta	50	38	7	4	1	0	100	1168
Hässelby-Vällingby	51	40	5	2	2	1	100	174
Bromma	51	39	6	4	1	0	100	195
Kungsholmen	49	40	7	4	1	0	100	1004
Norrmalm	53	36	6	4	1	0	100	982
Östermalm	56	35	6	2	1	0	100	1066
Södermalm	55	36	5	3	1	0	100	1892
Enskede-Årsta-Vantör	53	38	5	3	1	0	100	1703
Skarpnäck	47	41	7	3	2	0	100	175
Farsta	46	42	7	4	1	0	100	1034
Älvsjö	44	38	12	5	2	0	100	663
Hägersten-Liljeholmen	48	40	7	5	1	0	100	1905
Skärholmen	52	39	6	3	1	0	100	712
Alla	51	39	6	3	1	0	100	13649

9b. Hur personalen tar hänsyn till dina önskemål och behov

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	38	44	10	4	2	1	100	971
Spånga-Tensta	40	38	13	6	1	3	100	1166
Hässelby-Vällingby	36	44	9	5	3	4	100	173
Bromma	41	35	15	5	2	2	100	195
Kungsholmen	40	39	12	5	1	3	100	1003
Norrmalm	42	36	13	5	1	3	100	979
Östermalm	48	33	13	3	1	2	100	1068
Södermalm	45	35	12	4	2	3	100	1888
Enskede-Årsta-Vantör	44	39	10	4	2	2	100	1699
Skarpnäck	37	37	13	5	5	4	100	175
Farsta	38	41	11	5	2	3	100	1029
Älvsjö	33	40	15	7	3	2	100	661
Hägersten-Liljeholmen	40	39	13	5	2	2	100	1905
Skärholmen	41	41	9	6	2	1	100	708
Alla	41	38	12	5	2	2	100	13620

9c. Möjligheterna till inflytande och påverkan som förälder

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	29	43	16	4	2	7	100	954
Spånga-Tensta	25	42	19	6	2	6	100	1162
Hässelby-Vällingby	23	42	17	7	4	8	100	173
Bromma	23	37	21	9	3	8	100	195
Kungsholmen	24	36	22	8	3	8	100	1002
Norrmalm	25	36	22	9	2	7	100	981
Östermalm	30	34	21	7	1	7	100	1065
Södermalm	28	35	22	6	2	7	100	1881
Enskede-Årsta-Vantör	27	41	18	6	2	6	100	1691
Skarpnäck	19	39	16	13	5	9	100	174
Farsta	25	37	21	8	3	7	100	1026
Älvsjö	20	35	28	7	4	7	100	663
Hägersten-Liljeholmen	24	36	21	9	3	7	100	1898
Skärholmen	32	40	13	5	2	7	100	701
Alla	25	38	20	7	3	7	100	13566

9d. Informationen om hur ditt barn haft det under dagen

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	37	38	12	8	4	1	100	965
Spånga-Tensta	35	37	13	10	5	0	100	1165
Hässelby-Vällingby	34	39	15	9	3	0	100	174
Bromma	29	43	15	9	4	0	100	195
Kungsholmen	29	41	13	14	3	0	100	1000
Norrmalm	34	41	12	9	3	1	100	982
Östermalm	39	40	11	9	2	0	100	1068
Södermalm	38	40	11	9	2	0	100	1893
Enskede-Årsta-Vantör	38	40	11	8	2	0	100	1697
Skarpnäck	31	47	8	10	5	0	100	174
Farsta	33	39	15	9	4	0	100	1032
Älvsjö	26	40	16	12	6	0	100	663
Hägersten-Liljeholmen	33	42	12	9	4	0	100	1909
Skärholmen	36	40	12	8	3	1	100	710
Alla	34	40	13	9	3	0	100	13627

9e. Informationen om vad som händer/ska hända på förskolan/familjedaghemmet

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	40	41	10	6	2	2	100	971
Spånga-Tensta	34	40	12	9	3	1	100	1171
Hässelby-Vällingby	36	38	13	10	3	1	100	173
Bromma	34	45	9	8	4	0	100	195
Kungsholmen	32	38	16	11	2	0	100	1002
Norrmalm	36	39	13	8	4	0	100	982
Östermalm	44	38	9	7	2	0	100	1068
Södermalm	39	40	11	8	2	0	100	1892
Enskede-Årsta-Vantör	41	39	10	7	2	1	100	1700
Skarpnäck	35	42	11	9	3	1	100	175
Farsta	33	43	12	8	3	1	100	1032
Älvsjö	28	40	14	13	5	0	100	664
Hägersten-Liljeholmen	36	41	11	8	3	0	100	1910
Skärholmen	43	37	11	6	1	2	100	712
Alla	37	40	11	8	3	1	100	13647

9f. Hur personalen informerar om förskolans mål och arbetsätt

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	32	41	15	7	2	3	100	969
Spånga-Tensta	30	38	18	9	4	3	100	1172
Hässelby-Vällingby	30	42	15	9	2	3	100	173
Bromma	29	36	21	7	5	3	100	194
Kungsholmen	25	39	21	10	3	2	100	1003
Norrmalm	39	36	16	7	2	1	100	982
Östermalm	31	37	18	8	3	3	100	1065
Södermalm	30	36	19	9	3	2	100	1889
Enskede-Årsta-Vantör	35	36	16	9	4	2	100	1702
Skarpnäck	29	35	15	14	5	2	100	175
Farsta	30	40	16	8	4	2	100	1033
Älvsjö	23	35	23	12	5	2	100	663
Hägersten-Liljeholmen	32	39	18	8	3	1	100	1906
Skärholmen	38	37	14	6	3	3	100	712
Alla	31	38	17	9	3	2	100	13638

9g. Personalens lyhörddhet för barnens önskingar och behov

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	28	43	14	3	2	11	100	959
Spånga-Tensta	30	36	15	3	2	14	100	1158
Hässelby-Vällingby	31	36	15	5	1	13	100	173
Bromma	33	32	12	4	1	18	100	195
Kungsholmen	31	34	14	4	1	17	100	999
Norrmalm	36	34	12	3	1	14	100	981
Östermalm	37	32	13	3	1	14	100	1063
Södermalm	38	33	12	4	1	14	100	1887
Enskede-Årsta-Vantör	34	36	13	3	1	13	100	1695
Skarpnäck	32	37	13	3	1	14	100	173
Farsta	29	37	14	4	2	15	100	1031
Älvsjö	25	36	16	5	2	16	100	664
Hägersten-Liljeholmen	32	36	13	3	1	15	100	1903
Skärholmen	32	37	14	4	1	11	100	703
Alla	32	35	13	4	1	14	100	13584

9h. Barnens möjligheter att få vara med och påverka

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	25	37	16	2	2	19	100	957
Spånga-Tensta	24	30	18	2	1	25	100	1160
Hässelby-Vällingby	26	33	17	3	2	20	100	174
Bromma	24	25	17	3	2	30	100	194
Kungsholmen	22	23	18	3	1	33	100	993
Norrmalm	27	29	16	2	1	25	100	978
Östermalm	22	24	21	2	1	31	100	1066
Södermalm	25	24	19	3	1	29	100	1885
Enskede-Årsta-Vantör	24	29	17	3	1	26	100	1698
Skarpnäck	23	25	17	3	1	31	100	175
Farsta	22	28	18	4	1	27	100	1027
Älvsjö	18	26	21	4	2	31	100	663
Hägersten-Liljeholmen	22	25	19	2	1	31	100	1903
Skärholmen	29	34	15	3	1	18	100	703
Alla	24	28	18	3	1	27	100	13576

9i. Hur föräldrasamverkan (föräldramöten/föräldraråd) fungerar

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	27	41	16	5	4	7	100	967
Spånga-Tensta	25	38	20	5	3	10	100	1168
Hässelby-Vällingby	22	39	14	9	4	13	100	174
Bromma	20	33	25	8	4	11	100	195
Kungsholmen	19	34	25	7	2	12	100	1002
Norrholm	21	31	25	6	3	14	100	977
Östermalm	25	34	22	6	2	11	100	1069
Södermalm	23	35	22	6	2	12	100	1888
Enskede-Årsta-Vantör	24	37	18	6	3	12	100	1696
Skarpnäck	22	29	20	9	4	16	100	175
Farsta	19	37	21	7	3	12	100	1030
Älvsjö	14	35	26	9	3	13	100	665
Hägersten-Liljeholmen	21	34	24	8	3	11	100	1903
Skärholmen	32	40	13	5	3	8	100	708
Alla	23	36	21	7	3	11	100	13617

9j. Hur utvecklingssamtalen om ditt barn fungerar

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	44	40	9	3	2	2	100	968
Spånga-Tensta	35	36	10	5	4	10	100	1166
Hässelby-Vällingby	40	35	9	5	4	7	100	174
Bromma	38	33	13	4	6	6	100	195
Kungsholmen	44	35	9	5	1	7	100	1000
Norrholm	47	34	10	3	1	5	100	981
Östermalm	45	29	11	6	2	8	100	1067
Södermalm	46	29	10	4	2	9	100	1886
Enskede-Årsta-Vantör	47	36	9	4	2	4	100	1700
Skarpnäck	35	35	12	6	4	9	100	174
Farsta	39	40	9	6	2	4	100	1032
Älvsjö	33	39	13	7	3	6	100	664
Hägersten-Liljeholmen	41	33	10	5	3	9	100	1909
Skärholmen	46	38	8	3	1	3	100	712
Alla	42	35	10	4	3	6	100	13628

YTTRE OCH INRE MILJÖ

10. Är du nöjd eller missnöjd med din förskola/familjedaghem när det gäller...

10a. Lokalerna/inomhusmiljön

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	32	46	11	7	3	1	100	966
Spånga-Tensta	29	46	13	9	4	1	100	1169
Hässelby-Vällingby	33	44	7	11	6	0	100	170
Bromma	25	42	13	15	6	0	100	195
Kungsholmen	22	45	14	15	5	0	100	1001
Norrmalm	28	43	13	12	3	0	100	978
Östermalm	33	43	11	10	4	0	100	1066
Södermalm	28	46	13	11	3	0	100	1893
Enskede-Årsta-Vantör	27	46	13	10	4	0	100	1694
Skarpnäck	35	39	14	9	3	0	100	175
Farsta	23	47	13	12	5	1	100	1029
Älvsjö	22	47	16	11	4	0	100	665
Hägersten-Liljeholmen	23	47	12	13	5	0	100	1901
Skärholmen	34	45	11	7	3	1	100	706
Alla	28	45	12	11	4	0	100	13608

10b. Möjligheterna till lugn och ro för barnen

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	29	47	11	6	2	5	100	962
Spånga-Tensta	24	42	16	11	4	4	100	1165
Hässelby-Vällingby	28	38	16	10	4	5	100	171
Bromma	17	44	14	13	6	5	100	194
Kungsholmen	16	34	20	18	5	7	100	996
Norrmalm	19	40	14	15	4	8	100	974
Östermalm	24	43	15	11	3	5	100	1065
Södermalm	21	40	17	14	4	5	100	1891
Enskede-Årsta-Vantör	23	43	15	12	3	4	100	1691
Skarpnäck	23	37	16	14	3	8	100	175
Farsta	20	40	16	14	4	5	100	1029
Älvsjö	17	39	19	13	5	7	100	665
Hägersten-Liljeholmen	17	39	17	16	6	6	100	1899
Skärholmen	32	41	13	8	3	4	100	705
Alla	22	41	16	13	4	5	100	13582

10c. Utomhusmiljön/gården, närmiljön

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	29	40	14	10	7	1	100	958
Spånga-Tensta	30	40	11	13	6	1	100	1158
Hässelby-Vällingby	36	38	6	11	9	0	100	171
Bromma	29	43	10	13	5	0	100	195
Kungsholmen	19	35	15	21	11	0	100	998
Norrholm	17	33	16	21	14	0	100	981
Östermalm	31	38	13	13	6	0	100	1061
Södermalm	21	32	12	21	14	0	100	1891
Enskede-Årsta-Vantör	30	37	11	14	8	1	100	1690
Skarpnäck	37	36	11	10	6	0	100	174
Farsta	34	37	12	11	7	1	100	1027
Älvsjö	27	38	14	14	7	0	100	664
Hägersten-Liljeholmen	30	35	12	15	9	0	100	1905
Skärholmen	36	37	12	9	5	1	100	706
Alla	29	37	12	14	8	0	100	13579

10d. Balansen mellan inne och utevistelse för barnen

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	25	49	13	5	2	6	100	959
Spånga-Tensta	33	41	11	7	3	4	100	1163
Hässelby-Vällingby	37	36	11	8	4	4	100	170
Bromma	35	43	9	8	4	1	100	195
Kungsholmen	34	38	13	11	3	2	100	1000
Norrholm	30	39	14	12	4	2	100	980
Östermalm	40	39	10	8	2	1	100	1067
Södermalm	35	38	12	11	3	1	100	1892
Enskede-Årsta-Vantör	34	40	11	9	4	2	100	1694
Skarpnäck	41	41	8	6	2	1	100	174
Farsta	34	41	12	8	3	2	100	1025
Älvsjö	33	41	12	9	4	2	100	666
Hägersten-Liljeholmen	34	41	11	9	3	2	100	1901
Skärholmen	30	43	12	5	3	7	100	708
Alla	34	41	11	8	3	3	100	13594

10e. Säkerheten för barnen

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	32	42	12	6	2	6	100	960
Spånga-Tensta	34	43	10	5	3	5	100	1161
Hässelby-Vällingby	37	38	12	5	4	5	100	172
Bromma	31	40	14	7	3	4	100	194
Kungsholmen	31	41	14	5	2	7	100	1001
Norrmalm	34	38	14	6	2	7	100	978
Östermalm	39	39	9	6	2	6	100	1061
Södermalm	40	39	8	5	1	6	100	1880
Enskede-Årsta-Vantör	33	44	11	5	1	5	100	1691
Skarpnäck	36	38	13	5	1	7	100	173
Farsta	34	45	10	5	2	5	100	1027
Älvsjö	29	44	12	7	2	6	100	662
Hägersten-Liljeholmen	33	44	10	5	2	7	100	1906
Skärholmen	33	44	10	5	3	4	100	705
Alla	34	41	11	5	2	6	100	13571

10f. Maten och måltiderna

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	38	42	9	4	2	5	100	964
Spånga-Tensta	40	38	11	4	3	5	100	1163
Hässelby-Vällingby	49	34	7	5	2	3	100	172
Bromma	44	36	11	4	2	4	100	195
Kungsholmen	51	33	7	4	1	4	100	1000
Norrmalm	42	34	9	8	2	4	100	981
Östermalm	53	31	7	5	2	3	100	1069
Södermalm	54	31	8	3	1	3	100	1891
Enskede-Årsta-Vantör	44	37	10	5	2	3	100	1693
Skarpnäck	37	33	12	10	4	5	100	175
Farsta	41	37	9	6	2	5	100	1030
Älvsjö	42	38	9	4	2	5	100	664
Hägersten-Liljeholmen	44	35	8	6	2	5	100	1903
Skärholmen	39	40	10	4	3	4	100	706
Alla	45	36	9	5	2	4	100	13606

10g. Öppettiderna

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	56	36	5	2	1	1	100	963
Spånga-Tensta	64	28	5	1	1	1	100	1166
Hässelby-Vällingby	63	28	6	1	1	2	100	171
Bromma	68	24	6	2	1	0	100	195
Kungsholmen	71	21	6	2	1	1	100	1000
Norrmalm	65	25	5	3	1	1	100	980
Östermalm	72	19	6	2	1	1	100	1064
Södermalm	67	22	6	4	1	1	100	1890
Enskede-Årsta-Vantör	62	28	5	3	1	1	100	1697
Skarpnäck	56	25	8	6	5	1	100	173
Farsta	64	25	6	2	1	2	100	1026
Älvsjö	63	27	5	3	2	1	100	664
Hägersten-Liljeholmen	69	22	5	2	1	2	100	1902
Skärholmen	56	35	4	3	2	1	100	707
Alla	64	26	5	2	1	1	100	13598

HELHETSOMDÖMEN

11. Hur trivs ditt barn i förskolan/familjedaghemmet?

SDO	Mycket bra	Ganska bra	Varken eller	Ganska dåligt	Mycket dåligt	Vet ej	%	Antal
Rinkeby-Kista	50	42	5	2	0	1	100	968
Spånga-Tensta	59	34	4	2	0	1	100	1169
Hässelby-Vällingby	67	27	2	2	1	0	100	171
Bromma	62	34	3	1	1	0	100	195
Kungsholmen	64	31	3	1	0	0	100	1001
Norrmalm	66	30	3	1	0	0	100	981
Östermalm	71	24	4	1	0	0	100	1068
Södermalm	71	25	2	1	0	0	100	1890
Enskede-Årsta-Vantör	64	32	2	1	0	1	100	1698
Skarpnäck	67	26	3	3	0	1	100	175
Farsta	63	33	3	1	0	0	100	1033
Älvsjö	60	33	5	2	0	0	100	667
Hägersten-Liljeholmen	66	29	3	2	0	0	100	1903
Skärholmen	55	36	6	2	1	1	100	713
Alla	64	31	3	1	0	0	100	13632

12. Hur nöjd är du på det hela taget med ditt barns förskola/familjedaghem?

SDO	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	%	Antal
Rinkeby-Kista	39	49	8	4	1	100	968
Spånga-Tensta	46	42	8	4	1	100	1165
Hässelby-Vällingby	43	45	5	5	2	100	172
Bromma	49	39	7	3	2	100	193
Kungsholmen	46	43	7	4	1	100	1002
Norrmalm	52	39	5	4	1	100	978
Östermalm	58	34	5	2	1	100	1069
Södermalm	56	36	5	3	1	100	1895
Enskede-Årsta-Vantör	49	42	5	4	1	100	1695
Skarpnäck	49	41	5	4	1	100	175
Farsta	44	43	7	5	1	100	1029
Älvsjö	42	42	7	7	2	100	667
Hägersten-Liljeholmen	49	40	5	5	1	100	1908
Skärholmen	42	44	10	3	2	100	712
Alla	48	41	6	4	1	100	13628

13. Skulle du kunna rekommendera ditt barns förskola/familjedaghem till en god vän?

SDO	Ja absolut	Ja kanske	Nej kanske inte	Nej absolut inte	Vet inte	%	Antal
Rinkeby-Kista	56	31	7	3	4	100	971
Spånga-Tensta	59	27	8	3	3	100	1170
Hässelby-Vällingby	62	23	9	5	1	100	171
Bromma	69	18	9	3	2	100	194
Kungsholmen	65	24	7	3	1	100	1001
Norrmalm	66	24	6	3	1	100	981
Östermalm	74	19	4	2	1	100	1068
Södermalm	71	21	5	2	1	100	1892
Enskede-Årsta-Vantör	66	24	5	2	2	100	1695
Skarpnäck	69	20	9	2	1	100	175
Farsta	63	24	7	4	3	100	1031
Älvsjö	61	24	9	5	2	100	665
Hägersten-Liljeholmen	66	22	7	3	1	100	1903
Skärholmen	57	29	7	3	4	100	712
Alla	65	23	7	3	2	100	13629

NÅGRA UPPGIFTER OM DIG SOM SVARAT

14. Vem har svarat på frågorna?

SDO	Barnets mamma	Barnets pappa	Mamma o pappa	Annan	%	Antal
Rinkeby-Kista	59	16	25	1	100	970
Spånga-Tensta	63	13	23	1	100	1171
Hässelby-Vällingby	61	12	28	0	100	172
Bromma	70	14	16	0	100	195
Kungsholmen	62	12	26	0	100	1000
Norrmalm	60	14	26	0	100	984
Östermalm	66	13	21	0	100	1070
Södermalm	61	13	26	0	100	1894
Enskede-Årsta-Vantör	62	13	25	0	100	1692
Skarpnäck	63	13	23	1	100	175
Farsta	62	11	27	1	100	1031
Älvsjö	61	12	27	0	100	666
Hägersten-Liljeholmen	60	11	29	0	100	1906
Skärholmen	56	18	26	0	100	709
Alla	62	13	25	0	100	13635

15. Var frågorna lätta eller svåra att förstå och besvara?

SDO	Mycket svåra	Ganska svåra	Ganska lätta	Mycket lätta	Både svå- ra o lätta	%	Antal
Rinkeby-Kista	2	10	41	47	0	100	968
Spånga-Tensta	1	6	32	60	0	100	1169
Hässelby-Vällingby	2	5	39	53	1	100	171
Bromma	0	4	30	66	0	100	193
Kungsholmen	1	4	30	65	0	100	999
Norrmalm	1	3	30	66	0	100	977
Östermalm	1	3	29	67	0	100	1067
Södermalm	0	5	28	67	0	100	1886
Enskede-Årsta-Vantör	1	8	32	59	0	100	1696
Skarpnäck	1	7	31	61	0	100	175
Farsta	0	5	35	60	0	100	1033
Älvsjö	1	5	33	61	0	100	662
Hägersten-Liljeholmen	1	5	32	63	0	100	1902
Skärholmen	2	11	38	49	0	100	712
Alla	1	6	33	61	0	100	13610

Stockholms stads utrednings- och statistikkontor AB (USK) är ett helägt dotterbolag till Stockholms Stadshus AB. Vi är konsult åt stadens förvaltningar och bolag, men hjälper även andra kunder med allt inom statistik, prognoser och utredningar.

USK

STOCKHOLMS STADS UTREDNINGS-
OCH STATISTIKKONTOR AB

POSTADRESS: BOX 8320, 104 20 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: KAPLANSBACKEN 10

TELEFON: 08-508 35 000

TELEFAX: 08-508 35 079

E-POST: uskinfo@usk.stockholm.se

WEBBPLATS: www.stockholm.se/usk